

Almanaque Agrícola

ano
LXI

Ano 2013

Viana do Bolo
(Ourense)

syngenta

“man de santo”

para a viña, para o aplicador,
para o medio ambiente...

...un demo para o mildeu

 Pergado®

syngenta.

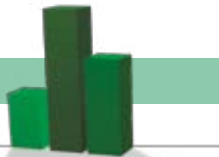
 mildeuprotector

Índice

As grandes cifras da nosa agricultura			4
Rescatando anacos do noso pasado: "O Amieiro"			6
Rescatando un anaco da nosa cultura: "Os pontóns. Xeitos de salvar os regatos"			12
Convocatoria novo certame: "Os carpinteiros de ribeira"			22
As nosas castes de vide: A variedade "Monstruosa"			24
Xaneiro	28	Santiago	40
Febreiro	30	Agosto	42
Marzo	32	Setembro	44
Abril	34	Outubro	46
Maio	36	Novembro	48
San Xoán	38	Nadal	50
Guieiro de herbas medicinais			53
Guía de tratamentos viñedos galegos			56
Outros males da viña			58
Consellos para os coidados da viña			60
Tratamentos das froiteiras de carabuña			63
Tratamentos a facer nas maceiras e pereiras			64
Tratamentos de invernadoiros e hortas			66
Tratamentos das patacas			68
Tratamentos do millo e outros cereais			71
A cata de viños. Nocións elementáis			72
Feiras gastronómicas			78
Catálogo xeral de sementes			85
Catálogo xeral de produtos fitosanitarios			89
Valor dos ferrados galegos en metros cadrados			101
Contos			104
Disposicións legais de interese para Galicia			106
Roedores e rodentícidas			111
Enderezos dos nosos distribuidores			114

As grandes cifras

DA NOSA AGRICULTURA

A comunidade autónoma galega ten unha extensión total de 29.575 km cadrados que representan un 5,8% da extensión total española. O seu perímetro é de 1.919 km, dos cales 610 son terrestres e 1.309 costeiros.

A dedicación da superficie total do solo, segundo os últimos datos, é a seguinte:

Terreo forestal	1.763.153 ha	equivalente ao 57 %
Terras de cultivo	506.618 ha	equivalente ao 16 %
Praderías e pastos	485.744 ha	equivalente ao 16 %
Outras superficies	320.640	equivalente ao 11 %

Galicia gañou nos últimos 10 anos superficie de prados e pasteiros continuando unha especialización gandeira e sobre todo láctea que xa comezou a principios

de século. Mentres se perdía case un 4% de terras cultivadas, incrementouse o 6% en terreos dedicados á pradería.

As masas forestais mantivéronse como o principal uso do territorio; máis do 50% da superficie de Galicia é terreo forestal e mantívose estable na última década.

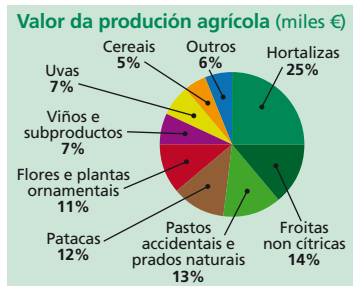
Os terreos de cultivo que persisten repártense do seguinte modo: aproximadamente un **67%** das hectáreas corresponde a **cultivos forraxeiros** destacando os nabos e o millo; un **9%**

corresponde a **cereais** con trigo, centeo e millo gran; un **9%** é debido ás **froiteiras**, o **6%** ao **viñedo** e un **9%** a **outros cultivos** como pataca e hortas.

Superficies dos cultivos máis importantes en hectáreas (toneladas)

Cereais gran	Trigo: 14.907 (33.800) e Centeo: 5.221 (8.300).
Leguminosas gran	Feixón seco: 1.780 (2.556).
Tubérculos para consumo humano	Pataca temperá: 1.391 (30.600), pataca de media estación: 15.862 (437.600) e pataca tardía: 1.314 (29.300).
Cultivos forraxeiros e praderías	Pradería polifita: 215.658 (4.691.600), millo forraxeiro: 63.800 (2.589.200) e nabo forraxeiro: 983 (18.471).
Hortalizas	Col-repolo: 16.061 (91.400), feixón verde: 1.319 (39.900), leituga: 713 (20.200), cebola: 1.055 (26.800), tomate: 1.191 (12.800), pemento: 1.191 (12.800) e amorodo: 114 (3.000).
Froiteiras e uva de viño	Mazá: 5.926 (129.100), pera: 647 (10.500), uva para vinificación: 25.313 (144.000) e castaña: 23.162 (288.100).

Se nos fixamos na importancia económica que os diferentes cultivos achegan á renda agraria galega, teriamos o seguinte cadro, onde podemos sinalar:

Dunha produción agraria de 2.552 millóns de euros (ano 2008) a produción do subsector agrícola ascende a 799.3 mm€. As hortalizas co 25% do total son os cultivos máis importantes, seguidos polas froitas e en terceiro lugar os pastos e prados, base da produción do subsector gandeiro (1.773 mm€).

Na produción agraria galega son as provincias de Lugo (33%) e A Coruña (33%) con 1/3 do total as que máis achegan, mentres que, tanto Pontevedra (18%) coma Ourense (16%) teñen unha menor importancia.

Con relación á poboación agraria cómpre subliñar que tanto o baixo índice de natalidade coma a migración cara ás cidades deixaron as aldeas baleiras até o punto de se contabilizar preto de 1.400 núcleos rurais en toda a comunidade deshabitados totalmente e chamados a desaparecer.

Pois ben, de acordo cos datos anteriores cremos que se pode chegar ás seguintes conclusións:

As condicións de topografía, edafoloxía e clima convierten a Galicia nunha gran potencia en produción forestal de propiedade distribuída dun xeito moi peculiar

con 81.174 titulares e 3.302 comunidades de montes cunha superficie de 678.627 ha. O modo correcto de facer rendible tal potencial debe ir encamiñado a dúas actuacións:

- Incrementar o proceso de transformación industrial da materia prima e potenciar o deficiente sistema de comercialización que fai difícil unha xestión sostible da masa arbórea.
- Sensibilizar a poboación dos importantes valores tradicionais do monte: **social, económico e medioambiental**, para evitar males coma o lume, a erosión acelerada ou a degradación paisaxística.

É necesario tamén acometer os programas europeos de Desenvolvemento Rural Integrado e potenciar as iniciativas locais coas que se perseguen varios obxectivos:

- Mellora da calidade de vida nas zonas rurais e creación de emprego.
- Valorización dos recursos naturais e culturais así como dos produtos da zona facilitando o acceso ao mercado de pequenas estruturas de produción mediante actuacións de tipo colectivo (produción agraria, artesanía e servizos).
- Formación e axudas á contratación.
- Conservación do medio e da contorna, turismo rural e apoio técnico.

Son, en definitiva, medidas encamiñadas a preservar o patrimonio rural e a poboación que o ocupou dende épocas pasadas. Xentes que foron os auténticos conservadores da paisaxe, dos modos de vida e das tradicións, pero tamén de valores sociais e culturais que nos son propios. Eles, son dende logo os que mantiveron aquelas producións agrarias, forestais ou gandeiras que nos identifican por calidade e personalidade diferenciada.

Fonte de datos: *Anuario de Estadística Agraria. Consellería de Política Agroalimentaria e Desenvolvemento Rural.*

O AMIEIRO

O amieiro, *Alnus glutinosa* (L.) Gaertner, é unha árbore da familia das betuláceas que tamén recibe os nomes vulgares galegos de ameneiro, abeneiro e umeiro e o castelán de aliso. O xénero deriva do céltico "al" (cerca) e "lan" (ribeira dun arroyo), en alusión á súa ecoloxía. O nome da especie refírese á presenza de glándulas de resina que fan pegañentas as ramiñas novas e as follas tenras.

Descrición

Pode acadar 25 m de altura, excepcionalmente 30 m, con tronco dereito, cilíndrico, bastante limpo, de ata un metro de diámetro normal, de casca primeiro lisa e de cor parda agrisada ou avermellada, con lenticelas brancas, e máis tarde agredada lonxitudinalmente, escamenta, non moi grosa e de cor parda escura. Copa densamente folluda, primeiro piramidal e logo redondeada nos exemplares maduros, dá boa sombra e cobre ben o solo. Presenta dominancia apical, dando polo tanto troncos rectos e cilíndricos, con boa poda natural. O sistema radical non amosa raíz principal e é sobre todo superficial, pero ben desenvolvido e con algunhas raíces fondas que lle permiten acadar a auga cando a capa freática está lonxe da superficie do solo.

As xemas son globosas e obtusas, lampas, algo glaucas, viscosas, pedunculadas e protexidas por dúas ou tres escamas cos bordos ciliados, envolvendo a exterior as demais. Follas simples, de cor verde escura pola face e máis claras polo

Amieiros no río Avia, Leiro (Ourense)

envés, onde adoitan levar algúns pelos brancos na axila dos nervios, pecioladas, alternas e caedizas, de 4-10 cm de lonxitude, con forma redondeada ou trasovada, coa beira dobremente dentada, base truncada ou cuneiforme e ápice romo, nervación pinnada cos nervios secundarios paralelos; de novas son pegañentas, igual que as ramiñas novas, pola presenza de glándulas resinosas.

Amosa o amieiro flores unisexuais monoicas, é dicir que as femininas e as masculinas aparecen no mesmo pé. As masculinas, con perigonio tetralobulado e catro estames, dispóñense en candeas cilíndricas colgantes de 5-12 cm, protexendo cada escama da inflorescencia

tres flores. As femininas, con ovario bicarpelar sésil e coroado por dous estigmas filiformes avermellados, son núas, sen perigonio, e sitúanse en candeas suberguidas e globosas que se agrupan en acios de tres a seis candeas, protexendo cada escama da inflorescencia dúas flores.

Tras a fecundación as escamas das inflorescencias femininas lignificanse, converténdose cada candeas nunha estrutura con aspecto de piña leñosa con forma ovoide, de 1-3 cm de lonxitude, con escamas peltadas, dentro da cal están os froitos, dous por cada escama, que son pequenos aquenios comprimidos con dúas ás, de cor arrubiada ou parda, brillantes, coroados pola base dos estilos, levando arredor da semente tecido aerífero que favorece a súa dispersión anemócora, xa que poden quedar no aire durante un mes. As candeas dos dous sexos aparecen no verán e desenvólvense no inverno seguinte, e os froitos están maduros no outono. Frutifica a partir dos 15-20 anos en pés illados e dos 35-40 anos en espesura, e adoita facelo anualmente, dispersándose as sementes polo vento e a auga.

Distribución e ecoloxía

Árbore venturosa en Eurasia e norte de África que está presente en case toda a península Ibérica, escaseando máis nas comarcas áridas do leste e sueste. En Galicia atopámola nas catro provincias, desde a beiramar ata os 1.200 m de altitude, en bosques de ribeira, valgadas húmidas e brañeiras, xa que necesita un solo con humidade case permanente e non tolera ben a seca estival. Forma aliñamentos ou pequenos bosquetes ou mouteiras, con frecuencia en mestura con outras frondosas, como salgueiros, pradairos, bidueiros, freixos, sanguíños, abeleiras, cerdeiras, lamigueiros e chopos. É unha especie bastante plástica en canto ás súas esixencias climáticas, sempre que teña dispoñibilidade permanente de auga no solo. Crece ben en climas de tipo temperado-cálido ou temperado-frío, tolerando a calor estival e os fríos invernaes, pero non as xeadas tardías da primavera. Aínda que pode aparecer sobre substratos de natureza diversa prefere os silíceos, soportando os arxilosos e os pesados e, por suposto, o alagamento estacional, mellor se é por augas correntes, non estancadas. É unha árbore melloradora dos solos, xa que fixa nitróxeno atmosférico mediante unha simbiose con microorganismos (*Frankia alni*) nos nódulos pardo amarelados de varios centímetros de diámetro que se forman nas súas raíces; iso explica que poida vivir en solos pobres en nutrientes e con pouca materia orgánica e que incrementa o crecemento das especies que conviven con el.

Estas árbores son a miúdo compoñentes esenciais dos bosques de ribeira, ecosistemas de gran importancia para a conservación dos sistemas fluviais. A trama das súas raíces contribúe a suxeitar as marxes dos cursos de auga impedindo que as cheas arrastren terra; a asociación dos

amieiros con actinomicetos fixadores do nitróxeno atmosférico enriquece os solos; as súas copas regulan a temperatura e a luminosidade das augas (filtrando a radiación solar no verán e permitindo o seu paso no inverno); proporcionan alimento e refuxio para a fauna acuática, anfibia e terrestre; atesouran unha importante biodiversidade, son corredores ecolóxicos que intercomunican multitude de ecosistemas, matizan a paisaxe e melloran a súa textura, son filtros verdes que reteñen partículas sólidas e nutrientes das augas que escorren polas ladeiras cara aos ríos ou arrosios... A pesar da súa importancia cortáronse en moitas ocasións estes bosques, aproveitando os seus fértiles solos para instalar cultivos agrícolas ou para substituílos por prados de sega, tan frecuentes e abundantes en toda Galicia.

Silvicultura

É unha especie axeitada para as reboacións forestais en terreos acedos, pobres e anegados, nos que moitas outras especies arbóreas non sobrevivirían ou farían con moita dificultade. Pódese plantar a densidades desde 1.100 pés por

ha (3x3 m) a 1.600 pés por ha (2,5x2,5 m), densidades altas coas que as árbores medrarán dereitas e andando o tempo faremos desmestas ou claras intensas deixando para a corta final os mellores exemplares, chamados na silvicultura "exemplares de porvir". A primeira desmesta pódese realizar aos 10 anos, afectando arredor da metade das árbores, e a segunda aos 20 anos, una vez elixidos os pés de porvir, que serán uns 250 por ha. Para conseguir madeira de calidade e sen nós é conveniente realizar cortas de formación e poda. Nos pés de porvir débense realizar podas altas, ata os 6 m de fuste podado.

A súa facilidade para producir abrochos de cepa permite o tratamento en monte baixo (árbores procedentes de abrochos de cepa ou de raíz), que é o máis frecuente con quendas curtas (5-15 anos para a obtención de leñas, 35-40 para obtención de madeira). En monte alto (árbores procedentes de semente) as quendas son de 40-60 anos.

A madeira

A súa madeira é branda e lixeira, elástica, de cor clara primeiro e rosada ou avermellada despois, homoxénea, de gran fino, con aneis de crecemento marcados e fermoso veado, con febra dereita, crebadiza, doada de traballar, pouco duradeira en contacto co aire pero resistente á auga, incluso mariña, polo que é moi utilizada na construción de infraestruturas somerxidas; moitos dos postes somerxidos que se poden ver nas canles de Venecia son de madeira desta árbore. Por ser lixeira, branda e doada de traballar é moi utilizada, xunto coa do bidueiro, para facer os paus dos zocos, as madroñas e as zocas. Sécase ben e axiña e admite ben os tratamentos superficiais, polo que é axeitada para imitar outras madeiras máis valiosas como as do ébano, da nogueira, da caoba ou da cerdeira. Emprégase para obter

chapa á plana ou por desenrolo, así como en serradoiros, con segunda transformación para mobles, innda que non abundan as árbores de elevado diámetro. Tamén se utiliza moito en traballos de artesanía (talla, torno), xoguetes, caixas de cigarros, instrumentos musicais, regras de debuxo, brazos artificiais, moldes en industrias do vidro, mangos de vasoiras e ferramentas, dorsos de cepillos, como substrato para o cultivo de fungos comestibles como o shiitake (*Lentinus edodes*), etc. Algunhas táboas con escritura atopadas nunha fortaleza romana do norte de Inglaterra foron feitas con madeira de amieiro e bidueiro. Pola gran importancia ecolóxica dos bosques de ribeira a Confederación Hidrográfica do Miño-Sil e a Administración Forestal galega restrinxen considerablemente as cortas destas árbores, as cales veñen sufrindo nos últimos anos un problema sanitario que afecta as catro provincias galegas e que provoca unha notable mortalidade dos amieiros. Parece que se trata dunha doenza producida polo fungo *Phytophthora alni*, coñecida co nome de “tinta do amieiro” pola súa semellanza coa “tinta do castiñeiro”, enfermidade moi difícil de atallar e que está enchendo as beiras dos ríos galegos de esqueletos mortos de ameneiros. Como a loita directa contra a doenza parece inviable, preténdese investigar a posible existencia de árbores desta especie resistentes á doenza, investigación que levará o seu tempo. Hai investigadores que estiman que, se a doenza segue avanzando ao ritmo actual, dentro dunha década apenas quedarán amieiros nos bosques de ribeira de Galicia, quedando longos tramos dos cursos de auga galegos desprovistos destes ecosistemas tan valiosos desde os puntos de vista económico, ecolóxico e social, como xa puxemos de manifesto con anterioridade.

Remedio na menciña natural

As follas e a casca das pólas novas conteñen un 16-17% de taninos, ácidos graxos -sobre todo palmítico e esteárico-, glicósidos flavónicos de tipo heteróxido, flobafenos, emodina -un colorante-, taraxerol, taraxerona, lupeol, glutinol, glutanol, ácido glutínico, ácido quinólico, azucre e fitoesteroides. A casca das pólas novas recollida en febreiro, antes do movemento

do zume, é adstrinxente, febrífuga (utilízase como substituto da quina), hemostática e tónica, debendo utilizarse seca, xa que fresca pode provocar vómitos; emprégase en decocción para tratar inflamacións de boca, amígdalas e gorxa e para endurecer as enxivas. O po de casca e follas tamén ten propiedades adstrinxentes (antidiarreico) e hemostáticas (control de hemorraxias) por vía interna. A casca interior fervida en vinagre ten interese medicinal para curar feridas e para a limpeza dos dentes. Ademais, as follas son galactagogas (en cataplasmas reducen o leite materno), sudoríficas, diuréticas e vermífugas. En decocción ou directamente téñense utilizado como remedio na medicina popular para tratar o cancro de peito, duodeno, esófago, píloro, cara, páncreas, recto e gorxa, e tamén como analxésico local, en infeccións

Amieiro do Castelo- Pazo de Maside (Ferreira de Pantón. Lugo). A 1,30 m. da base téñ 4,35 m de perímetro.

gastrointestinais e trastornos hepático biliares, diarrea, estomatite, parodontopatías, farinxite, vulvovaxinite, inflamacións osteoarticulares (follas escaldadas e aplicadas quentes sobre as articulacións), pés doridos e cansos (lavándoos coa auga de cocer as follas ou colocando as follas recentemente recollidas dentro do calzado, en contacto coa planta do pé), mialxias e contracturas musculares...para reumatismos e ciática recomenda Quer deitar ao doente sobre un leito de follas desta árbore suavemente quentadas.

Preparados e doses

En uso interno emprégase a decocción de 20-25 gramos de casca ou follas nun litro de auga, ferver durante 5 minutos e tomar un par de cuncas ao día, o extracto fluído (1,1), tomando 25-50 gotas dúas veces ao día, e a tintura (1,10), tomando 50-100 gotas dúas veces ao día.

En uso externo ou tópico recoméndase a decocción de 20-25 gramos de casca nun litro de auga, ferver durante 5 minutos e aplicar mediante compresas, lavados, colutorios ou gargarismos. Tamén se em-

prega en gargarismos a tintura 1,10 diluída ao 10%.

Etnobotánica

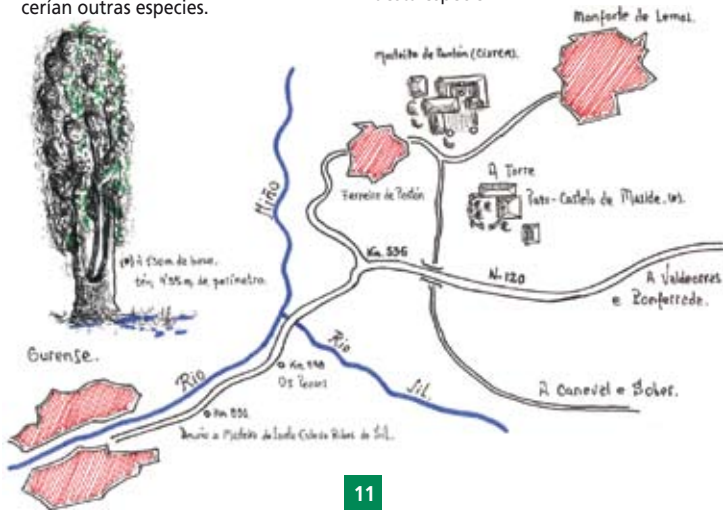
Ademais dos usos da súa madeira xa citados e da súa importancia como remedio popular na menciña natural, aspecto que acabamos de tratar, os estudos etnobotánicos realizados sobre esta árbore amosan múltiples usos no pasado (artesanais, culturais, máxicos, relixiosos e industriais) do amieiro nas comarcas rurais galegas:

- **Calzado:** zocos, zocas, madreñas... os bos troncos de amieiro eran difíciles de atopar porque todos os zoqueiros os buscaban.
- **Útiles domésticos:** forcados, culleres, útiles para facer o pan e para a matanza, pechaduras...
- **Construción e mobiliario:** vigas, ventás, postes somerxidos, portas, táboas, apoios... as espullas das raíces grosas son apreciadas en ebanistería e marroquinería.
- **Tintura e lavado de roupa, coiros e la:** a casca mesturada co lique *Lobaria pulmonaria* e borralla de leña de amieiro, todo fervido en auga, utilízouse para tinguir de negro o liño e de marrón a la. A infusión de casca ou piñas de amieiro e limaduras de ferro (ou sulfato de ferro) foi utilizada como tintura para tinguir de negro ou gris por tintureiros, sombreireiros e curtidores, substituindo esa mestura aos bugallos dos carballos (mazás de cuco) para a fabricación da tinta. A emodina, colorante presente na casca do amieiro, utilízouse para colorear o coiro en tons grises ou avermellados.
- **Apeiros agrícolas:** mangos de angazos, aixadas, gadañas, machetas... pezas do arado romano, titores ou guías de plantas ornamentais e hortícolas, como feixóns verdes, chícharos ou tomates.
- **Cestería:** as poliñas finas.

- **Xoguetería:** a madeira de amieiro é apreciada para facer buxainas e outros xoguetes.
- **Curtido de coiros:** empréganse sobre todo a casca e os conos que conteñen os froitos que dan ao coiro unha cor amarelo-avermellada.
- **Combustible:** aínda que a leña desta árbore arde pronto e con pouca brasa, dá moita calor e é apreciada para chemineas, grellas e para roxar fornos de pan. As serraduras e a leña teñen interese para afumar peixes e carnes. O carbón vexetal non é de moi boa calidade pero é dos máis apreciados para fabricar pólvora.
- **Cosmética:** o po da casca en mestura con outros produtos úsase como pasta dentífrica. A casca mascada tamén serve para limpar os dentes.
- **Parasitos:** se se lavan as sabas con auga de cocer follas de amieiro morren as pulgas.
- **Ornamental:** en terreos asolagados, como a beira de ríos, lagos, estanques e arroyos, nos que dificilmente se establecerían outras especies.

Árbores senlleiras

Aínda que non é unha árbore moi lonxeva, en Galicia atopamos algúns exemplares vellos de extraordinaria dendrometría que son verdadeiros monumentos vexetais. O Catálogo de Árbores e Formacións Senlleiras de Galicia inclúe o Amieiro do Castelo-Pazo de Maside (Ferreira de Pantón, Lugo), que forma parte do bosque de ribeira do río Ferreira. Ten unha idade superior aos cen anos, 27,10 m de altura total, 4,35 m de circunferencia normal (a 1,30 m de altura) e 15,05 m de diámetro de copa. A súa configuración arquitectónica é espectacular. Un tronco de perfil cilíndrico, pero con cristas e vales manifiestos, cunha circunferencia basal de 5 m, ramifícase a un metro de altura sobre o chan en seis brazos principais, aínda que se aprecia que no pasado recente eran máis. As seis pólas érguense maxestosamente, con dereitura e verticalidade, condicionadas pola forte competencia espacial e lumínica. É salientable a elegancia e fermosura do seu porte, así como a súa dendrometría, non frecuente en árbores desta especie.

OS PONTÓNS. XEITOS DE SALVAR OS REGATOS

Autor: Aníbal Cid Babarro

En pleno século XXI, estas obras móstrannos un dilema: fronte ás grandes infraestruturas cos máis importantes avances tecnolóxicos, materiais de última xeración, e con resultados as máis das veces efémeros, atopámonos con estruturas de materiais sinxelos, obras e procesos simples de transmisión oral entre os nosos devanceiros, pura arte popular, obras verdadeiramente sostibles e perdurables, que resistiron riadas, abandono e ata o noso esquecemento.

Hoxe en día perderon a súa funcionalidade e, aínda que asumen máis un papel decorativo, non debemos esquecer que teñen a súa historia, non tan afastada, cando eran un modo de atravesar os ríos cos pés enxoiros. De feito, non hai máis que ver o desgaste das mesmas para decatarnos do seu uso cotián, unindo ribeiras, aldeas e alongando os camiños dos muíños.

Na toponimia da nosa terra recóllese a lembranza destas construcións populares, con nomes de cidades e vilas como: Pontevedra, Pontearreas, Ponte Caldelas, Pontecesu-res, Pontedeume, Ponteceso, A Pontenova, A Ponte, Pontedeva, Ponte Grande, Ponte Ambía, Portodemouro, Portomarín, Portomourisco, Porto Camba, Os Peares, Vilariño das Poldras; e paraxes como: A Barca, O Porto, O Vao, O Poldrado, A Ponticela, Os Pontillóns, etc.

DATOS SOBRE A ANTIGÜIDADE

Hoxe, como hipótese, é doado imaxinar que a orixe das poldras foi dun xeito natural, debido á erosión que arrastrou as pedras e as correntes que as descubriron, nalgúns lugares mesmo parece que foran colocadas, como se se tratase de una dunha obra de enxeñería. Por outra banda, co abandono agrícola actual, cos campos a monte e ríos esquecidos, ollamos árbores caídas

Río Salas, Prado, Muíños (Ourense)

que tenden “pontellas naturais”. Xa só temos que engadir un intre de caza, a presa aproveitando estes pasos para fuxir e, co tempo, o ser humano que se atreve a pasar, e logo fai adaptacións para que sexa máis doado o seu uso.

Aínda que non existen datos precisos que concreten a súa cronoloxía, pénsase que a orixe dos pasais, poldras ou peares, remóntase ata o Neolítico, e a súa utilización esténdese pola maioría dos pobos da terra. Os enxeñeiros romanos utilizaban medios e métodos moi avanzados, pero non puideron mellorar os pasais ou poldras, reflectindo este saber nas interseccións das rúas de Pompeia coa construción dun sistema de bloques alternos sobresaintes do pavimento que permitía cruzaren os peóns, cando chovía moito, as rúas anegadas sen impedir a circulación dos carros.

As primeiras novas en torno aos portos e as barcas están datadas no ano 1164 sobre o Porto Auriense, e no 1221 en torno ao Porto Vello. Tamén se reflicten nos escritos do P. Sarmiento, quen, na súa viaxe feita por Galicia no ano 1745, fala da Barca dos Cregos no río Ézaro, da Barca de Santo Estevo de Ribas de Sil, e da Pasaxe da Barca na Coruña, referida á ría do Burgo na actual Ponte da Pasaxe.

Moitas das pontes galegas son de orixe medieval, construídas na Idade Media ou reutilizando unha estrutura anterior romana, e é de supoñer que moitas das pontellas espalladas actualmente polos regatos e ríos teñen unha antigüidade de varios centos de anos.

As pontes máis novas, construídas nos séculos XVI e XVII, chegan ata mediados do século XVIII nun estado de abandono, e será xa máis tarde cando se arranxen algunhas ou se constrúan outras novas no mesmo lugar. A intervención do Estado obsérvase a partir de finais do século XIX coas pontes de pedra nas estradas e as metálicas do ferrocarril; e xa no século XX, coa novidade do formigón armado, fanse pontes de grande envergadura e estética sinxela.

A barca

Río Arnoia, Acea, Xunqueira de Ambía (Ourense)

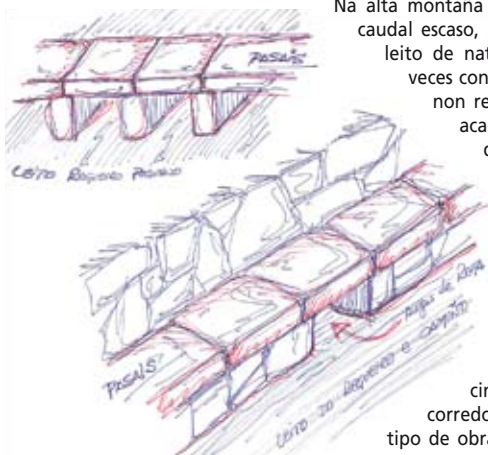
A NECESIDADE DE SALVAR OS REGATOS

Na alta montaña os nacentes son moitos e con caudal escaso, polo xeral o terreo é firme, co leito de natureza granítica e as máis das veces con pedras soltas; por isto, salvarlos non representa maior problema, este acadada importancia cando descendemos aos vales, pois a corrente adquire maior entidade polas achegas doutros nacentes e regatos. Nos vales fluviais as condicións topográficas agravan o problema, o río atravesava terreos moi valorados polas xentes do lugar, zonas de cultivo con socalcos nas marxes, polo que é preciso cinguirse ao ámbito dos regatos, corredoiras e camiños. Isto define o tipo de obra necesaria: os *pasais* e *poldras* eran para cruzar a pé o río, o gando polo xeral, ía

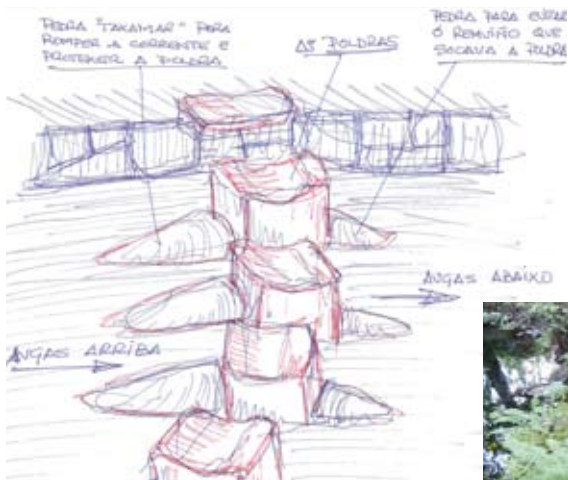
ao seu carón pola auga cando había pouco caudal; ás veces, non moi lonxe, tamén se facían *pontellas*, *pontóns* ou *pontillóns* para pasar o gando e as persoas cando ía moi crecido o río; estas son construcións de paso máis pequenas que as pontes.

Para dar continuidade a unha comunicación peonil, fánse as *poldras* nas zonas chairas con pendente moi pouco acusada, onde as augas do río se desprazan máis lentamente, o leito é máis amplo e a súa altura é duns 50 cm ou menos. Ao tratarse de elementos alternos, é unha obra sinxela que require pouco investimento, as máis das veces só tempo, pois o material está no propio lugar.

Estas construcións son de interese comunitario e son construídas pola propia comunidade, que é quen se encarga do seu mantemento e dos arranxos. Isto acostumouse a facer ao longo do tempo, pero hoxe esqueceuse este valor, desaparecendo o seu significado e con el moitas obras.

Río Barbaña, Venda do Río, Paderne de Allariz (Ourense)

*Poldras Río Barbantiño, Ponte Mandrás,
San Cristobo de Cea (Ourense)*

CARACTERÍSTICAS DAS CONSTRUCIÓNS

O mestre Xaquín Lorenzo define os *pasais* e *poldras* como sistemas diferentes: non obstante, a investigadora *Begoña Bas* expón que son o mesmo: pasos de pedras de gran tamaño, asentadas no fondo debido ao seu peso, aplanadas por riba, con pedras dun longo entre 0,90 e 1,50 metros, sempre no sentido da corrente do río e a súa altura non pasa de 70 cm. Polo xeral, podemos dicir que é unha ringleira en liña recta, de pedras en forma de paralelepípedo duns 80 cm de longo por 80 cm de alto e 40 cm de ancho, que sobresaen do leito do río e alternativamente estendidas dunha banda á outra. Cada unha destas pedras pódese complementar con outras dúas adxacentes da mesma altura e anchura; unha de planta triangular co vértice facendo fronte á corrente, a modo de tallamar; e outra polo outro lado da ponte, tamén de planta triangular, pero quedando por debaixo das augas, evitando a escavación pola rompente das augas. Ás veces, augas arriba das *poldras*, cando o leito do río non é moi consistente, apréciase unha banda de lousas no fondo do leito: trátase do *porto*, empregado para vadear o río cos carros e co gando.

As *pontellas* fanse nun pequeno desnivel do río, pois trátase dunha pontiña pequena para atravesalo, e ten un único van, aínda que isto varía segundo as zonas de Galicia. Normalmente, utilízase para o paso de persoas e gando, pero tamén pode pasar un carro. En moitos lugares chámase *pontón*, *ponticela*, *pontella* ou *pontigo*.

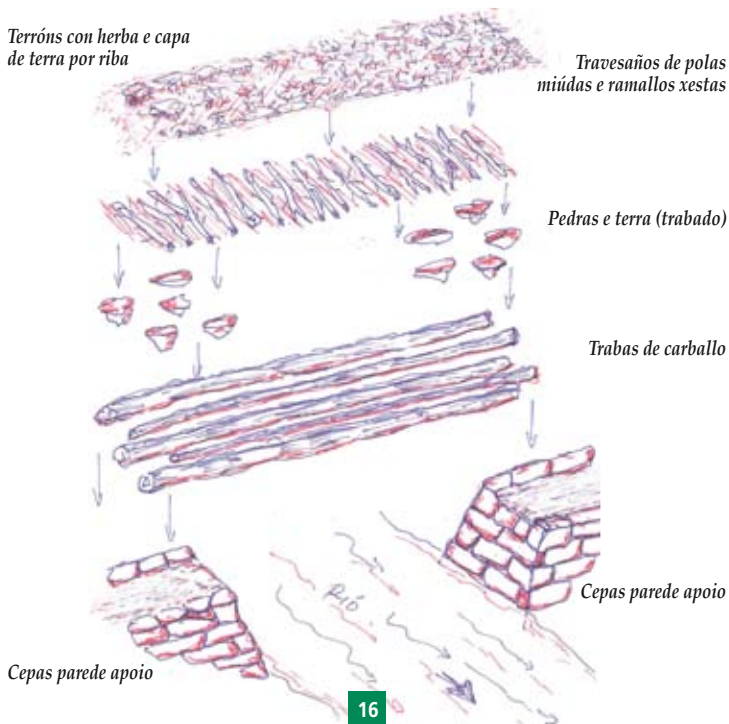
O *pontillón* é distinto das *pontellas*, é máis estreito, con varios vans e serve para pasaren as persoas, pois non pode pasar un carro de vacas. Ademais, no inverno pode quedar cuberto polas crecidas.

PROCESO DE CONSTRUCCIÓN DUNHA PONTELLA POPULAR

A *pontella* é unha construción rudimentaria feita para atravesar un regato pequeno. Os materiais son os da zona, xeralmente a madeira, por ser o material de construción máis lixeiro, resistente e doado de traballar, utilizado polo ser humano dende os primeiros tempos. A súa estrutura está constituída polo conxunto que forman as cepas de parede de pedra, nas que se apoian as traves de carballo desprovistas da súa casca, trabadas con pedras nas testas, para evitar o seu movemento, e tendo por riba una capa de traveseiros feita de pólas miúdas e ramallos de xesta, rematando con terróns dispostos coa herba cara a abaixo sobre os traveseiros e unha capa de terra para rasar a superficie, que tras ser pisado forma un piso compacto e sólido.

Hai outras variantes onde sobre as traves de carballo se apoia unha capa de táboas de madeira pouco traballada, ou mesmo as que combinan os dous materiais, a estrutura de madeira e o piso de lousas de lousa ou pedra, sendo o seu ancho entre un e dous metros, para pasaren as persoas, ou un pouco maior, cando permite o paso dos carros.

ESTRUTURA DA PONTELLA OU PONTÓN

SISTEMAS DE PASO DAS CORRENTES

Existen diferentes solucións para o paso das abondosas correntes de auga en Galicia. A elección dunha ou doutra depende da importancia e función do camiño: se é parroquial ou se se trata dunha corredoira, se pasan carros ou só as persoas; todas elas teñen en común que a rasante é única, non existindo as dobres pendentes. Segundo o mestre Xaquín Lorenzo estes sistemas son os seguintes:

- **VAO:** é o sistema máis sinxelo e primitivo de salvar un longo treito de auga nun río de pouca fondura que se pode pasar a pé, pero polo xeral, os vaos son para pasar a cabalo. Pode estar asociado a unha pontella, de xeito que os animais atravesen polo vao e as persoas pasan por riba daquela. Teñen as características dos camiños, e tiveron certa importancia como o demostra o feito de lles daren o nome a moitos lugares.
- **PORTO:** o mesmo ca o vao, pero co leito do río lousado con laxes para facilitar o paso dos carros. Outras veces refírese ás construcións adxectivas, necesarias para o paso por medio de barcas; podería ter sido un grande murallón, internándose no río, co longo suficiente para abrigar a barca de carga do embate das correntes.
- **PEDRAS:** é un sistema máis enfocado a salvar unha zona de lama, ou cando o camiño ten que cruzar un regato moi pequeno e chairo. Bótanse no medio algunhas pedras, separadas á distancia dun paso, para que a xente poida brincar dunhas a outras.
- **PASAIS** ou **PASADOIRO:** son unhas pedras con lousas por riba que se poñen nun camiño de certa importancia para cruzar un regato pequeno. Ás veces, os camiños serven para conducir as augas; entón énchense de tal xeito que a xente non podería ir por eles; por tanto, fánelle outro tipo de pasais, que a xeito de beirarrúas, son de pedra e arrimados a unha beira, que de vez en vez teñen por baixo un burato para levar a auga de rega ás herdades. Estes pasais son substituídos nalgúns sitios, onde o camiño é estreito, por laxes postas por riba dun dos muros que o franquean. Cando non hai nada disto, sempre se atopa un carreiro paralelo e máis alto ca o camiño.

- **POLDRAS:** cando o camiño ten que pasar unha corrente de auga ancha ou de certa profundidade, emprégase este sistema, que son pedras prismáticas, distantes un paso de persoa e solidamente fincadas no leito do río, de xeito que poida pasar entre elas a auga. Para cruzar cómpre brincar dunhas a outras, e como se leve a

*Poldras Río Barbantiño, Ponte Mandrás,
San Cristobo de Cea (Ourense)*

vista fixa nelas, o movemento da auga pode “varrer a vista” se non se vai con certo coidado. Compréndese que as poldras están soamente destinadas á xente; cando o río non é moi fondo, poden as bestas pasar a carón das pedras, mais os carros non, a non ser que haxa tamén un porto á beira das poldras.

- **PONTELLA:** é toda de madeira e as trabes chegan para pasar dunha banda á outra; se o río é ancho, pode ter no medio un cabalete de madeira para lle servir de sostén ás trabes. Rara vez, levan varandas e, se as teñen, son de madeira. Tamén se coñecen con este nome as estruturas feitas de pedra e con un ou dous vans como máximo.

Río Pontón ou das Veigas, Punxeiro, Viana do Bolo (Ourense)

- **PONTÓN:** responde a un esquema de ponte moi sinxela, é o mesmo ca a pontella pero todo el de pedra, tanto as cepas como o piso de lousas. Polo xeral non ten varandas, aínda que ás veces está feito de pezas de cantería longas e de pouca altura; na súa estrutura aparecen un ou dous vans como máximo, dun ancho reducido.
- **PONTILLÓN:** Son estruturas de múltiples vans, de ata 30 ou 50 m, cunha anchura dun metro e unha altura media de 1,40 m que se atopan coincidindo cos camiños e consisten en varias cepas de pedra, ás veces de forma irregular, feitas de pedra miúda, que levan por riba grandes lousas de pedra, e que permiten o paso das persoas e nalgúns casos dos carros. As pedras van trabadas algunhas con grampas de ferro, para que non as poida mover a forza do río, cando vai medrado e a auga chega a elas; nestes casos presentan algúns reforzos a xeito de contrafortes e tallamares, que consisten en postes de pedra contra parte superior das cepas. Cando o río é pequeno e non ameaza con grandes cheas, no lugar das lousas que fan o piso pode ter trabes e travesas cruzadas de madeira, cuberto todo de terra.

Río Avia, Leiro (Ourense)

Río de Pedraio, Monterrei, Pereiro de Aguiar (Ourense)

- **PONTE:** o nome de ponte resérvase para as obras grandes, con máis ancho e fábrica de mellor calidade, destinadas a cruzar os ríos por medio de arcos. A ponte non é obra popular, xa que o arco é de orixe culta; non obstante, o pobo aprendeu a construílas imitando as feitas polos técnicos. Ademais existe un arco popular, o chamado “falso arco”, que a xente emprega dabondo. A ponte con falso arco non é máis ca un pontillón un pouco máis complicado onde as cepas se deitan polo interior do van. Son verdadeiros arcos atopamos pontes populares, polo xeral baixas e cun ou dous ollos. Algunhas veces, atópase unha mestura de ponte e pontillón como consecuencia dun arranxo cando a ponte caeu: a xente aproveita as cepas que quedaron en pé, para pór entre elas unhas traves e convertela en pontillón.
- **BARCA:** os camiños que precisan cruzar ríos grandes non sempre dispoñen de obra para facelo; entón o camiño, queda tronzado polo río, que se pasa cunha barca. Dá-selle este nome ao anaco de río en que se atopa a barca, formando deste xeito parte do camiño. As máis sinxelas son aquelas que non teñen barqueiro, polo que precisaban dunhas cordas ou arames que atravesaban o río dunha marxe a outra, que servía para suxeitar e guiar a barca, polo que a podía impulsar calquera camiñante para pasar. Non tiña máis ca embarcar e logo ir turrando pola corda para deslizar e cruzar o río seguindo o camiño. Outras veces, as barcas tiñan barqueiro que cobraba a quen desexase o seu servizo; nestes casos a barca era de grandes dimensións, case sempre de fondo plano e coa proa e popa achatadas, e transportaban mercancías e animais, incluíndo os carros e moitas persoas.

*Novos tempos, novas tecnoloxías
Río Leira, Vilamartin de Valdeorras (Ourense)*

*Sempre a natureza marcando o camiño
Río Leira, Vilamartin de Valdeorras
(Ourense)*

Ditos, refráns e lendas relativas ao oficio

Ditos

- ↪ *Non hai río de auga brava, que non teña boa ponte para atravesala.*
- ↪ *Cando a neve chega ao Miño, na montaña non se ve o camiño.*
- ↪ *O que ao río se achega a auga o leva.*
- ↪ *Cando chove arreo, o río asolaga o terreo.*
- ↪ *A auga do río vai avoltada coa treboada.*

Refráns

- ↪ *Arriba polo portelo, miña prenda resalada; arriba polo portelo, que na corredeira hai lama.*
- ↪ *Pola ponte de Monelos, vinte e cinco xastres van; cada un cunha fouce, para matar unha ran.*
- ↪ *Adeus ponte Nafonso, non sei quen te acabará; trinta anos me levache, na flor da miña mocedad.*
- ↪ *Quen tivese amores lonxe, regueiriños que pasar; faga unha ponte de pedra, que de pau pode crebar.*

Lendas das pontes

↪ **A Ponte da Friera**

Esta lenda sitúase polo ano 791, nun día en que todo o pobo estaba de xuntanza para celebrar o casamento dunha nova parella. Nisto aparecen os mouros e mentres os homes se van armar para combater, as mulleres, nenos e vellos foxen para o cumo do monte; os mouros vencen os da aldea e comezan a subir cara ao lugar onde estaban os refuxiados que, aterrorizados, buscan un paso encima do fondo barranco, mais este paso desaparecera. Entón, a noiva fai a promesa de ofrecer a Deus tódolos días da súa vida se os salva do perigo; de contado, quita o veo branco, lánzao contra a outra beira quedando deste xeito tendido e pon o seu pé encima sobre o mesmo. O veo colleu a dureza e consistencia dunha pedra, todos pasan sobre el e, cando os mouros queren facer o mesmo, o paso ábrese ao medio e estes caen, facendo que os que aínda non comezaran a pasar, escapasen. Cando quixeron recoller o veo, xa non o puideron facer, pois a branca ponte quedou alí para sempre.

↪ **A Ponte do Pasatempo**

A "Ponte do Pasatempo", coñecida de antigo como "Ponte dos Ruzos", está en Mondoñedo no barrio dos Muíños sobre o río Valiñadares.

Relata un feito histórico acontecido no ano 1483, en torno ao apresamento do Mariscal Pardo de Cela, último defensor do Reino de Galicia e da súa independencia. Contrario aos intereses dos Reis Católicos, foi capturado por traizón dos seus vasallos no castelo da Frouseira. A lenda testemuña que a súa dona, Isabel de Castro, curmá da raíña Isabel "a Católica", ao saber que o seu marido e mais o seu fillo foran conde-

nados a morte, emprende viaxe ata a Corte de Castela, cabalgando durante dez días; pero cando tornaba co indulto real a Mondoñedo, ás portas da cidade foi entretida por uns frades na ponte. Coa manobra argallada polo bispo, Fadrique de Guzmán, inimigo acérrimo do mariscal, gañou o tempo preciso para ordenar e apurar a execución, de xeito que cando a desgraciada muller entra na cidade, o seu marido e fillo xa foran decapitados.

➤ *A Ponte das partidas e os sete santos*

A Lenda testemuña a orixe do nome da “Ponte das partidas de Moreira” a chamada “dos sete santos”, no concello de Ponteareas (Pontevedra).

Reflicte unha historia de tempos afastados, de loitas e inxustizas, matanzas e pecado, nos que sete irmáns decidiron dedicar a súa vida a loitar contra esas calamidades na comarca. Xuntáronse un día debaixo da ponte e decidiron marchar en cadansúa dirección para facer o ben e espallar a palabra de Xesús Cristo, tan esquecida das persoas naquel tempo. Os sete irmáns dos que falamos eran Asunción, Lucía, María da O, Marta, Amaro, Brais e Cibrán.

Antes de partir decidiron que, pasase o que pasar, farían o imposible por permanecer sempre xuntos, vixiándose e protexéndose entre si. E para teren novas uns dos outros e cambiar impresións, acordaron xuntárense cada certo tempo naquel mesmo lugar para selar a súa unión. Logo botaron a andar cada un na súa dirección. Asunción colleu o camiño de Pesqueiras, Lucía marchou a Ganade, María da O ficou na Picoña, Marta chegou ata Ribarteme, Amaro detívose en Lira, Brais camiñou ata Areas, e Cibrán quedou moi preto de alí, en Guláns.

Cada un no seu sitio, acadaron proezas increíbles na súa particular cruzada contra a maldade e a inxustiza da xente; pero baixo ningún concepto esquecían a súa promesa e cada certo tempo volvían a Moreira para saber dos seus irmáns, do que fixeran, dos seus acertos, dos seus erros, de se necesitaban da súa axuda... xuntanzas de lecer e de lealdade que remataban coa chegada do día. O amencer atopábaos de novo camiñando en cadansúa dirección co firme compromiso de volver no intre preciso para atopárense de novo cos seus irmáns.

E levaron tanto tempo e tanto traballo en rematar o seu cometido, que pouco a pouco, aos sete irmáns se lles foi marchando a vida. E din que tanto ben fixeron espallando a palabra sagrada e facendo tornar as persoas da senda do mal, que quixo o ceo que fosen nomeados santos e venerados, e alí onde foron enterrados, medrasen sobre os seus corpos sete montes en sinal de recoñecemento ao seu traballo. E vendo tal prodixio, o pobo ergueu unha ermida no alto de cada un dos sete montes de maneira que todos eles miran en dirección á ponte das partidas, dando continuidade á promesa que os sete irmáns fixeran un día baixo os seus arcos, vixiándose eternamente e protexéndose entre si.

NOVO CERTAME CONVOCATORIA ANO 2013

TEMA: "Os carpinteiros de ribeira"

SYNGENTA AGRO, continuando coa tradición deste "**Almanaque**" de rescatar anacos da cultura Noroeste, establece para este ano un novo certame dotado cun PREMIO DE 650 € ao mellor traballo sobre "**Os carpinteiros de ribeira**". O traballo gañador publicárase na próxima edición do "**Almanaque agrícola ZZ**".

- 1) Poderán participar todas as persoas que o desexen, agás os distribuidores e empregados da compañía e os seus familiares directos.
- 2) Os concursantes deberán enviar os seus traballos a Syngenta Agro, referencia "CONCURSO", a A Relva s/n 36400 O Porriño (Pontevedra) antes do 30 de setembro de 2013. Os traballos achegados non serán devoltos e a compañía poderá empregalos para outras publicacións da mesma.
- 3) Os traballos han de estar redactados no **idioma galego normativo**, cunha extensión máxima de seis follas con letra e espazo normal, sendo tamén necesario remitilos á empresa nalgún soporte informático (CD, memoria portátil, etc). Admitiranse traballos informáticos que serán enviados á ligazón www.syngenta.es, e deberán versar sobre os seguintes aspectos.
 - Historia do oficio de carpinteiro de ribeira no litoral e nas veas fluviais de Galicia. Patrimonio e futuro do oficio.
 - Comarcas ou poboacións galegas de especial relevo na construción naval de ribeira e tipoloxías das embarcacións fabricadas.
 - O oficio. Tipos de madeiras. Tempos de tala e secado. Máquinas, aparellos e ferramentas. Esquemas, debuxos e gráficos.
 - O remo, a vela, outros. O proceso de fabricación.
 - Refrás, ditos, cantigas, lendas ou pequenos contos relativos ao oficio.

Nota: no apartado gráfico valoraranse só gráficos ou debuxos inéditos, non admitíndose fotografías baixadas de internet.

- 4) O Xurado que outorgará o premio ao mellor traballo estará composto por persoal de SYNGENTA coñecedor da cultura galega, e o seu veredicto darase a coñecer a partir do 1º de outubro de 2013.

Novo Karate Zeon Plus

fixate ben, porque agora é 1.5 CS

PLUS

sensiblemente
mellor

Máis seguro,
máis práctico
e máis rendible.

 Karate Zeon⁺
1.5 CS

syngenta.

Un pequeno detalle. Unha gran diferenza.

As novas Castas de Vide

A variedade "Monstruosa"

1. Sinonimias

Monstruosa de Monterrei

2. Localización

En cepas antigas practicamente illadas no val de Monterrei, especialmente na zona de Oímbra, o que suxire a súa orixe local.

3. Características ampelográficas

Brote: aberto, fortemente rebertado de vermello, practicamente lampo.

Xemas: verdes, sen pigmentación.

Pampo: semierguido, de cor verde avermellada, algunha densidade de pelos nos nós, pero nula nos entrenós.

Folla adulta: grande, de forma pentagonal, con cinco lóbulos (ás veces algún inexistente), de pouco a medio profundos. Sen pilosidade nos nervios da face, medias no envés, dentes pronunciados convexos. Seo peciolar entre V e lirado. Follas inchadas na face.

Acio: grande, compacidade media, cónico e cunha ou dúas ás. Pedúnculo curto.

Bagas: grandes, esféricas a algo elípticas, de cor amarelada, dourado na madurez.

4. Fenoloxía

Agromada media-tardía, maduración media a tardía.

5. Agronomía

Varietade produtiva, require certa frescura no chan.

6. Fitopatoloxía

É resistente a mera (mildiu) e a oídio, pero non ao podre (botrite). Moi sensible a enfermidades de madeira especialmente excoriose.

7. Enoloxía

Varietade de calidade moderada, apta para mestura con Verdello ou Doa Branca. Os mostos alcanzan boas graduacións alcohólicas, aínda que certo déficit en acidez. Aromas de intensidade media-alta, con connotacións a mazá Espe-riega madura. Os viños manifestan certa tendencia cara á oxidación.

8. Outros datos

Varietade autorizada na D.O. Monterrei.

¡boa UVA, bo VIÑO!

Que, ao final, o que
de verdade importa
é a calidade

 Switch[®]

syngenta

Máis protección
Máis eficacia

O TEMPO

Días bastante anubrados e de abondosa friaxe, con choivas que, aínda que non serán fortes, é probable que duren por varios días seguidos. Nos primeiros do mes, o tempo será máis enxoiito, húmido nos días centrais e volverá a unha melloría de cara ao final.

"Poda en xaneiro, vendima no sombreiro"
"Auga de xaneiro, todo o ano trae tempoiro"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Días de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2012)	13,09	4,80	8,90	15	111,72
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2012)	11,51	4,38	7,70	17	215,30
Lugo	Campus Lugo (2000-2012)	10,56	6,34	6,09	12	90,49
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2012)	13,1	7,1	10,1	15	102,8
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2012)	9,6	3,7	6,6	11	87,1
	Ourense-Ciencias (2005-2012)	12,2	4,3	7,7	10	87,7
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2012)	11,2	1,6	6,1	14	124,1
	Corón-V. de Arousa (2002-2012)	13,4	7,5	10,5	12	149,8

1 M. **Nai de Deus.** S. María.
1953. Publícase o primeiro número do Almanaque agrícola ZZ. Sempre en idioma gallego normativo, é un manual agrario de carácter técnico, etnográfico, e con diversos contidos vencellados a sabiduría popular. 100.000 exemplares de tirada anual.

2 M. Ss. Basilio; Gregorio.

3 X. S. Xenoveva.

4 V. Ss. Iolando; Rigoberto.
1882. Sae á rúa o primeiro número de La Voz de Galicia.
1922. Pepe Da Pena (José Cerviño García), morre en Cotobade, un dos mellores santeiros (construtores de cruceiros).
1977. Lei sobre a reforma do Rexistro Civil para traducir os nomes propios ó galego.

5 S. S. Emilia.
1976. Créase o Consello de Forzas Políticas.

Cuarto
Minguante

6 D. **A Epifanía. Os Santos Reis, Melchor, Gaspar e Baltasar.**
Ss. Wilma; Melanio.

7 L. S. Raimundo.
1950. Morre Castelao en Bos Aires.

8 M-. Ss. Luciano; Eladio.
1979. Fúndase en Barcelona Edicións Sotelo Blanco.

9 M. S. Lucrecia.

10 X. S. Gonzalo.

11 V. S. Alexandre.
1533. A Xunta de Goberno do Novo Reino de Galicia acorda aumentar dúas provincias: A Coruña e Tui.
1859. Nace en Carballo Alfredo Brañas.

12 S. S. Xulián.
1912. Nace en Celanova o escritor Celso Emilio Ferreiro.

13 D. **Bautismo do Señor**
S. Hilario.

14 L. S. Félix.

15 M. Ss. Raquel; Amaro.

16 M. S. Marcelo.

17 X. Ss. Antón Abade; Guido.

18 V. Ss. Prisca - Priscila.

19 S. S. Mario.

Cuarto
Crecente

20 D. Ss. Sebastián; Fabián.
1765. Inaugúrase na Coruña a Academia de Agricultura.

21 L. S. Inés.

22 M. Ss. Laura Vicuña; Vicente.

23 M. S. Virxinia.

24 X. S. Francisco de Sales.

25 V. S. Elvira.

26 S. Ss. Timoteo; Tito; Guimara; Ansurio; Viliúlfo.

27 D. Ss. Ánxela Merici.

Lúa
Chea

28 L. S. Tomé de Aquino.
1731. Primeira sesión da "Academia Literaria Compostelana", presidida por Pablo Mendoza de los Ríos.
1902. Nace o pintor Urbano Lugrís.

29 M. S. Valerio.
1899. Nace en Rianxo o escritor Rafael Dieste.
1930. Morre o poeta Manoel Antonio.

30 M. S. Martiña.
1886. Nace en Rianxo Alfonso Daniel Rodríguez Castelao.

31 X. Ss. Xoán Bosco; Marcela.
1809. Ocupación de Vigo polas tropas francesas.
1820. Nace en Ferrol Concepción Arenal.

Febreiro

O TEMPO

Continuará o tempo con días de nubes e vento. Choivas xa máis importantes e abondosas ca no mes anterior. Pero cando o tempo vire, poida que sexa máis quedo pero frío, con neve nas montañas e xeadas no val.

"Come máis unha xeadada de febreiro ca todos os cabalos do Reino"
"Se queres ter abellas, míraas polas Candeas; se queres ter mel, míraas polo San Miguel"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Días de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2012)	14,11	3,48	8,56	9	81,27
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2012)	13,75	3,79	7,60	9	121,06
Lugo	Campus Lugo (2000-2012)	12,28	5,34	6,22	10	72,57
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2012)	13,2	6,1	9,7	10	82,0
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2012)	12,2	4,0	7,6	7	62,3
	Ourense-Ciencias (2005-2012)	15,3	3,5	8,6	7	66,8
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2012)	12,6	0,5	6,1	8	90,1
	Corón-V. de Arousa (2002-2012)	14,4	7,0	10,5	10	84,1

- 1 V.** S. Severiano.
- 2 S.** S. Candeloria. Presentación do Señor.
- 3 D.** Ss. Brais; Óscar; *Francisco Blanco*.
1807. *Nace en Ferrol o pintor Pérez Villaamil.*
-
Cuarto Minguante
- 4 L.** S. Xilberte.
1135. *Fundación do mosteiro de Aciveiro (Forcarei).*
1864. *Nace en Betanzos Salvador Cabeza De León.*
1893. *Morre en Vigo Concepción Arenal.*
- 5 M.** S. Ádega.
- 6 M.** Ss. Doris; Paulo Miki.
- 7 X.** S. Gastón.
1876. *Primeiro número da publicación O Tío Marcos da Portela, totalmente en galego, dirixido por Valentín Lamas Carbajal.*
- 8 V.** Ss. Xerome Emiliano; Xacoba.
1835. *Nace en Ponteceso o escritor Eduardo Pondal.*
- 9 S.** S. Rebeca.
- 10 D.** **Domingo de Septuaxésima**
S. Escolástica.
1810. *Motín obreiro en Ferrol capitaneado por Antonia Alarcón.*
1890. *Naufrexio do buque inglés The Serpent ó carón do Cabo Vilán.*
-
Lúa Nova
- 11 L.** Nosa Señora de Lurdes.
1885. *Nace na Coruña o escritor Wenceslao Fernández Flórez.*
- 12 M.** S. Pamela.
- 13 M.** **Mércores de Cinza**
S. Beatriz.
- 14 X.** Ss. Cirilo; Valentín.

- 15 V.** Ss. Fausto; Xurxa.
1765. *Sae á rúa o xornal La Región.*
1944. *Constitución do Instituto de Estudos Galegos Padre Sarmiento.*
-
Cuarto Crecente

16 S. S. Samuel.

17 D. S. Aleixo.

18 L. S. Bernarda.

19 M. S. Álvaro.
1949. *Fundación de Cerámicas do Castro.*

20 M. S. Clodio.

21 X. **Martes de Entroido**
S. Severino.
1900. *Morre en Compostela Alfredo Brañas, político e economista.*

22 V. Ss. Eleonora, Nora.

23 S. S. Florencio.
1908. *Nace en Botos (Lalín) o pintor José Otero Abeledo "Laxeiro".*

24 D. Ss. Rubén; Serxio.
1837. *Nace en Santiago Rosalía De Castro.*
1985. *Comeza a emitir a Radio Galega.*

Lúa Chea

25 L. Ss. Néstor; Sebastián de Aparicio.
1861. *Nace en Pontevedra o pianista Carlos Sobrino.*

26 M. S. Augusto.

27 M. S. Leandro.

28 X. S. Román.
1981. *Morre en Vigo o escritor Álvaro Cunqueiro.*

Marzo

O TEMPO

Tempo de xeadas pero tamén bonitos días solleiros; mais só por algúns días. Máis adiante virán os anubrados e os ventos con choivas que poderán chegar a ser moi abondosas, propias do mes. Pero cando parece que o tempo vai mellorar, seguiremos falando de invernia. "Marzadas".

*"Cando marzo vén quente, trae o demo no dente"
"Marzo, marzal. De mañá inverno, de tarde verán"*

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Dias de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2012)	16,39	5,37	10,68	11	108,49
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2012)	16,66	5,57	9,42	11	191,05
Lugo	Campus Lugo (2000-2012)	15,22	6,97	9,01	12	80,40
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2012)	15,0	7,7	11,2	12	81,2
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2012)	14,8	5,2	9,3	7	44,1
	Ourense-Ciencias (2005-2012)	18,1	6,0	11,6	7	56,6
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2012)	15,4	2,2	8,4	8	97,0
	Corón-V. de Arousa (2002-2012)	16,1	8,8	12,4	9	102,9

1 V. S. Rosendo.
1493. *Arribada da caravela La Pinta ó porto de Baiona, pilotada polo pontevedrés Sarmiento.*

2 S. S. Lucio.
1886. *Nace na Coruña o compositor Eduardo Rodríguez Losada.*

3 D. S. Celidonio.

4 L. Ss. Ariel; Capitón.
1889. *Nace en Cambados o escultor Francisco Asorey.*
1936. *Morre o galeguista Antón Vilar Ponte.*

5 M. S. Olivia.
1888. *Nace en Ourense Ramón Otero Pedrayo.*

6 M. S. Elcira.
1856. *Banquete intelectual de Conxo, con Pondal e Aurelio Aguirre.*

7 X. Ss. Perpetua; Felicidade.
1908. *Morre en Cuba o escritor Curros Enríquez.*
1909. *Nace en Santiago Xosé Mª Castroviejo.*

8 V. S. Xoán de Deus.
1917. *Morre na Coruña Eduardo Pondal.*

9 S. S. Francisca Romana.
1695. *Nace no Bierzo Frei Martín Sarmiento.*

10 D. S. Macario.
1944. *Editase en Bos Aires Sempre en Galiza de Castelao.*
1965. *Morre en Belesar o derradeiro guerrilleiro da Resistencia Galega Xosé Castro Veiga "O Piloto".*

11 L. S. Eulolio.

Lúa
Nova

12 M. S. Norma.

13 M. S. Rodrigo.

14 X. S. Matilde.

15 V. S. Luísa de Marillac.

16 S. S. Heriberto.

17 D. S. Patricio.
1960. *Morre en Madrid o pintor Álvarez De Sotomayor.*

18 L. S. Cirilo.
1897. *Nace en Pontecesures o pintor Carlos Maside.*

19 M. S. Xosé.

Cuarto
Crecente
1847. *Fúndase o "Círculo de Artesanos" a prol do desenvolvemento cultural de Galicia.*

20 M. S. Alexandra.
1886. *Nace en Mugardos o pintor Felipe Bello.*

21 X. S. Uxía.
1874. *Nace na Coruña o músico Andrés Gaos.*

22 V. S. Lea.
1992. *Morte do poeta Antón Avilés De Taramancos.*

23 S. S. Dimas.

24 D. Domingo de Ramos.
Ss. Elba; Catarina de Suecia.

25 L. S. Anunciación.
1990. *Morre en Santiago Ricardo Carvalho Calero.*

26 M. S. Braulio.
1930. *Pacto de Lestrove.*

27 M. S. Ruperto.

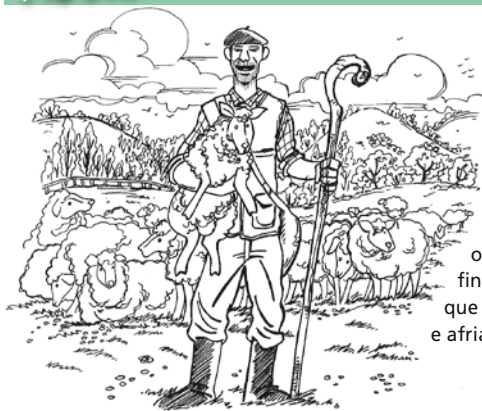

Lúa
Chea

28 X. Xoves Santo.
S. Octavio.
1809. *Os exércitos de Morillo e Cachamuña liberan Vigo dos Franceses.*
1966. *Morre en Lalín o astrónomo Ramón Mª Aller.*

29 V. Venres Santo.
S. Gladys.

30 S. Sábado de Gloria.
S. Artemio.

31 D. Domingo de Pascoa.
Ss. Benxamín; Balbina.
1901. *Nace en Pontearreas o escritor Fermín Bouza Brey.*

O TEMPO

Tempo aínda frío e chuvioso sobre todo de treboadas. Mais adiante, andando o mes, volve-rase morno, pero seguirán os ceos toldados; preto do final, nubes e claros, aínda que sen deixar de ser chuvioso e afriaxado.

"Seméntesme tarde, seméntesme cedo, ata o mes de abril non me verás o pelo"

"A vella que soubo vivir, gardou pan para maio e leña para abril"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Dias de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2012)	17,20	6,32	11,76	12	97,61
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2012)	15,74	6,43	10,71	13	146,87
Lugo	Campus Lugo (2000-2012)	16,81	8,20	10,46	11	76,19
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2012)	15,5	8,6	12,1	10	80
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2012)	16,9	6,5	11,0	12	70,9
	Ourense-Ciencias (2005-2012)	20,4	8,2	13,8	10	74,4
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2012)	16,5	3,6	9,8	12	92
	Corón-V. de Arousa (2002-2012)	17,7	10,4	13,8	12	98,4

1 L. S. Hugo.
1188. *Inauguración do "Pórtico da Gloria" da Catedral de Santiago.*
1844. *Comeza en Lugo a "Revolución Progresista Galega".*
1917. *Sae á rúa o xornal El Ideal Gallego.*

2 M. Ss. Xandra; Francisco de Paula.

3 M. S. Ricardo.

1841. *Nace en Santiago o escultor Isidoro Brocos.*

Cuarto Minguante

4 X. S. Isidoro.
1284. *Morte de Afonso X o Sabio, creador das Cantigas de Santa María.*

5 V. S. Vicente Ferrer.
1889. *Nace en Lugo o pintor Jesús Rodríguez Corredoira.*
1896. *Nace en Ourense o galeguista Ben-Cho-Shey.*
1897. *Morre na Coruña Francisco de la Iglesia, autor da letra da famosa Alborada de Pascual Veiga.*
1902. *Nace en Pontevedra o pintor Arturo Souto.*
1979. *Morre na Coruña Luís Seoane.*
1926. *Xoaquín Loriga inicia o voo Madrid-Manila.*

6 S. S. Edith.

7 D. **Domingo de Quasimodo - As Pascuiñas.**
S. Xoán Bautista da Salle.
1963. *Créase a Fundación Penzol en Vigo.*

8 L. S. Constanza.

9 M. S. Demetrio.
1842. *Nace o compositor Pascual Veiga en Mondoñedo, autor do Himno Galego.*

10 M. S. Ezequiel.
1874. *Nace na Coruña o pintor Francisco Lloréns.*
1976. *Morre en Ourense Ramón Otero Pedrayo.*

Lúa Nova

11 X. S. Estanislao.

12 V. Ss. Arnaldo; Xulio.
1888. *O químico Antonio Casares e Rodrigo falece en Compostela.*

13 S. Ss. Martiño; Aída.
1840. *Nace en Lugo Juan Montes Capón, un dos mellores músicos galegos de todos os tempos.*

14 D. S. Máximo.

15 L. S. Crescente.

16 M. S. Flavio.

17 M. Ss. Leopoldo; Aniceto.

18 X. S. Vladimir.
1978. *Constitúese a Xunta de Galicia.*

Cuarto Crecente

19 V. S. Enma.

20 S. S. Edgardo.

21 D. S. Anselmo.

22 L. Ss. Karina; Señoriña.

23 M. S. Xurxo.

24 M. S. Fidel.

25 X. S. Marcos.
1734. *Nace na Coruña José Andrés Cornide Saavedra.*
1974. *Revolución dos Caraveis en Portugal.*

Lúa Chea

26 V. Ss. Cleto; Marcelino.
1846. *Mártires de Carral: fusilamento do coronel Solís e os seus compañeiros do alzamento contra o goberno absolutista de Narváez.*

27 S. Ss. Zita; Toribio de Mogrovejo.

28 D. S. Valeria.

29 L. S. Catarina de Siena.

30 M. Ss. Amador; Pío V.
1963. *Falece en Ourense Vicente Risco.*

Maio

O TEMPO

Veñen as flores coa primavera que xa entrara no mes anterior; días húmidos e raioliñas de sol. Pero naqueles días claros a friaxe das noites despexadas farase sentir aínda forte.

Se o vento vira vindo do mar, o tempo quedará algo mais quente, pero moi anubrado, máis mollado e con poucas horas de sol.

"Are quen aron, que maio xa pason"

"Chova en abril e maio, e non chova en todo o ano"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Días de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2012)	19,54	8,84	14,18	11	78,20
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2012)	19,63	8,75	12,99	11	104,54
Lugo	Campus Lugo (2000-2012)	19,60	10,39	13,21	10	58,92
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2012)	17,4	10,8	14,1	11	73,7
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2012)	19,6	8,6	13,4	10	56,3
	Ourense-Ciencias (2005-2012)	23,0	10,8	16,5	10	56,6
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2012)	19,4	5,7	12,6	11	75,3
	Corón-V. de Arousa (2002-2012)	19,7	12,4	15,8	9	70,1

1 M. S. Xosé Obreiro.
1880. Nace a primeira publicación periódica de Galicia: El Catón Compostelano.

2 X. Ss. Anastasio; Boris.
1988. Morte do escritor Ben-Choshay en Madrid.

Cuarto Minguante

3 V. S. Santa Cruz.

4 S. S. Filipe e Santiago.
1907. Fúndase o Centro Gallego de Bos Aires.

5 D. S. Xudít.

6 L. S. Eleordo.

7 M. S. Domitila.

8 M. S. Segundo.

9 X. **Ascensión do señor.**
S. Isaías.

10 V. S. Antonio/a.

Lúa Nova

11 S. S. Estela.

12 D. Ss. Pancracio; Nereo.

13 L. Nosa Señora de Fátima.

14 M. S. Matías.
1589. O pirata Drake asedia a cidade da Coruña.

15 M. S. Isidro.

16 X. Ss. Honorato; Eufrasio.
1984. Constitúese a Asociación de Funcionarios para a Normalización Lingüística.

17 V. S. Pascual Bailón.
1833. Nace Manuel Murguía en Arteixo.
1863. Edítase en Vigo a primeira edición de Cantares Gallegos de Rosalía de Castro.
1963. A Real Academia Galega institúe o Día das Letras Galegas.

18 S. Ss. Enriqueta; Corina.
1916. Créase na Coruña as Irmandades dos Amigos da Fala.
1970. Fúndase o Museo Maside de Arte Contemporánea en Sada.

Cuarto Crecente

19 D. **Domingo de Pentecostés.**
Ss. Yvo; Yvone.

20 L. S. Bernardino de Siena.

21 M. Ss. Constantino; Trocado.

22 M. Ss. Rita; Quiteria.

23 X. S. Desiderio.

24 V. Ss. Marta Auxiliadora; Susana.

25 S. Ss. Beda; Gregorio.

Lúa Chea

26 D. **Santísima Trindade.**
S. Mariana.
1898. Nace en Soutelo de Montes Avelino Cachafeiro Bugallo, considerado o mellor gaiteiro de Galicia.

27 L. Ss. Emilio; Agostiño de Cantorbery.

28 M. S. Xermán.

29 M. Ss. Maximiano; Hilda.

30 X. **Santísimo Corpus Christi.**
Ss. Fernando / Hernán; Xoana de Arco; Lorena.

31 V. S. Visitación.
1915. Nace Ramón Piñeira na Láncara.

Cuarto Minguante

O TEMPO

Estaremos esperando o bo tempo, pero nos primeiros do mes aínda non será. Algúns días mollados e outros máis solleiros, pero segundo o mes vai camiñando, o tempo vaise asentando. Chegando ao San Xoán xa se poderá falar de bo tempo.

"Polo San Xoán, sacha as patacas e recolle o pan"
"O que dá o que ten na vida, que colla a bolsa e pida"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Dias de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2012)	22,52	11,79	17,22	6	44,37
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2012)	21,65	11,70	16,07	7	71,41
Lugo	Campus Lugo (2000-2012)	23,60	13,17	16,85	6	44,10
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2012)	19,8	13,7	16,8	7	60,4
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2012)	22,9	11,2	16,3	4	28,9
	Ourense-Ciencias (2005-2012)	26,3	13,8	19,8	5	31,2
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2012)	23,4	9,0	16,3	5	38,1
	Corón-V. de Arousa (2002-2012)	22,4	15,2	18,5	6	67,7

1 S. Ss. Xustino; Pedro Vázquez.
1910. *Nace Luís Seoane en Bos Aires.*

2 D. Ss. Marcelino; Erasmo.

3 L. S. Maximiliano.
1876. *Nace en Cambados Ramón Cabanillas.*
1903. *Nace Alexandre Bóveda en Ourense.*

4 M. S. Frida.

5 M. Ss. Bonifacio; Salvador.

6 X. S. Noberto.

7 V. S. Clodio.
1809. *Batalla de Pontesampaio contra as tropas francesas de Ney na que interveu tamén o "Batallón Literario de Santiago".*

8 S. S. Armando.

Lúa
Nova

9 D. S. Efrén.

10 L. S. Paulina.
1909. *Nace o poeta Aquilino Iglesias Alvariño en Abadín.*
1958. *Falece o pintor Carlos Maside en Compostela.*

11 M. Ss. Bernabeu; Trinidad.

12 M. S. Onofre.
1874. *Nace en Vigo o músico e escritor Teodosio Vesteiro Torres.*

13 X. S. Antón.

14 V. S. Eliseo.
1987. *Publicase o primeiro número do "Atlántico Diario".*

15 S. Ss. Leonidas, Manuela.

16 D. S. Aurelio.

Cuarto
Crecente

17 L. S. Ismael.

18 M. S. Salomón.

19 M. S. Romualdo.

20 X. S. Florentino.

21 V. Ss. Raúl; Rodolfo; Luís Gonzaga.

22 S. Ss. Paulino de Nola; Tomé Moro.

23 D. S. Marcial.

Lúa
Chea

24 L. S. Xoán Bautista.
1891. *Xogos Florais do Idioma Galego en Tui, con intervencións de Murguía, Brañas e o bispo Lago González.*

25 M. Ss. Guillermo; Tramunda.

26 M. Ss. Paio; Xoán Tersón.

27 X. S. Cirilo.

28 V. S. Ireneo.
1936. *Aprobación en plebiscito do Estatuto de Autonomía de Galicia.*

29 S. S. Pedro e Pulo.

30 D. S. Adolfo.

Cuarto
Minguante

Santiago

O TEMPO

A forte calor deixarase sentir durante a maior parte do mes con días case abafantes e outros algo neboentos.

A seca cara ao final do mes xa será bastante forte, e poida que preto da festa do Apóstolo algunha treboada arrime algo de auga en determinadas bisbarras.

"Pola Santa Mariña, ponsa a sacha e recolle a fonciña"

"Bo porte e bos modais abren portas principais"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Días de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2012)	23,54	12,73	18,25	6	42,59
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2012)	22,04	12,60	16,93	8	44,15
Lugo	Campus Lugo (2000-2012)	24,57	14,65	17,91	4	25,67
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2012)	21,6	15,0	18,5	5	40,5
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2012)	26,2	12,0	17,8	4	20,8
	Ourense-Ciencias (2005-2012)	28,3	15,0	21,3	1	20,1
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2012)	24,5	9,7	17,2	4	25,1
	Corón-V. de Arousa (2002-2012)	23,6	16,1	19,4	6	43,6

1 L. S. Ester.
1824. *Nace en Vigo o mariño Méndez Núñez.*
1920. *Morre na Habana Ramón Armada, fundador de A Gaita Galega, a primeira publicación en galego na América.*

2 M. S. Gloria.
1861. *Celébranse na Coruña os 1os Xuegos Florales de Galicia. As súas creacións literarias serán publicados no libro Álbum de la Caridad en 1862.*

3 M. S. Tomé.
1528. *Constitúese en Compostela o Reino de Galicia.*

4 X. Ss. Sabela; Eliana; Liliana.

5 V. Ss. Antón-María; Berta.

6 S. S. María Goretti.

7 D. S. Fermín.

8 L. S. Uxío.
1923. *Anxel Casal promove a creación das Escolas do Ensino Galego, ofrecidas polas Irmandades da Fala.*
1983. *Fúndase o Consello da Cultura Galega.*

9 M. S. Verónica.

10 M. Ss. Elías; Xoán Xacobo Fernández.

11 X. S. Bieito.

12 V. S. Filomena.
1900. *Nace en Rianxo o poeta Manoel Antonio.*
1906. *Morre o compositor galego Pascual Veiga, autor do Himno de Galicia ou a Alborada Gallega.*

13 S. Ss. Henrique; Xoel.

14 D. S. Camilo de Lelis.

15 L. Ss. Boaventura; Xulio.
1885. *Morre Rosalía de Castro en Padrón.*

16 M. S. Carme.

Cuarto
Crecente

17 M. S. Carolina.

18 X. S. Federico.

19 V. S. Arsenio.
1989. *Morre o etnógrafo e historiador Xaquín Lorenzo (Xocas).*

20 S. Ss. Mariña; Xosé Mª Díaz.
1979. *Apróbase o decreto polo que o galego pasa a formar parte do sistema educativo galego.*

21 D. S. Daniel.

22 L. S. María Madalena.

Lúa
Chea

23 M. S. Brixida.

24 M. S. Cristina.
1985. *Primeira emisión da Televisión de Galicia.*
1967. *Morre o galeguista Lois Peña Novo.*

25 X. **Santiago Apóstolo.**
813. *Descuberta a tumba do apóstolo Santiago polo bispo de Iria Teodomiro.*
1965. *O xesuíta Xaime Seixas celebra en Compostela a primeira misa en galego.*

26 V. Ss. Xoaquín; Ana.

27 S. S. Natalia.

28 D. S. Celso.

29 L. S. Marta.

Cuarto
Minguante

30 M. S. Abdón e Senén.
1881. *Nace en Vigo o xornal La Propaganda, creado por Ricardo Mella para a defensa e ilustración da clase obreira.*

31 M. S. Ignacio de Loyola.

O TEMPO

A seca dura e o agostamento tamén. Persiste o bo tempo pero xa con noites máis fresquiñas. As néboas do mediado do mes cara ao final do mes serán persistentes nas bisbarras da beiramar, e xa preto do remate do mes poida que teñamos algúns días pasados por auga.

*"Agosto agosterio, mes do San Lourenzo, a Peregrina e os Canceiros"
"O que regala, ben vende, se o que recolle ben entende"*

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Días de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2012)	24,53	12,89	18,62	7	42,13
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2012)	23,58	13,03	17,26	6	76,99
Lugo	Campus Lugo (2000-2012)	25,55	15,14	18,26	4	31,14
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2012)	22,7	15,6	19,1	7	38,8
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2012)	26,4	12,8	18,6	3	12,1
	Ourense-Ciencias (2005-2012)	29,2	15,1	21,6	3	14,1
tevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2012)	25,5	9,9	17,5	5	39,7
	Corón-V. de Arousa (2002-2012)	24,3	16,7	20,0	4	45,0

1 X. S. Alfonso María de Ligorio.
1878. Sae á rúa o primeiro número do jornal El Correo Gallego.

2 V. S. Eusebio.

3 S. S. Lidia.

4 D. S. Xoán María Vianney.

5 L. Ss. Osvaldo; Neves.

6 M. **Transfiguración do Noso Señor.**

Lúa
Nova

7 M. Ss. Sixto; Caetano.

8 X. S. Domingos de Guzmán.

9 V. S. Xusto.

10 S. S. Lourenzo.

11 D. S. Clara de Asís.
1903. Nace en Lugo o escritor Ánxel Fole.

12 L. S. Laura.

13 M. S. Víctor.

14 M. S. Alfredo.

Cuarto
Crecente

15 X. **Asunción da Virxe María.**

16 V. Ss. Roque; Xema.

17 S. S. Xacinto.
1908. Sae á rúa o primeiro número de El Progreso de Lugo.
1936. Alexandre Bóveda é fusilado na Caeira (Pontevedra).

18 D. Ss. Helena, Leticia.

19 L. S. Mariano.

20 M. S. Bernardo.

21 M. S. Pio X.

Lúa
Chea

22 X. S. María Raíña.

23 V. S. Rosa de Lima.

24 S. S. Bartolomeu.

25 D. Ss. Luís (rei); Xosé Calasanz; Pedro Vázquez.

26 L. Ss. Tareixa de Xesús; César.
1990. Morre o galeguista Ramón Piñeiro.

27 M. S. Mónica.

28 M. S. Agostiño.

Cuarto
Minguante

29 X. Ss. Xoán Bautista; Sabina.

30 V. Ss. Donato; Ero.
1879. Créase o Centro Gallego de Montevideo.

31 S. S. Ramón.
1979. Morre en Vigo o escritor Celso Emilio Ferreiro.

O TEMPO

É poca outonal. Entra o outono o vinte e un. Tempo outonizo polo tanto e fermoso, sen moita calor e sen que chegue o frío aínda.

Ceos con pequenas nubes brancas nalgúns días, outros con néboas que ao final irán a máis e rematarán con auga.

"Choiva outoneira, por San Mateu (21 de setembro) a primeira"

"Vendima feita e palleiro cerrado, fóra criado"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Días de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2012)	23,97	11,23	17,20	5	45,64
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2012)	22,34	11,78	16,17	6	74,57
Lugo	Campus Lugo (2000-2012)	23,83	13,57	16,27	4	41,07
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2012)	21,5	14,1	17,6	6	47,00
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2012)	24,4	12,2	17,4	3	22,4
	Ourense-Ciencias (2005-2012)	27,4	13,4	19,6	4	32,6
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2012)	24,0	8,3	15,6	6	50,4
	Corón-V. de Arousa (2002-2012)	23,0	15,2	18,6	5	43,0

1 D.	S. Arturo.
2 L.	S. Moisés.
3 M.	S. Gregorio Magno.
4 M.	S. Irma. <i>1906. Morre o poeta Valentín Lamas Carvajal.</i>
5 X.	S. Victorino.
	Lúa Nova
6 V.	Ss. Eva; Evelyne.
7 S.	S. Rexina.
8 D.	Natividade da Virxe. <i>1897. Nace en Ourense o escritor Eduardo Blanco Amor.</i>
9 L.	Ss. Serxio e Omar; Remedios.
10 M.	Ss. Nicolás de Tolentino; Adalberto; Pedro de Mezonzo.
11 M.	Ss. Orlando; Roldán.
12 X.	S. María.
	Cuarto Crecente
13 V.	S. Xoán Crisóstomo. <i>1898. Morre en Pontevedra o galeguista Ramón Martínez López.</i>
14 S.	S. Imelda.
15 D.	Nosa Señora das Dores. <i>1851. Nace en Celanova o escritor Cúrros Enríquez.</i>

16 L.	S. Cibrán.
17 M.	S. Roberto.
18 M.	S. Xosé de Cupertino.
19 X.	S. Xenaro.
	Lúa Chea
20 V.	S. Amelia.
21 S.	S. Mateu.
22 D.	S. Mauricio.
23 L.	Ss. Lino e Tegra. <i>1895. Nace en Lalín o aviador Xoaquín Loriga, o primeiro da aviación en Galicia.</i>
24 M.	Nosa Señora do Carme.
25 M.	S. Aurelio. <i>1110. Afonso Raimúndez é proclamado rei de Galicia polo arcebispo Xelmírez.</i>
26 X.	Ss. Cosme e Damián.
27 V.	S. Vicente de Paúl.
	Cuarto Minguante
28 S.	S. Wenceslao.
29 D.	Ss. Miguel; Gabriel e Rafael.
30 L.	S. Xerónimo.

Outubro

O TEMPO

Panseniñamente camiñamos aos días chuviosos e ventisqueiros, pero sen moita dura, pois volverá o tempo que- do e solleiro por máis dunha semanaña, pero con friaxe polas noites.

Caen as follas das videiras e das froiteiras e tamén os froitos secos. Recóllese a noz e a castaña para facer os magostos ao amor do lume e na compañía do viño novo que aínda mantén a "agulla".

"Año de moitos ourizos, non prepares o canizo"

"San Froilán, mete a rella e terás pan"

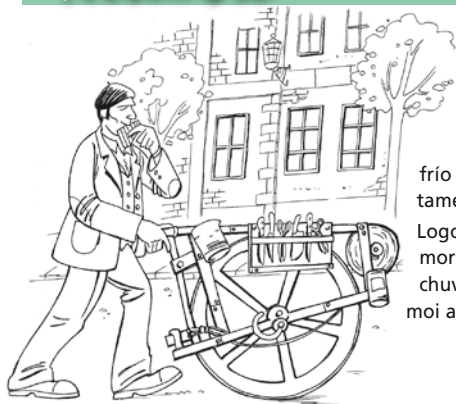
DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Días de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2012)	19,92	9,48	14,38	14	193,92
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2012)	19,03	9,66	13,38	13	297,89
Lugo	Campus Lugo (2000-2012)	19,03	11,28	12,71	12	147,83
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2012)	19,2	12,0	15,5	12	136,4
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2012)	18,8	9,6	13,7	7	104,8
	Ourense-Ciencias (2005-2012)	22,1	10,3	15,3	10	125,6
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2012)	18,6	6,4	12,0	12	221,8
	Corón-V. de Arousa (2002-2012)	20,0	12,6	16,1	11	184,9

- 1 M.** S. Tareixa do Neno Xesús.
1884. *O escritor Vicente Risco nace en Ourense.*
- 2 M.** S. Anxos Custodios.
1881. *Nace en Viveiro o galeguista Antón Vilar Ponte.*
- 3 X.** S. Xerardo.
1914. *Nace en Silleda Ramón De Valenzuela.*
- 4 V.** S. Francisco de Asís.
- 5 S.** Ss. Flor; Froilán.
-
Lúa
Nova
- 6 D.** S. Bruno.
1923. *Morre Andrés Martínez Salazar, transcribiu a Crónica Troyana.*
- 7 L.** Nosa Señora do Rosario.
- 8 M.** Nosa Señora de Begonia.
1676. *Fr. Benito Jerónimo Feijoo nace en Casdemiro (Pereiro de Aguiar).*
- 9 M.** S. Dionisio.
- 10 X.** S. Francisco de Borja.
1974. *Creación do Museo do Traxe Galego.*
- 11 V.** S. Soidade.
- 12 S.** Nosa Señora do Pilar.
-
Cuarto
Crecente
- 13 D.** S. Eduardo.
- 14 L.** S. Calisto.
- 15 M.** S. Tareixa de Ávila.
1702. *Entra na ría de Vigo a escuadra que transporta 108 millóns de pezas de ouro e prata, o famoso tesouro de Rande.*
- 16 M.** S. Eduvixes.
1881. *O músico Marcial De Adalid morre na Coruña.*

- 17 X.** S. Margarida Mª de Alacoque.
- 18 V.** S. Lucas.
- 19 S.** Ss. Paulo da Cruz; Renato.

Lúa
Chea
1869. *Nace en Mondoñedo o escritor Noriega Varela.*
- 20 D.** S. Irene.
1929. *O compositor Reveriano Soutullo estrea o pasodobre Pontearreas.*
- 21 L.** S. Úrsula.
1886. *Nace o filósofo Xoán Vicente Viqueira.*
- 22 M.** S. Sara.
- 23 M.** S. Remixio.
1923. *Fundación do Seminario De Estudos Galegos.*
- 24 X.** Ss. Antón Mª Claret; Paderna.
- 25 V.** S. Olga.
1854. *Nace en Mondoñedo Manuel Leiras Pulpeiro.*
- 26 S.** S. Darío.
- 27 D.** S. Gustavo.
-
Cuarto
Minguante
- 28 L.** Ss. Simón; Xudas.
- 29 M.** S. Narciso.
1977. *Inauguración do Museo Do Pobo Galego.*
- 30 M.** S. Alonso.
1920. *Aparece o primeiro número en Ourense da revista "NÓS".*
- 31 X.** S. Lucía.

O TEMPO

Teremos un mes en que o tempo se tornará ventoso, frío e chuvioso. Un día si e outro tamén.

Logo, algúns días claros con sol tremoroso e pouca dura. Xa no final chuvias miúdas, días neboentos e moi afriaxados.

"Polo San Martiño, acaba a sementeira e barra o teu viño"

"Rapofo que dorme de día, de noite andou de cacería"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Días de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2012)	15,70	6,22	10,92	12	143,78
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2012)	13,81	6,77	9,96	13	191,77
Lugo	Campus Lugo (2000-2012)	13,25	8,55	8,37	12	97,85
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2012)	15,5	8,9	12,3	12	122,6
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2012)	12,7	6,0	9,0	11	89,9
	Ourense-Ciencias (2005-2012)	15,6	7,0	10,7	12	105,2
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2012)	13,8	3,5	8,2	13	145,3
	Corón-V. de Arousa (2002-2012)	16,2	9,4	12,9	14	224,8

1 V. **Todos os Santos.**
1567. Nace en Baiona Diego Sarmiento De Acuña, Conde de Gondomar.
1849. Nace en Ourense o escritor Valentín Lamas Carvajal.

2 S. Todos os Fieis Defuntos.

3 D. S. Martiño de Porres.
1853. Sae á rúa o primeiro número de Faro De Vigo.

Lúa Nova

4 L. S. Carlos Borromeo.

5 M. S. Silvia.

6 M. S. Leonardo.

7 X. Ernesto.

8 V. S. Ninfa.

9 S. S. Teodoro.
1959. Nace en Cambados o escritor Ramón Cabanillas.

10 D. S. León Magno.

Cuarto Crecente

11 L. S. Martiño de Tours.

12 M. S. Cristián.

13 M. S. Diego.
2002. Afundimento do petroleiro Prestige fronte ás costas galegas.

14 X. S. Humberto.
1738. Nace en Noia o escultor Xosé Ferreiro.
1886. Nace en Ourense o investigador Florentino López Cuevillas.
1916. Sae á rúa o primeiro número da publicación galeguista "A Nosa Terra".

15 V. S. Alberte Magno.
1944. Créase en Montevideo o Consello De Galiza.

16 S. Ss. Margarida; Xertrude.
1877. Nace en Ourense o músico Francisco Santalices.

17 D S. Sabela de Hungría.
1918. 1ª Asemblea en Lugo das Irmandades Da Fala.

Lúa Chea

18 L. S. Elsa.

19 M. Ss. André; Avelino.

20 M. S. Edmundo.

21 X. S. Presentación da Virxe.

22 V. Ss. Cecidia; Xoán de Pontevedra.

23 S. S. Clemente.
1879. Reunión de creación do Centro Galego Na Habana.

24 D. S. Flora.

25 L. S. Catarina Labouré.

Cuarto Minguante

26 M. S. Delfina.

27 M. Ss. Virxilio; Facundo; Primitivo.

28 X. S. Branca.

29 V. S. Saturnino.

30 S. S. André.
1232. Consagración da Catedral De Tui.
1833. As sete Provincias Galegas do antigo reino de Galicia pasan a ser as catro actuais.

O TEMPO

O tempo xa é moi frío e vai baixando a temperatura cada vez máis; no primeiro, con ceos toldados e tempo húmido con algunha treboada; máis adiante ha de clarear algo e comezarán as xeadas fortes; pero preto das festas do Nadal poden volver os anubrados, que deixarán de novo neve nas montañas.

"Para que o ano non vaia mal, han encher tres veces os ríos entre San Maten e Nadal"

"Non esperes para Nadal o que non recolliches en Maio"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Dias de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2012)	13,59	4,47	8,60	12	135,95
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2012)	12,87	4,81	7,95	16	218,07
Lugo	Campus Lugo (2000-2012)	10,37	6,24	4,98	12	99,10
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2012)	13,4	6,9	10,0	11	97,3
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2012)	9,8	3,6	6,5	11	82,2
	Ourense-Ciencias (2005-2012)	11,9	3,9	7,3	10	85,8
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2012)	11,5	1,5	6,0	14	151,0
	Corón-V. de Arousa (2002-2012)	14,0	7,8	10,9	14	155,7

1 D. **Primeiro Domingo do Advento.**
S. Florencia.
1979. *O escritor Eduardo Blanco Amor morre en Vigo.*

2 L. S. Viviana.

3 M. S. Francisco Xabier.

Lúa
Nova

4 M. Ss. Xoán Damaceno; Bárbara.
1967. *Fundación de Edicións Do Castro.*

5 X. S. Ada.

6 V. S. Nicolás.
1931. *Fundación en Pontevedra do Partido Galeguista.*

7 S. S. Ambrosio.

8 D. Inmaculada Concepción.

9 L. S. Jéssica.
1617. *Cangas foi saqueada polos turcos.*

Cuarto
Crecente

10 M. Nosa Señora de Loreto. S. Eulalia.

11 M. S. Dámaso.

12 X. Nosa Señora de Guadalupe.
1925. *O Pazo de Castrelos é doado a Vigo por Quiñones de León.*

13 V. S. Lucía.

14 S. S. Xoán da Cruz.
1895. *Nace en Betanzos o músico José Rodríguez Arriola.*

15 D. S. Reinaldo.

16 L. S. Alicia.
1811. *Nace en Pontevedra o escritor Xoán Manuel Pintos.*
1884. *Nace en Vilanova de Arousa o escritor Julio Camba.*

17 M. S. Lázaro.
1900. *Nace en Laxe o investigador e xeólogo Isidro Parga Pondal.*
1932. *Redacción do 1º Estatuto de Galicia.*

Lúa
Chea

18 M. S. Sonia.
1895. *Nace en Lugo o escritor Luís Pimentel.*

19 X. S. Urbano.
1981. *Constitución do Parlamento De Galicia.*

20 V. Ss. Abrahán; Isaac; Xacobe.
1907. *O Himno Galego estréase no Gran Teatro da Habana.*

21 S. Ss. Pedro Canisio; Aldara.
1121. *Entrega de Dona Urraca a Xelmírez das Torres do Oeste.*
1980. *Referendo do Estatuto De Autonomía.*

22 D. S. Fabiola.
1884. *Nace en Ourense o escritor Antón Losada Diéguez.*
1896. *Primeira proba da luz eléctrica en Vigo.*
1911. *Nace en Mondoñedo Álvaro Cunqueiro.*

23 L. S. Victoria.
1973. *Morre en Vigo o pintor Urbano Lugrís.*

24 M. S. Adela.

25 M. **Natividade do Noso Señor.**
Noel; Noelia.

Cuarto
Minguante

26 X. S. Estevo.

27 V. S. Xoán.

28 S. S. Santos Inocentes.

29 D. Ss. Tomé Becket; David.

30 L. S. Roxelio.

31 M. S. Silvestre; Fránquila.

**O sulfato anti-mildeu
para:**

- Viñedos
- Patacas
- Tomateiras

 Cobre Súper[®]
Plus

syngenta

Sulfato preventivo e curativo axeitado
para os viñedos de Galicia

Queiro de herbas medicinais

ALLO *Allium Sativum* L.
Cast. Ajo.

Descrición

Familia Liliáceas, procede de Europa meridional e Oriente. Planta de cultivo ancestral que xa gozaba de consideración na antiga medicina india.

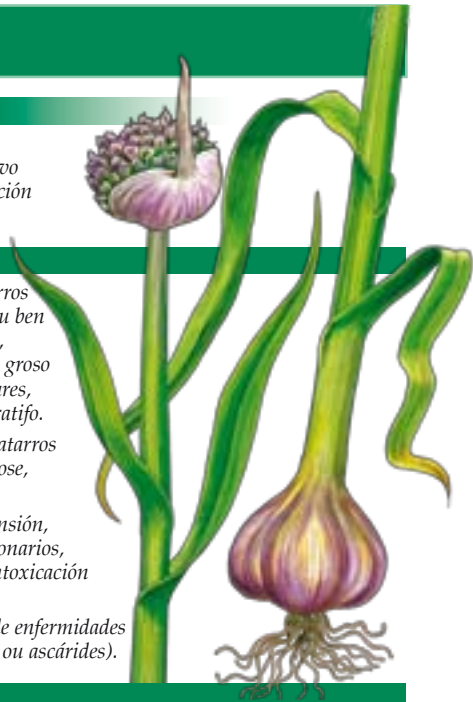
Propiedades e indicacións

Enfermidades gastrointestinais: catarros de estómago e intestino con diarrea ou ben estrinximento; tuberculose intestinal, flatulencia, inflamacións de intestino groso e recto, enfermidades hepáticas e biliares, disentería amebiana, cólera, tifo e paratifo.

Enfermidades de vías respiratorias: catarros de vías, enfisema pulmonar, tuberculose, gangrena, asma e bronquiectasias.

Enfermidades da circulación: hipertensión, arteriosclerose, esclerose de vasos coronarios, debilidade dos músculos cardíacos, intoxicación de nicotina.

En estados de debilidade xeral, logo de enfermidades infecciosas e para lombrigas (oxiúros ou ascárides).

Preparación e emprego

O mellor modo de aplicación é o consumo en cru. Tómasse diariamente de medio dente a un dente con pan, manteiga e perexil ou cocido en leite. Como vermífugo, prepárase ademais un líquido para irrigación cocendo 100 g de allo en 100 g de auga e aplicándoo unha vez arrefriada.

Zume de allo para consumir durante un ano: 100 g de alcol e 40 g de dentes de allo en maceración durante 10 días axitándoos con frecuencia. Filtrase o líquido e engádense 2 pingas de raíz de anxélica para disimular o olor. Tomar diariamente de quince a vinte pingas.

Outros usos

Allo como condimento para estimular o apetito, evitar a flatulencia, limpar o intestino e excitar as glándulas dixestivas.

ARANDO *Vaccinium myrtillus* L. Cast. Arándano. Sin. Arando, anavia, mirtillo, ráspero.

Descrición

Da familia Ericáceas; frecuente no sotobosque de piñeiros e faías, ou chan acedo e lavado das montañas do noroeste, centro e Perineo español.

Froitos maduros de cor azul escura brillante, con zume violeta escuro.

Follas verde claro que permanece inalterado polo desecamento; de sabor lixeiramente astrinxente; consérvanse en saquiños.

Propiedades e indicacións

A súa característica principal de curar todo tipo de diarrea xa era coñecida na antiga medicina popular polo seu gran contido en tanino e porque o ácido tánico forma combinacións naturais cos colorantes orgánicos mediante os zumes intestinais.

Arando como cura de lombrigas e parasitos intestinais en nenos e adultos.

Estimulan a secreción das glándulas gástricas e intestinais, sobre todo do páncreas impedindo que apareza unha diarrea por consumo de alimentos pouco frescos.

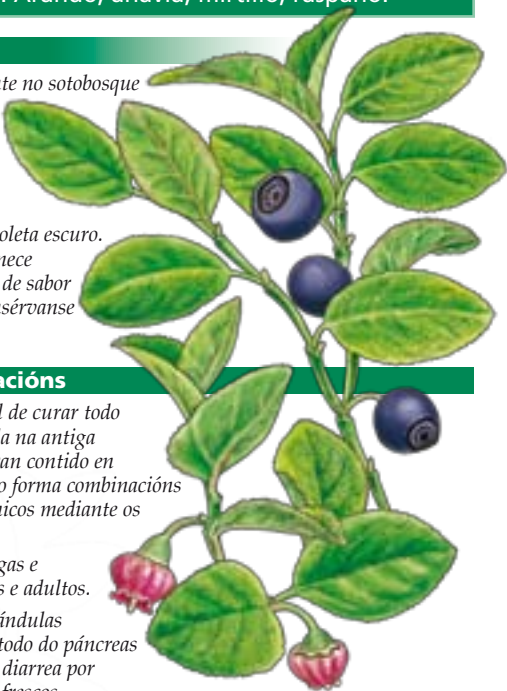
E, nas súas follas, hai unha substancia similar á insulina, de modo que pode completar o réxime en caso de diabetes lixeira.

Preparación e emprego

En forma de tintura, zume e frescos, non deben faltar en ningún fogar.

Como substitutas da insulina, as follas en infusión.

Con leite serven como excelente reconstituínte, abarcando todos os aspectos anteriores e non danan nin os estómagos máis delicados. Frescos son de excelente sabor, mesturados con azucre ou bañados en leite. Son coñecidos tamén os fritos e as sopas de arandos. As súas compotas, zumes, purés, marmeladas e xeleas son moi agradables, conservándose tamén os arandos en frascos con azucre ou esterilizados sen el.

SABUGUEIRO *Sambucus nigra* L. Cast. Saúco. Sin. Sabugo, sabugueiro, canillero.

Descrición

Da familia das Caprifoliáceas, áchase en toda España en lugares húmidos, espontáneo e plantado para formar sebes.

Case sempre en forma de arbusto ou árbore pequena de 3-6 m de altura. Tronco de cortiza pardo agrisada gretada e nodosa de cheiro desagradable. Ramas redondas, opostas, recheas dunha polpa espesa e branca. Os froitos son bagas de cor negra violeta e redondas. Ao madurar colga o acio e as ramas con froitos tinguense de violeta.

As cimas con flores recóllense (tesoira) en xuño-xullo estendéndoas nunha soa capa sobre chan ben ventilado, mentres que as bagas maduras se recollen en outubro para consumo fresco ou tras desecamento.

Propiedades e indicacións

Como planta curativa, xa de antigo se sabe que o sabugueiro fomenta a formación de ouriños, suor e leite, o que se debe á presenza de aceite etéreo.

Recomendado tamén para arrefriados, rouquéns, tose, espirros, catarros de peito e bronquial, dores de moas, neuralxias, dores de oídos e cabeza e inflamación de larinxe e garganta.

Excelente remedio contra a diarrea.

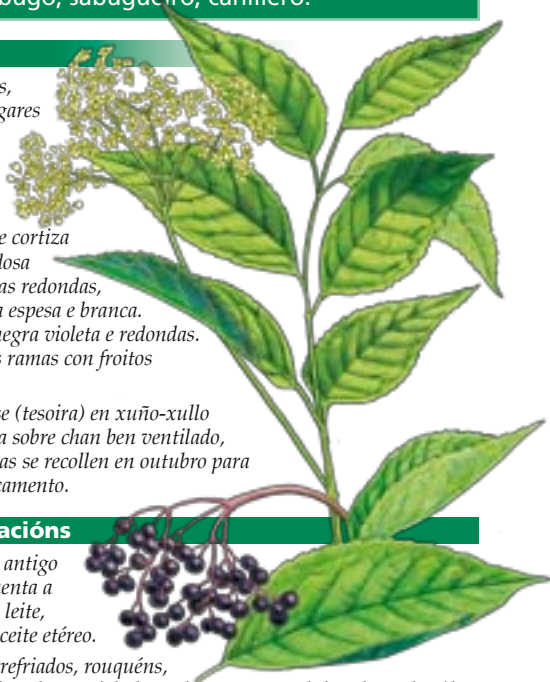
Preparación e emprego

Para diarreas, mastigar 10 bagas tres veces ao día.

Para catarro gástrico, males de ouriños e hidropisía unha cunha diaria (cunha culler de infusión), resultante do cocemento de follas, raíces e cortizas frescas e verdes que se atopan baixo a cortiza exterior gris.

As flores, para efecto sudorífero, tómanse como infusión, engadindo ademais unha metade de flor de tileiro e dúas culleres pequenas de zume de limón.

Como alimento, o sabugueiro é moi apropiado para sobremesas e compotas e pode conservarse como zume, marmelada e seco.

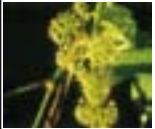

Guía de Tratamientos

ESTADOS	NO INVERNO	Ó GROMAR	GROMOS DE 10 - 30 cms.	ACIOS Á VISTA
PRAGAS E ENFERMIDADES				
MILDEU	ZZ CUPROCOL A dose máxima autorizada		RIDOMIL GOLD COMBI 200 g/hl ou RIDOMIL GOLD MZ PEPITE 250 g/hl	RIDOMIL GOLD COMBI 200 g/hl ou RIDOMIL GOLD MZ PEPITE 250 g/hl
OÍDIO		THIOVIT-JET 500 g/hl	THIOVIT-JET 500 g/hl	THIOVIT-JET 500 g/hl ATEMI 10 20 g/hl ou TOPAS 200 20 ml/hl
PODRE DA UVA				
VERMES DA UVA				

No caso de ataques de "Acariosis" ou "Araña Vermella", aplicar ZELDOX (100 g/hl) ou VERTIMEC (75 ml/hl).

Viñedos Galegos

COMENZO DA ESFARNA	REMATE DA ESFARNA	GRAN DE ERVELLA	NA PINTA	3 SEMANAS ANTES DA VENDIMIA
PergadoF ® 200-250 g/hl ou QUADRIS MAX 2 l/ha (200 ml/hl) ^(*)		PERGADO MZ 200-250 g/hl COBRE SÚPER PLUS 400 g/hl	COBRE SÚPER PLUS 400 g/hl ou ZZ CUPROCOL 250 ml/hl	ZZ CUPROCOL 250 ml/hl ou COBRE SÚPER PLUS 400 g/hl
TOPAS 200 20 ml/hl ou QUADRIS MAX 2 l/ha (200 ml/hl) ^(*)	TOPAS 200 20 ml/hl ou ATEMI 10 20 g/hl	TOPAS 200 20 ml/hl ou ATEMI 10 20 g/hl	TOPAS 200 20 ml/hl ou ATEMI 10 20 g/hl	
		SWITCH 100 g/hl	SWITCH 100 g/hl	SWITCH 100 g/hl
KARATE ZEON + 65-130 ml/hl	AFFIRM 1-1,5 kg/ha (100-150 g/hl)		KARATE ZEON + 65-130 ml/hl	

(*) Considérase un gasto de 1.000 l de auga por ha.

Outros males da viña

ÁCAROS

Case sempre se encontran nas follas. Son de tamaño moi pequeno, visible con lupa. Poden causar danos importantes á viña, producindo a caída prematura das follas e dificultando a maduración do gran con diminución do grao alcohólico, así coma o bo agostamento dos baceiros.

Debe tratarse ao comezo dos primeiros síntomas ou de forma preventiva cun produto como ZELDOX (75 g/hl) ou VERTIMEC (75 ml/hl), mollando homoxeneamente toda a follaxe.

PODRE DA UVA

Este mal ataca sempre as mellores castes do país e tamén a todas aquelas de acio pecho.

- O primeiro tratamento farase ó remata-la "Purga" con QUADRI MAX contra mildeu.
- Os outros tratamentos faranse con SWITCH antes do peche do acio e durante o pintor. Prazo de seguridade 7 días. Pode mesturarse cos produtos anti-mildeu. Dose 100-150 g/hl.

VERME DA UVA

É un verme que no primeiro come as flores do acio e fai unhas teñas como se fose unha araña; máis tarde fura as uvas e podrecen por esta causa. Esta praga tópase en case que todas as viñas, uns anos máis que outros. Combátase botando KARATE ZEON + 65-130 ml/hl. Tamén se pode aplicar AFFIRM a 1-1,5 kg/ha antes das postas, cando empeza a aparición de bolboretas.

BLACK-ROT OU PODREMIA NEGRA

Esta enfermidade ataca con virulencia a follas, baceiros e acios da vide. Produce manchas de color vermella ladrillo e cóbrese nos seu interior de pequenas pústulas negras circulares. En acios produce a desecación e engurrado dos grans.

Tratar con produtos para a mera, como QUADRIS MAX ou PERGADO MZ.

REFORZAMENTO DAS CEPAS

Os nosos viñedos son moi pouco fertilizados, por iso vanlle moi ben os tramentos cun "fertilizante foliar".

Deben facerse tres ou catro aplicacións durante a época de máis medrío das gromadas e uvas.

Aplicar ISABIÓN a 300 ml/hl ou ABOFOL a 100-150 g/hl.

Este fertilizante pode mesturarse no momento do tratamento cos produtos indicados contra o Mildeu.

A partir do pintor aplicacións con STIMUFOL K 300 g/hl favorecen a maduración da uva.

MALAS HERBAS

Para combater-las malas herbas entre as cepas en calquera época do ano, pode botarse o herbicida REGLONE a dose de 500-750 ml/hl. Os mellores resultados acádanse durante os meses de menos sol e máis humidade (dende Outono a Maio).

O REGLONE pode botarse cantas veces veñan as herbas e non dana as raíces nin os talos.

Tamén pode botarse TOUCHDOWN PREMIUM á dose de 500 a 800 ml/hl, tendo coidado de non mollar as partes verdes da viña; este dura máis que REGLONE.

Se o que se precisa é un desherbado duradeiro, botarase TERRAPACK, herbicida de pre e postemerxencia contra malas herbas anuais de folla estreita e ancha.

Consellos

para os coidados da viña

 CANDO PLANTES CEPAS, procura un patrón axeitado á túa terra: nas terras soltas e secas de ladeira precisa plantas con patrón de raíz profunda; nas terras frescas de ribeira, a clase de patrón ten que ser de raíz máis superficial. Tamén é importante que a afinidade da caste de cepa a enxertar con patrón sexa boa. Antes de mercar os patróns ou cepas enxertadas, convén asesorarse nas Oficinas Agrarias Comarcais ou na Estación de Viticultura e Enoloxía de Galicia.

 GALICIA, POLA SÚA CLIMATOLOXÍA, é un país endémico de enfermidades de fungos, especialmente "Mildeu". Os tratamentos de inverno contribúen a unha sanidade mellor das cepas. Tratamentos indicados son: ZZ CUPROCOL á caída da folla (outubro); e un segundo tratamento de ZZ CUPROCOL despois da poda (febreiro-marzo).

 OS LABORES FONDOS DA VIÑA deben facerse sempre na plena parada invernal, sempre antes da movida do zume.

 O RISCO DE O O RISCO DE XEADAS AUMENTA nas viña con herba. No mes de abril, en que hai risco de xeadas tardías, as cepas deben ter un solo limpo de herbas. Unha aplicación de REGLONE nese mes é moi recomendable. É posible facer a aplicación con TOUCHDOWN PREMIUM, tendo en conta non mollar nin pámpanos, nin gromos nin follas.

 COMEZA A SULFATAR cando vexas que hai risco; non esperes a cando sulfate o veciño ou a que cho diga alguén de fóra da túa bisbarra; as viñas de cada terra e de cada caste teñen riscos distintos; a túa experiencia de anos anteriores é a que máis vale.

 NON SACHES A VIÑA CANDO está próxima a "purga" ou "esfarna", pois un pequeno dano nas finas raíces da superficie pode ser motivo de caída de flor.

OS PRIMEIROS TRATAMENTOS ata inicio de floración con RIDOMIL GOLD COMBI PEPITE. E ata o grao de ervella é axeitado facelos con PERGADO ou QUADRIS MAX; este sulfato combate el só “Mildeu”, “Oídio”, ademais é dos indicados nos programas de “Loita Integrada”.

SE O TEMPO TEN RISCO nunca esperes máis de 12 días dun tratamento a outro, e se chove procura un escampo para tratar, pois un tratamento nestes días pode ser a salvación da colleita.

DEPOIS DA UVA “GRAN DE ERVELLA” son axeitados os tratamentos con produtos equilibrados en Cobre. ZZ COBRE SÚPER PLUS está especialmente indicado nos viñedos de Galicia pola súa acción funxicida triple e polo seu contido en Magnesio, do que teñen carencia case que todos os nosos viñedos.

ÓS TRATAMENTOS CON ZZ COBRE SÚPER PLUS debe mesturárselle TOPAS ou THIOVIT JET para combater ó mesmo tempo “Mildeu” e “Oídio”.

NON ESFOLLES A VIÑA MOI CEDO nin máis da conta: esfollar moi cedo coas uvas medrando pode facer que o sol lles produza danos; quitarlle moitas follas adultas pode mermar a formación de azucres na uva.

NON VENDIMES UVA MOLLADA e quíttalle o “Podre” se o ten.

O novo antimildeu de Syngenta

Ridomil Gold[®]
MZ Pepite

A tecnoloxía que marca a diferenza

syngenta

A combinación perfecta para
o tratamento antimildeu das patacas

Tratamentos

Das Froiteiras de Carabuña

(Pavieiras, melocotoeiros, ameixeiras e outros)

Por cada 100 litros de auga

TRATAMENTO INVERNO

ZZ-CUPROCOL (200 ml/hl)

LEPRA-CRIBADO

SCORE (30 ml/hl)

OÍDIO

TOPAS 200 (20 ml/hl)

ou SCORE (30 ml/hl)

MONILIA

SWITCH (100 ml/hl)

PULGÓNS

ACTARA (10 g/hl)

ÁCAROS

VERTIMEC (75 ml/hl)

ou ZELDOX (75 g/hl)

OUTROS INSECTOS

(Anarria, mosca da froita, cirugas minadoras, carpocapsa, pulgóns, etc.):

KARATE ZEON + (65-130 ml/hl)

FERTILIZACIÓN FOLIAR

ISABIÓN (300 cc/hl)

ABOFOL (100 g/hl)

CLOROSE FÉRRICA

SEQUESTRENE G-100 (50-100 g/árbore)

Tratamentos a fazer

Por cada 100 litros de auga

TRATAMENTO INVERNO

ZZ-CUPROCOL (200 ml/hl)

MOTEADO

SCORE (200 ml/hl)

OÍDIO E FUNGOS

TOPAS 200 (20 ml/hl)

PULGÓNS

ACTARA (Maceira 20 g/hl)

VERMES OU CARPOCAPSA

KARATE ZEON + (65-130 ml/hl)

PSILA OU MIELETA

VERTIMEC (80-100 ml/hl)

nas Maceiras e Pereiras

Por cada 100 litros de auga

ÁCAROS

VERTIMEC (80-100 ml/hl)

OUTROS INSECTOS

(minadores, tigre da pereira, piolho de San José, etc.):

KARATE ZEON + (65-130 ml/hl)

ou

INSEGAR (60 g/hl)

FERTILIZADOR FOLIAR

ISABIÓN (300 cc/hl)

ABOFOL (150 g/hl)

CLOROSE FÉRRICA

SEQUESTRENE G-100

(50-100 g/árbore) conforme porte.

Hai outra praga chamada "araña vermella" que pode acometer algunha vez, neste caso tratarase unha ou dúas veces con ZELDOX.

Tratamentos de Invernadoiros e hortas

PROBLEMAS	TRATAMENTOS
VERMES da terra	FORCE 1,5 g (5 kg/ha); mesturado coa terra.
MILDEU (Tomates e outros)	ORTIVA (80 ml/hl) ou RIDOMIL GOLD PLUS (400 g/hl) RIDOMIL GOLD MZ PEPITE (250 g/hl) ou ZZ-COBRE SÚPER PLUS (400 g/hl) ZZ-CUPROCOL, cando os froitos estean xa a madurar (150-200 ml/hl).
BOTRITE (Calquera cultivo)	SWITCH (morango, tomate, berenxena, leituga e xudía verde) 100 g/hl.
PULGÓNS (Calquera cultivo)	APHOX (100 g/hl) ou ACTARA (20 g/hl) ou PLENUM (40 g/hl).
MOSCA BRANCA	ACTARA (20-30 g/hl) ou PLENUM (50 g/hl).

PROBLEMAS	TRATAMENTOS
HERBAS	REGLONE, dirixindo a pulverización entre os corredores e as plantas (600 ml/hl). FUSILADE MAX (350 ml/hl). Mata herbas de folia estreita sen danar o cultivo aínda que este se molle.
CULTIVOS CATIVOS	ISABIÓN (250 ml/hl) aplicar varias mans. Pode mesturarse cos funxicidas.
FUNGOS, en Caraveis, Rosas e outros cultivos	SCORE (30-50 ml/hl).
OÍDIO	THIOVIT-JET (400-600 g/hl) ou ATEMI 10 (20 g/hl) ou TOPAS 200 (20 ml/hl).
VERMES que comen froitos, flores, follas ou talos	KARATE ZEON + (65-130 ml/hl) ou AFFIRM (150 g/hl) ou COSTAR (30-50 g/hl).
ARAÑA VERMELLA	ZELDOX (50 g/hl). VERTIMEC (50-100 ml/hl).
LESMAS E CARACOIS	ALIMET (5-8 kg/ha).

NOTA: non mesturar Isabión con Cobre Súper Plus nin ZZ-Cuprocol.

Tratamentos

Sementeira

Xerminación

Desenvolvimento das follas

Formación de brotes laterais

Crecemento lonxitudinal (brotes principais)

Pragas	Sementeira	Xerminación	Desenvolvimento das follas	Formación de brotes laterais	Crecemento lonxitudinal (brotes principais)
Mildeu (Mera)			Ridomil Gold MZ Pepite (200 g/hl ou 2,5 kg/ha)		
Ternaria					
Insectos do chan	Force 1,5 G (3-5 kg/ha)				
Eirugas	Karate Zeon + (65-130 ml/hl)				
Escaravello	Cruiser 350 FS (21,4 ml/100 kg pataca)				Actara 25 WG (100 g/ha)
Pulgón	Cruiser 350 FS (21,4 ml/100 kg pataca)				Actara 25 WG (100 g/ha) o Aphox (100 g/hl)
Malas herbas	Dual Gold (0,5-1,5 l/ha) Auros (4 l/ha) Touchdown Premium (3-6 l/ha)				
Desecantes					
Fertilizantes			Abofol (100 g/hl)		
Bioestimulantes					

das Patacas

Floración

Formación do froito

Maduración de froitos e sementes

Senescencia

Observacións

Revus Top (500 ml/ha) Revus (400-600 ml/ha) Pergado M (250 g/hl)	Ohayo (400 ml/ha)		Tratar nos momentos de máximo crecemento do cultivo e alternar entre os produtos anteriores.
ou Pergado MZ (250 g/hl)			
Score 25 EC (800 ml/ha) Bravo 720 SC (210 ml/ha)			Tratar ao inicio dos primeiros síntomas ou de forma preventiva.
			Aplicar en tratamento localizado no momento da sementeira.
			Tratar cando se observen os primeiros danos.
			Tratar cando se observen as primeiras larvas.
			Tratar cando aparezan os primeiros pulgóns.
			Todos os herbicidas deben usarse antes da xerminación da pataca. Usar Dual Gold cando se preveza a aparición de gramineas.
		Reglone (1,5-4 l/ha)	Deixar polo menos 2 semanas desde o tratamento ata a recolección.
Stimufol K (250-500 g/hl)			Complementan a acción dos fertilizantes de fondo.
Isabión (200-300 ml/hl)			Axuda a restablecer a sanidade da pataca en casos de sarabia, xeadas, estrés, etc.

**Contra
a Xuncia
do millo**

Dose: 1.500 cc/ha.
(40-50 cc/mochila de 15 l
para 250-300 m² de terra)

Callisto[®]

syngenta

A mellor solución naturalmente

Tratamentos do millo e outros cereais

Millo

	TRATAMENTOS	OBSERVACIÓNS
Malas herbas	Camix (3,75 l/ha).	Para herbas gramíneas e de folla ancha antes o pouco despois da nacementa do millo. Aplicar ata 4-8 follas do millo.
	Primextra Líquido Gold (4 l/ha).	Para herbas gramíneas e de folla ancha antes da nacementa do millo.
	Callisto (0,75-1,5 l/ha).	Aplíquese 1,5 l/ha para control da xuncia. Controla ademais as herbas de folla ancha e dixitaria (pata de galiña).
	Elite Plus (0,5-0,75 l/ha).	Aplicar para controlar gramíneas despois de nacidas, como millán, setaria, etc. Aplicar con millo 4-8 follas.
Pulgóns e eirugas	Karate Zeon + (65-130 l/ha).	Aplicar ó inicio do ataque.
Insectos chan (verme arame, vermes brancos, etc).	Force 1,5 G (3-5 kg/ha).	Aplicar localizado na liña de sementeira.

Cereais de inverno (Trigo e Cebada)

	TRATAMENTOS	OBSERVACIÓNS
Malas herbas	Auros Plus (3,5 l/ha + 40 g/ha).	Controla xoio e herbas folla ancha. Aplicar desde a sementeira ata herbas en 2 follas.
	Arizona (2,5-3,5 l/ha).	Controla xoio e herbas de folla ancha. Aplicar antes da nacementa do cereal ou a partir do estadio de 2 follas ata o inicio do afillado.
	Topik Evo (250 ml/ha - 150 g/ha). Aplicar non máis de 300-400 l agua.	Controla avea e xoio nacidos en trigo en herbas de folla ancha. Aplicar en pleno afillamento.
	Axial (0,5-0,6 l/ha). Aplicar con non máis de 300-400 l agua.	Para controlar avea e xoio en trigo e cebada, cando están nacidas. Aplicar pleno afillamento. Mesturar con Adigor.
	Ally 20SX (20-30 g/ha).	Aplicar despois de nacida a herba. Controla as herbas de folla ancha.
Tratamentos funxicidas en vexetación.	Amistar Xtra (0,75-1 l/ha).	Aplicar a partir da folla bandeira.

A cata de viños

NOCIÓNS ELEMENTÁIS

O viño, é unha sustancia complexa pola composición e os factores humanos ou naturais que inflúen nas súas características. A constitución química e bioquímica fan do mesmo un produto especial e sorprendente.

O **conxunto patrón-variedade** representa a calidade potencial, o **terreo** e en especial o solo danlle cualidades propias invariables no tempo; o **clima** produce a súa versatilidade característica e por último o **home** combinando todos os anteriores consegue que alcance a súa máxima expresión en cada colleita ou elaboración.

Por todo iso relaciónase con termos coma a bioloxía, a historia, a xeografía e mesmo o patrimonio cultural dun pobo. E propio referirmonos o viño con atributos tan humanos coma o seu temperamento, carácter ou personalidade.

Unha análise química, pertinente e necesaria, determina de maneira clara os compoñentes **cuantitativos** dun viño coma o **grao alcohólico**, **acidez total**, **volátil**, **sulfuroso**, **azúcreos reductores**, **málico ou láctico** entre outros, pero non pode definir nin avaliar os estímulos sobre os sentidos do home nin as conseguintes reaccións sensoriais.

Ademais, a análise instrumental, so pode valorar cada composto por separado mentras que os nosos sentidos permiten unha avaliación completa e coordinada. Faise necesario por tanto para calificar un viño, a degustación do mesmo e a **técnica da cata**.

É necesario primeiro definir o recipiente máis idóneo para valorar **cualitativamente** un viño. A degustación debe facerse co maior rigor posible polo que a copa de cristal é a vasixa que mellor permite apreciar os valores do mesmo.

Debe ser de cristal transparente, incoloro e sen tallas nen debuxos para que os sentidos reciban todos os estímulos sen opoñer ningún obstáculo.

A súa capacidade será de tal modo que 60 cc de viño ocupen as dúas terceiras partes da mesma. O espazo valeiro permitirá movela rotativamente sen verter o líquido e enchendo a copa de vapores aromáticos. As paredes libres faránnos observar no seu interior o descenso de lágrimas para darnos idea da viscosidade do viño cos seus indicativos de alcohol, glicerina ou azúcre.

O pe fino e longo para que a man non toque o corpo da copa alterando aroma e temperatura do viño.

É o diámetro da boca máis pequeno co da base para concentrar mellor os aromas.

Existe un modelo de copa de cata ou “cataviños” admitido internacionalmente con características dadas por unha norma que representamos na seguinte figura.

As aromas dos viños

Distinguímos de forma sucinta tres tipos de aromas nos viños:

1. Aromas Primarios, varietales ou Pre-fermentativos: están ligados a variedade da que proceden e á fórmula de encepamento patrón-variedade, pero tamén as condicións de partida edáficas e climáticas así como as de cultivo, maduración ou colleita. Podemos clasificalos como:

Frutais: cereixa, membrillo, mazá, fresa, frambuesa, melocotón, ciruela ou laranxa entre outros.

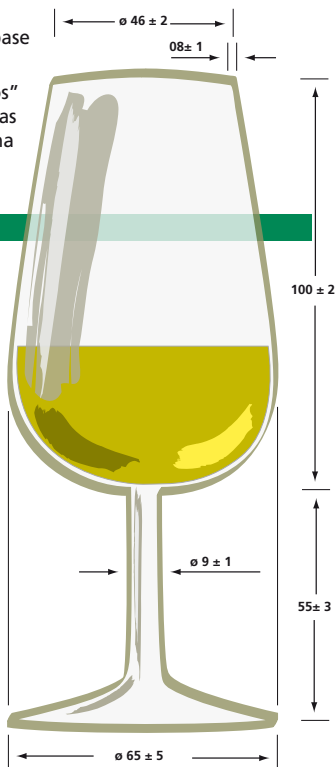
Florais: tilo, acacia, violeta, rosa, lila ou espiño albar.

Herbáceos ou vexetaís: pemento verde, fento, menta, feno cortado, tomillo etc.

2. Aromas secundarios ou Fermentativos: vinculados o proceso de fermentación.

A transformación do azucre da uva en alcohol (f. alcohólica) e do ácido málico en láctico (f. maloláctica), acompáñase de unha serie de reaccións enzimáticas que modifica e aumenta o aporte aromático inicial.

Aparecen aquí os ésteres lixeiros (mazá madura, plátano), os pesados (mantequilla ou avellana), ou a serie química (bencenos, papel, picantes) entre outros.

3. Aromas terciários ou Postfermentativos: debidos os procesos de envellecemento en barrica ou crianza os que se somete a algúns viños e case sempre causados por fenómenos de redución. Aquí, os aromas afinanse moito, evolucionan e vólvense máis complexos. Dise que o viño perde en afrutado e gaña en “bouquet”.

Topamos neste apartado a pementa, o clavo, os anises, a serie da madeira, o coiro, o coco, ou o figo seco.

A técnica da cata

Consiste a cata en degustar un viño cos cinco sentidos. Desenvólvese nunha serie de percepcións sensoriais que comenza co **oido** e a **visión** para rematar coas sensacións **olfativas**, **gustativas** e **táctiles**.

OIDO: apreciación do son durante o servizo do viño na copa. Danos idea da densidade ou fluidez do mesmo que está vencellada a xuventude e mesmo o contido alcohólico.

VISTA: a valoración visual faise mirando o viño na copa sobre un fondo completamente branco para identificar vivacidade e tonalidade. Levántase a copa hasta a altura dos ollos e báixase a continuación repetindo o proceso varias veces para sacar variantes do color coma a intensidade matiz e tono, presenza de burbullas, espuma etc. Inténtase poñer a copa en todas as posicións de luz indirecta posible.

A fase visual reporta datos de **ASPECTO** (cristalino, brillante, velado, límpido, sucio, opaco, turbio), **CAPA**, **TONALIDADE** ou **COLOR** (pálido, ámbar, cereixa, pallizo, rosado, rubí, tella, dourado, granate, violáceo, etc.).

O color do viño nesta fase visual será tamén indicativo da idade dun viño e do seu estado de conservación. Así un branco xóven será amarelo pálido, pallizo ou verdoso e un branco envellecido tenderá a unha cor máis intensa de amarelo dourado.

Un tinto do ano terá bermellos vivos e intensos con recordo a grosella e un crianza terá os tonos apagados, alaranxados de tella ou ladrillo.

OLFATO: reconece e clasifica as sustancias volátiles que sexan solúbles na mucosa olfativa e estean dotadas de aroma.

Divídese a técnica olfativa en dúas fases ben diferenciadas:

Fase de vía nasal directa: inspiración polo nariz. Coa copa parada aspirase aire sobre ela para identificar e valorar perfumes. A continuación a remoción, axitado e mesmo batido do viño sobre a palma da man fai ascender este sobre as paredes da copa formando un velo que se evapora. Unha ispiración nasal rápida fai identificar na súa exacta intensidade todos os compoñentes volátiles do viño examinado. A rotación da copa levanta o viño facilitando volatilidade e nivel de percepción.

En esta fase estamos detectando basicamente aromas primarios e bouquet.

Fase retronasal: A través da boca: para a fase gustativo-olfativa, o catador introduce na boca unha pequena cantidade de viño e reteno na parte anterior. Coa punta da lingua en contacto cos incisivos superiores repárteos por todo o paladar. O viño está na boca máis axitado, e a maior temperatura polo que se desprenden maior cantidade de aromas.

Aparecen aquí os aromas que non foran manifestos na fase anterior.

GUSTO: co viño dentro da boca, son as papilas gustativas da lingua as responsables de reconecer unicamente catro tipos de sabores:

Amargo, de *materias colorantes* como antocianos ou flavonoides, ou *taninos* coma os das pepitas, raspón e madeira das barricas.

Salado, procedente das sales do viño: cloruros, lactatos ou tartratos.

Ácido que procede de *ácidos da uva* (tartárico, málico, cítrico), *ou do propio viño* (succínico, láctico ou acético). Viños ácidos, equilibrados, baixos ou apagados.

Dulce dos *azúceres* (glucosa, fructosa, etc.) ou do *alcohol* (etanol, glicerol, etc.). Viños licorosos, doces, secos ou bruts.

Polo tanto a fase gustativa permite sacar conclusións sobre a **intensidade** (potente, suficiente, débil), e **duración do sabor** cos seus matices. Tamén serve para falar de **Xuventude** ou **Crianza**, **Suavidade**, **Aristas**, **Fructuosidade** entre os aromas do viño e, o máis importante: **Persistencia** de ese sabor agradable. Longa, media ou curta.

Tamén axuda a detectar accidentes e enfermidades: graxa, podre, volta, balor, vexetal, rancio, lías, picado ou corcho.

TACTO BUCAL: última fase da que son responsables, a lingua, o paladar, os dentes e as encías. Estes sensores biolóxicos recoñecen no viño estímulos **Térmicos**, **Táctiles** coma a consistencia, a untuosidade ou a fluidez, e **Químicos** coma a astrinxencia, a causticidade ou o burbulleo.

Con esta última fase podese falar das sensacións de Aspereza, Calor, Frescura, Picor, Finura ou Complexidade.

Unha valoración conxunta de todas as fases anteriores permite catalogar un viño cun adxetivo final. O Equilibrio; falándose de viños Fatigados, Correctos, Amplos ou Harmónicos que sería o máis desexable.

f feiras gastronómicas de toda Galicia

A CORUÑA		
DATA	LUGAR	FESTA GASTRONÓMICA
Xaneiro	Ferrol	Día do Arroz con Leite
Febreiro	Moeche	Feira do Mel de Moeche
Domingo de Entroido	As Pontes	Feira do Grelo
Domingo de Entroido	Lestedo (Boqueixón)	Festa da Filloa
Sab. sig. ao Martes de Entroido	Bergondo	Festa da Orella
Marzo	Ribadumia	Festa da Augardente do Ulla
Marzo	Santiago de Compostela	Festa da Uña
Marzo	Vedra	Festa da Orella
1º domingo de Marzo	Arzúa	Feira do Queixo de Arzúa
7 ao 10 de Marzo	Ferrol	Fevino
Finais de Marzo	Cee	Festa do Cocido de Cee
Finais de Marzo	Muxía	Festa do Longueirón
Domingo seguinte á Pascua	Betanzos	Feira Exaltación do Viño do Ulla
Domingo seguinte á Pascua	Sarandón (Vedra)	Festa do Viño da Ulla
Xoves Santo	Camariñas	Festa do Polbo
Venres Santo	Camariñas	Festa do Rodaballo
Sábado Santo	Camariñas	Festa do Mexillón
Sábado Santo	Carnota	Festa da Centola
Sábado Santo	Padrón	Festa da Empanada de Lamprea
Venres Santo	Muxía	Festa do Congro de Muxía
2º quincena de Abril	Betanzos	Festa do Viño de Betanzos
Último sábado de Abril	Ordes	Feira do Champiñon
Maio	Carballo	Festa do Pan
Maio	Curtis	Feira Exaltación do Melindre
Maio	Padrón	Festa da Tortilla Xigante
Maio	Teo	Festa da Cacheira
1º domingo de Maio	Teo	Exaltación da Lamprea do Ulla
1º domingo de Maio	Teo	Festa da Carne ao Caldeiro
9 de Maio	Oroso	Festa da Troita
Venres ant. ao últi. dom. de Maio	Teixeiro (Curtis)	Feira Exaltación do Melindre
S. Xoán	Dodro	Festa do Carneiro
S. Xoán	Tallós (Dodro)	Degustación de Cordeiro Estufado

A CORUÑA

DATA	LUGAR	FESTA GASTRONÓMICA
Últ. fin de semana de S. Xoán	Melide	Carne Estufada
Santiago	A Brea (Carballo)	Festa do Pan da Brea
Santiago	Brión	Festa da Froita
Santiago	Corme (Ponteceso)	Festa do Percebe de Roncudo
Santiago	Malpica	Festa da Tortilla
18 de Santiago	Mugardos	Festa do Polbo
25 de Santiago	Rianxo	Festa de Xouba
Últ. fin de semana de Santiago	Melide	Festa do Melindre
Últ. fin de semana de Santiago	Santiago de Compostela	Festa da Sidra
Últ. sábado de Santiago	Mugardos	Festa da Ameixa
31 Santiago - 1 Agosto	Cedeira	Festa do Percebe
Agosto	A Coruña	Feira do Viño Galego
Agosto	Cee	Festa do Berberecho
Agosto	Corcubión	Festa da Ameixa
Agosto	Fisterra	Festa do Longueirón
Agosto	Meá (Mugardos)	Festa da Ameixa
Agosto	Padrón	Festa do Pemento de Herbón
Agosto	Porto do Son	Festa do Polbo de Porto do Son
1º domingo de Agosto	Zas	Festa da Troita
17 de Agosto	Sada	Sardiñada
Última fin de sema. de Agosto	Narón	Oenach Céltico
Último domingo de Agosto	Noia	Festa da Empanada
1º domingo de Setembro	Lariño (Carnota)	Día do Porquiño
1º domingo de Setembro	Neda	Festa do Pan
1º domingo de Setembro	Pontedeume	Festa das Peras
15 de Setembro	Coristanco	Festa da Pataca
Outubro	A Barqueira (Cerdido)	Feira Monográfica do Mel
Outubro	Ponteceso	Festa da Faba
4º domingo de Outubro	Moeche	Festa da Faba
Novembro	As Pontes	Feira dos Fungos e Cogomelos
Novembro (San Martiño)	Ortigueira	Feira do Mel
30 de Novembro	Ortigueira	Festa do Bonito
6 - 8 Decembro	Mañón	Festa do Marisco
Último domingo de cada mes	Melide	Feira do Queixo da Montaña de Melide

LUGO

DATA	LUGAR	FESTA GASTRONÓMICA
23-24 de Xaneiro	Foz	Festa do Berberecho
Febreiro	A Fonsagrada	Feira do Butelo
Febreiro	Monforte de Lemos	Romaría das Roscas

LUGO

DATA	LUGAR	FESTA GASTRONÓMICA
Domingo de Entroido	Navia de Suarna	Feira das Androllas
Domingo de Entroido	Taboada	Festa do Caldo de Osos
Marzo	Chantada	Feira do viño de Chantada
Marzo	Friol	Feira do queixo e pan de Ousá
Marzo	Pobra do Brollón	Feira do Viño de Vilachá
Sábado e Domingo de Ramos	Sober	Feira do Viño de Amandi-Sober
Domingo de Pascua	Portomarín	Día da Augardente de Portomarín
Domingo de Pascua	Quiroga	Feira do Viño de Quiroga
Abril	Monterroso	Queixo de denom. de Orixe Arzúa-Ulloa
Abril	Vilalba	Festa do Queixo San Simón
Abril (Domingo de Ramos)	Pedrafita do Cebreiro	Feira do Queixo do Cebreiro
20 de Abril	Xove	Festa do Polbo á pedra
Maio	Mondoñedo	As Quendas
Maio	O Courel	Xornada gastronómica do Cocido
Maio	Pobra do Brollón	Cata do Viño
1 de Maio	A Pontenova	Festa da Troita
1 de Maio	Cospeito	Festa da Filloa
S. Xoán	Monforte de Lemos	Mostra de viños da Ribeira Sacra
S. Xoán	Monterroso, Palas de Rei, Antas de Ulla	Feira do Queixo da comarca da Ulloa
S. Xoán	Pantón	Feira do Viño de Pantón
S. Xoán	Ribas de Sil	Festa da Cereixa e do Aceite
Santiago	Mondoñedo	Festa da Ensalada
Santiago	Viveiro	Festa da Pescada
1º Domingo de Santiago	Parga (Guitiriz)	Festa dos Callos
Último sábado de Santiago	Ribadeo	Festa do Polbo
Agosto	A Chousa de Merlán (Chantada)	Festa da Empanada
Agosto	Chantada	Festa da Empanada
Agosto	Folgosos do Courel	Festa da Empanada de Acelga
Agosto	Grolos (Guntín)	Festa do Pemento
Agosto	O Chanto (Sarria)	Festa da Empanada
Agosto	Sarria	Festa da Tortilla
Agosto	Sarria	Festa do Lacón
Agosto	Sober	Feira da Rosca
Principios de Agosto	Burela	Festa do Bonito
Primeiros de Agosto	Quiroga	Mostra do Mel
4º domingo de Agosto	Viveiro	Romaría do Naseiro

LUGO

DATA	LUGAR	FESTA GASTRONÓMICA
1ª fin de semana de Setembro	Chantada	Degustación de carne de touro á pedra
1º domingo de Outubro	Vilanova de Lourenzá	Festa da Faba
2ª fin de semana de Outubro	Ferreira-O Valadouro	Feira do Mel
Outubro (San Lucas)	Mondoñedo	Feira do Mel de Mondoñedo
3º sábado de Outubro	Taboada	Festa do Viño Novo
Novembro	Cospeito	Feira do porco da ceba
Novembro	O Vicedo	Festa da Coquina
Fin de semana ant. a Noiteboa	Vilalba	Feira do Capón

OURENSE

DATA	LUGAR	FESTA GASTRONÓMICA
Xaneiro	Ábedes (Verín)	Festa do Chourizo
Xaneiro	O Barco de Valdeorras	Festa do Butelo
1ª fin de semana de Febreiro	Pobra de Trives	Festa do Chourizo de Vilanova
Domingo de Entroido	Vilariño de Conso	Festa do Cabrito
Abril	Ribadavia	Feira Exposición do Viño do Ribeiro
Maio	Ribadavia	Feira do Viño do Ribeiro
Domingo próx. ao 14 de Maio	Amoeiro	Festa do Porco
Santiago	Ourense	Festa da Pasta Fresca
Día 6 de Santiago	San Cristovo de Cea	Festa do Pan de Cea
Último domingo de Santiago	Pobra de Trives	Festa da Bica
Agosto	A Rúa	Festa do Viño
Agosto	Oímbra	Festa do Pemento de Oímbra
2-6 Agosto	Castelo de Miño	Festa da Anguía
Primeira semana de Agosto	Arnoia	Festa do Pemento de Arnoia
7-8 Agosto	Muiños	Festa das Sopas de Burro Canso
2º domingo de Agosto	O Carballiño	Festa do Polbo do Carballiño
17-18 Agosto	Allariz	Festa da Empanada de Allariz
22 de Agosto	Lobios	Festa dos Callos Limiaos
Último domingo de Agosto	Leiro	Festa da Vendimia
Setembro	Allariz	Feira do Doce, Armendoado e Melindre
Setembro	O Barco de Valdeorras	Festa do Viño de Valdeorras
2º domingo de Outubro	Vilar de Barrio	Festa da Pataca
29 de Outubro	Leiro	Festa do Licor Café
Novembro	A Gudiña	Festa do Xabarán con Castañas
Novembro	Cabanelas O Carballiño	Festa do Viño Novo de Cabanelas
Novembro	Riós	Feira da Castaña e do Cogomelo
8 de Novembro	A Veiga	Magosto Popular
11 de Novembro	Ourense	Magosto Popular

PONTEVEDRA

DATA	LUGAR	FESTA GASTRONÓMICA
Xaneiro	Santa María de Oia	Festa do Chourizo
Xaneiro	Vilanova de Arousa	Festas dos Callos de Vilanova
3º sábado de Xaneiro	A Guarda	Festa da Paletada
Domingo antes de Entroido	Lalín	Festa do Cocido
4 de Febreiro	Vila de Cruces	Festa de Exaltación do Chourizo
Véspera do domingo de Paixón	Pontecures	Festa do Ovo con Chourizos
2º domingo de Marzo	Mourete (Pontevedra)	Festa do Caldo
Domingo anterior ao Ramos	Pontecures	Festa da Lamprea en Pontecures
Sabado e domingo de Ramos	Sanxenxo	Festa da Raia
Venres Santo	As Neves	Feira do Requeixo e o Mel
Sábado e Domingo de Pascua	Arcade (Soutomaior)	Festa da Ostra
23 de Marzo	Pontevedra	Feira da Cabaza
Domingo de Pascua	Silleda	Festa da Rosquilla
Domingo de Pascua	Tui	Festa da Angula
27-30 Marzo	Marín	Festa da Caldeirada
Último domingo de Marzo	Bueu	Festa do Millo Corvo
Último domingo de Marzo	Silleda (Sta María de Abades)	Romaría da Rosquilla
Abril	Nigrán	Festa da Cadelucha
19 e 20 Abril	Arbo	Feira de Lamprea
Último sábado de Abril	Santa María de Oia	Festa do Polbo
Maio	A Lama	Festa do Codillo
Maio	Pontecaldelas	Festa da Troita
Maio	Vila de Cruces	Festa do Galo de Curral
Maio	Vilaboa	Festa do Churrasco
7-8 de Maio	Silleda	Festa da Cacheira
2º domingo de Maio	Redondela	Festa do Choco
3º domingo de Maio	A Estrada	Festa do Salmón
Maio-S. Xoán	Ribadumia (Barrantes)	Festa do Viño Tinto do Salnés
S. Xoán	A Guarda	Festa do Roscón de Xema
S. Xoán	Vigo (Beade)	Feira-Festa da Cereixa de Beade
7-8 de S. Xoán	Bueu	Festa do Churrasco
1º domingo de S. Xoán	O Covelo	Festa do Chourizo de Paraños
21 de S. Xoán	Silleda	Festa da Parrilla
28-29 de S. Xoán	Campo Lameiro	Festa da Augardente
Último domingo de S. Xoán	A Guarda	Feira-Festa da Langosta
30 de S. Xoán	Cotobade	Festa do Queixo
Santiago	A Guarda	Festa do Peixe Espada
Santiago	Meis	Festa dos Callos de Meis

PONTEVEDRA

DATA	LUGAR	FESTA GASTRONÓMICA
Santiago	O Rosal	Festa do Viño
Santiago	Vigo	Festa do Mexillón
2-4 Santiago	Bueu	Festa do Viño Tinta Femia
Día 6 de Santiago	Arbo	Festa da Lamprea Seca
6 de Santiago	Pontevedra	Festa da Peneirada
1º Domingo de Santiago	Gondomar	Festa da Rosquilla
7 de Santiago	Pontevedra	Festa da Anguía
2º sábado de Santiago	Catoira	Festa da Solla
13 de Santiago	Fornelos de Montes	Festa da Chanfaina
13 de Santiago	Portas	Festa do Galo de Curral
3º Domingo de Santiago	Ribadumia	Festa do Polo
24 de Santiago	Vilagarcía de Arousa	Xornadas Gastronómicas do Bacallau
25 de Santiago	Meaño	Encontro co Viño de Autor
25 de Santiago	O Covelo	Festa do Churrasco
26-27 de Santiago	Poio	Festa da Ameixa
Últi. fin de sem. de Santiago, día 27	Moraña	Festa do Carneiro ao Espeto
28 de Santiago	Cangas	Festa do Percebe e a Navalla
Agosto	A Caniza	Festa do Xamón
Agosto	Cambados	Festa de Exaltación da Vieira
Agosto	Carballeira de Ribadumia	Festa do Pan do Salnés
Agosto	Forcarei (Carballeira de Frei)	Festa do Porquiño
Agosto	Marín	Festa da Cigala
Agosto	Salvatera do Miño	Feira do Viño do Condado
Agosto	Vigo	Festa da Sardiña
Agosto	Vigo	Festa do Polbo
Agosto	Vilagarcía de Arousa (Carril)	Festa da Ameixa
Agosto	Vilanova de Arousa	Festa do Mexillón
1 de Agosto	Cangas	Festa do Bocho
1ª fin de semana de Agosto	Cambados	Festa do Viño Albariño
1º sábado de Agosto	Silleda	Festa da Tortilla
2º domingo de Agosto	Sanxenxo	Festa da Ostra
10-18 de Agosto	Pontevedra	Feira do Mel
14 de Agosto	Lalín	Festa do Xamón
16 de Agosto	Mondariz	Festa da Empanada
16 de Agosto	Poio	Festa do Mexillón
3º fin de semana de Agosto	Silleda (Bandeira)	Festa da Empanada de Bandeira
3º domingo de Agosto	Arbo	Festa da Augardente
Última semana de Agosto	Poio (Combarro)	Festa do Mar
Últi. fin de semana de Agosto	Poio (San Xoán de Poio)	Festa dos Callos

PONTEVEDRA

DATA	LUGAR	FESTA GASTRONÓMICA
Último domingo de Agosto	Moraña (Carballeira dos Mila)	Festa do Porquiño á Brasa
Último domingo de Agosto	Vigo (Cabral)	Festa do Pan de Millo
Setembro	Pazos de Borbén (Moscoso)	Festa das Chulas
4 de Setembro	Sanxenxo	Festa da Cebola
5 de Setembro	Redondela	Festa do Mexillón
1º domingo de Setembro	Salceda de Caselas	Festa dos Callos
7-9 Setembro	A Lama	Festa do Viño Pelete
3º fin de semana de setembro	A Guarda	Festa da Zorza
21 de Setembro	Mos	Festa da Orella
3º domingo de Setembro	Vigo	Festa dos Pexegos
21 e 22 de setembro	Marín	Festas da Sidra e da Mazá
22 de Setembro	Vigo	Festa da Empanada
Último domingo de Setembro	Valga	Festa da Augardente e a Anguia
3-5 Outubro	Bueu	Festa do Polbo
5 de Outubro	Cambados	Festa da Vendima
1º domingo de Outubro	O Porriño	Festa dos Callos
5 de Outubro	Redondela (Negros)	Festa da Mazá
2º domingo de Outubro	O Grove	Festa do Marisco do Grove
21-25 de Outubro	Bueu	Xornadas Micolóxicas
Último sábado de Outubro	Silleda (Breixa)	Festa da Castaña
27 de Outubro-1 de Novembro	Pontevedra	Xornadas Micolóxicas
2 de Novembro	Pontevedra (Lourizán)	Magosto Popular
2 de Novembro	Pontevedra (Salcedo)	Festas de Outono
3 de Novembro	A Estrada	Festa do Cogomelo
4 de Novembro	Vila de Cruces	Feira da Castaña
8-11 de Novembro	Bueu	Festa de San Martiño
9 de Novembro	Barro	Festa do San Martiño
9 de Novembro	Caldas de Reis	Festa do Magosto
9 de Novembro	Meis	Festa de San Martiño
9 e 10 de Novembro	Pontevedra (Tomeza)	Festa da Castaña
9 ao 11 de Novembro	Salceda de Caselas	Festa do San Martiño
9 ao 11 de Novembro	Vilaboa	Festa do San Martiño
10 e 11 de Novembro	Poio	Magosto Popular
11 de Novembro	Cotobade (Insula)	Magosto Popular
14 de Novembro	Moraña	Magosto Popular
2º quincena de Novembro	Vilagarcía de Arousa	Semana Micolóxica
3º domingo de Novembro	Vigo (Cabral)	Festa do Cabazo
Decembro	Agolada	Feira do Porco Cebado
5-14 de Decembro	O Grove	Festa do Centolo
6 de Decembro	Sanxenxo	Festa da Fabada
1º domingo de Decembro	Forcarei	Festa da Richada

Catálogo xeral

DE SEMENTES DE INTERESE PARA
GALICIA E CORNIXA CANTÁBRICA

SY Sincero

A mellor opción para sementeiras tardías

Ciclo

Ensilado: 500

Gran: 600

Un híbrido que se comporta como un ciclo 500 en ensilado. Presenta planta de altura medio-alta, mazaroca elástica e con follas hipererectas para un maior aproveitamento da radiación solar, cun stay-green excelente, óptima ancoraxe radicular e tolerante á tensión.

NK Atria

Grandes producións e calidade de gran

Ciclo

Ensilado: 500 longo

Gran: 500 longo

NK Atria adáptase excelentemente a zonas litorais de produción de gran. Caracterízase por ser unha planta alta, de gran superficie foliar, inmejorable aspecto visual, cun excelente vigor inicial e de rápido desenvolvemento vexetativo. A súa espiga caracterízase por ser uniforme, compacta e longa e o seu gran é profundo, de boa calidade, bo peso específico e un acentuado dry-down. Na fase final do ciclo, próximo xa á colleita, presenta un bo stay-green. É altamente tolerante ás enfermidades de folia e ao virus MRDV.

Mitic

Unha nova xeración de altas producións

Ciclo

Ensilado: 500 curto

Gran: 500 curto

Con Mitic, un asegúrase altas producións, un rápido e seguro nacemento e un produto competitivo en calquera situación. Mitic presenta un excepcional desenvolvemento ata as 10 follas.

NK Columbia

O King Kong dos millos

Ciclo

Ensilado: 300

Gran: 300

Ademais da súa alta produción en materia verde e materia seca, grazas ao gran porte e tamaño da planta, produce un silo de excelente calidade nutricional e de alto valor enerxético debido á súa espiga de gran tamaño e gran profundo. A sanidade da planta é excelente, así como o seu stay-green, xa que posúe a gran vantaxe de ser altamente tolerante a enfermidades foliares como helminthosporium. Tamén destacamos o óptimo vigor de partida e o rápido desenvolvemento vexetativo, o que permite unha fácil implantación do cultivo. Ademais, e aínda por riba, adáptase a todo tipo de solos e condicións climáticas.

NK Fortius

Novo Surtep con grandes producións

Ciclo

Ensilado: 200 longo

Gran: 200 longo

É unha planta de porte medio-alto e cunha espiga de inserción baixa. O seu sistema radicular é excelente, polo que se cultiva sempre de pé. Caracterízase pola súa gran rusticidade, o que lle permite a adaptación a todo tipo de solos e condicións climáticas destacando, ademais, o bo desenvolvemento que observamos na planta en condicións de estrés. Debemos resaltar a gran produción de enerxía, grazas á alta relación espiga-planta e o seu gran, de alto peso específico, que produce fariña de gran calidade.

NK Cisko

Produto estrela

Ciclo

Ensilado: 300

Gran: 300

As súas principais características son: o seu alto rendemento en amidón, do que pode superar o 34%, así como de UFL (Unidades Forrageiras Leite) que pode superar o valor 1 e a súa excelente dixestibilidade, que rolda o 75% de DMO (Dixestibilidade de Materia Orgánica). Adáptase perfectamente a todo tipo de solos e climas e a súa resistencia ao encamado e a virose (MRDV) é total. O seu tamaño é homoxéneo, a inserción das súas espigas compactas e posúe un gran potencial de cultivo: 16 a 18 fileiras. Nos primeiros estadios do desenvolvemento o seu aspecto é rechoncho, voluminoso e moi homoxéneo. Destaca pola súa extraordinaria nacemento e crecemento temperán.

NK Phantus

Un híbrido de altos voos

Ciclo

Ensilado: 260

Gran: 260

Caracterízase por ser un híbrido de gran potencial produtivo dentro da súa clase FAO. A súa tolerancia ao *helminthosporium* é excelente e a súa espiga é flexible, saíndo moi ben a altas densidades de sementeira. O gran é redondo e vítreo, de alto peso específico. A inmemorable sanidade da planta e o seu stay-green permite atrasar a súa colleita. O seu potencial de produción é tan elevado, que podemos atopar plantas con dobre espiga. O seu ciclo ideal é amplo, xa que en todo tipo de zonas e épocas presenta un excelente rendemento e calidade en silo.

NK Perform

Alta calidade

Ciclo

Ensilado: 260

Gran: 260

É unha planta de talle medio, follas anchas e erectas e de cor verde intenso. Presenta un bo vigor de nacemento e desenvolvemento, así como un gran de calidade. O seu talo é robusto e resistente á caída. A súa calidade sanitaria é alta, xa que é tolerante a enfermidades foliares como o *helminthosporium*. A regularidade na súa espiga favorece un alto nivel produtivo para gran.

SY Kairo

Altos rendementos en tempo récord

Ciclo

Ensilado: 260

Gran: 260

Caracterízase por plantas dun porte alto, con follas erectas e gran semidentado, con bo vigor de nacemento. Ten un alto potencial de rendemento en materia verde e ensilado, boa dixestibilidade e un alto contido en proteína e fibra. Admite altas densidades de semente.

NK Famous

Famoso e popular

Ciclo

Ensilado: 200 medio

Gran: 200 medio

Caracterízase pola súa gran rusticidade. A súa espiga é compacta e de gran tamaño e debemos destacar o seu total enchemento. Os grans son vermellos vítreos e redondos. É unha planta que se adapta moi ben a altas densidades e o seu stay-green é perfecto.

SY Luttetia

Calidade do silo

Ciclo

Ensilado: 200 medio

Gran: 200 medio

Debemos destacar as grandes producións de ensilado e a súa excelente calidade de silo, así como o seu alto contido en amidón, o seu excelente aspecto visual e a súa alta tolerancia ao helminthosporium.

Respect

A substitución de Oldham

Ciclo

Ensilado: 200

Gran: 200

Respect é unha variedade de planta cun aspecto visual moi atractivo xa que presenta unha folla erecta, posúe un gran vigor de nacemento, cun bo aspecto de espiga e un stay-green excelente. Destaca pola súa gran tolerancia ás enfermidades foliares.

Catálogo xeral

DE PRODUTOS FITOSANITARIOS DE INTERESE PARA GALICIA E CORNISA CANTÁBRICA

PRODUTO

Nº 00000 Xn - N

COMPOSICIÓN

Nº= Nº Rexistro Xn= Clasificación Toxicolóxica

E PRESENTACIÓN

N= Clasificación medioambiental

INDICACIÓNS E DOSE

CATEGORÍA E PRAZO SEGURIDADE. NP= Non procede.

As indicacións de usos, prazos de seguridade e dose son orientativas, refírase á etiqueta en calquera caso de uso.

INSECTICIDAS

ACTARA

25% Tiamethoxam WG.

Nº 23093 _ - N

10x(15x4) g, 100 g, 500 g e 1 kg.

PS: 3 días tomate, pemento, berenxena, cogombro, melón e sandía; 7 días en patacas; 14 días nas froiteiras; 21 días en leituga; 28 días en cítricos.

Novo insecticida sistémico que actúa por inxestión e contacto, contra escaravellos resistentes, pulgóns, e mosca branca, para os cultivos de: patacas, melocotoeiro, maceira, cítricos, tomate, leituga, pemento, berenxena, cogombro, melón e sandía. Pode ser aplicado en pulverización normal ou rega de pingapina.

DOSE: Patacas 80-100 g/ha (30-40 g/hl); melocotoeiro: 200 g/ha; maceiras: 300-400 g/ha; tomate, pemento, leituga, melón e sandía: 20 g/hl. No caso da mosca branca usar 400 g/ha. Nos cítricos para "Phyllocnistis" ou minador 30 g/hl.

AFFIRM

0,855% Emamectina

Nº 25353 Xn - N

(benzoato) - SG.

PS: 1 día alcachofa e amordeiras; 3 días en berenxena cucurbitáceas de pel non comestible, hortaliñas do xénero brassica, leituga, cogombro, pemento e tomate; 7 días en vides.

250 g, 1 kg e 5 kg.

Novo insecticida de alta eficacia por inxestión e lixeira acción de contacto. A súa acción translaminar proporciónalle unha eficacia moi elevada para o control de insectos mastigadores, especialmente, eirugas de lepidópteros. Presenta unha baixa toxicidade e está admitido na maioría dos protocolos de protección integrada.

DOSE: Alcachofa, hortaliñas do xénero brassica, leituga e vide: de 1 a 1,5 kg/ha. Berenxena, cucurbitáceas de pel non comestible, amordeiras, cogombro, pemento e tomate de 100 a 150 g/hl.

APHOX

50% Pirimicarb WG.

Nº 11826 T - N

100 g e 1 kg.

PS: 7 días nas froiteiras industriais e corcubitáceas; 14 días en leitugas e espinacas; 3 días no resto de hortícolas; 45 días cereais; NP feixóns verdes gran e ornamentais.

Aficida específico contra pulgóns respectando os insectos beneficiosos; para hortícolas, froiteiras, cultivos florais, ornamentais, industriais e cereais.

DOSE: 100 g/hl mollando ben o cultivo.

COSTAR

18% *Bacillus thuringiensis* var. Kursta-ki. 90 millóns de U.I. por gramo WG. 500 g. N° 22060 _ - _
PS: NP.

Insecticida biolóxico específico contra vermes de lepidópteros, nos cultivos de hortícolas.

DOSE: 30-50 g/hl. Con alto volume de caldo por ha. Aplicar ao observar as primeiras eirugas ou síntomas. Usar as doses máis altas se hai vermes desenvolvidos.

CRUISER

35% Tiamethoxam FS. 500 ml. N° 23141 _ - _
PS: NP semente de patacas.

Insecticida sistémico e de contacto, de amplo espectro, especialmente indicado para o control dos escaravellos da pataca. A formulación está posta a punto para o emprego como tratamento de tubérculos antes da sementeira, penetrando no interior da semente tratada. En canto esta xermina, dirixese cara aos órganos en crecemento e protexe a plántula e posterior desenvolvemento do cultivo.

DOSE: 21,4 ml cada 100 Kg de tubérculos.

DURSBAN 48

48% Clorpirifos EC. 1 l e 5 l. N° 11318 Xn - N
PS: 7 días alcachofa e solanáceas; 21 días outros cultivos.

Insecticida organofosforado de poder penetrante e amplo espectro. Activo por inxestión, contacto e inhalación, contra vermes, cochinillas, mosca branca, prays, rosquillas, taladros, escaravellos, trillas, trips e piral. Nos cultivos de: alcachofa, alfalfa, cebola, cereais, cítricos, coles, amorodos, millo, pataca, repolo, cenorias, remolacha e vide.

DOSE: 150-200 ml/hl. Non aplicar en nebulización.

FORCE 1,5 G

1,5% Teflutrin granulado. 300 g e 5 kg. N° 17502 Xn - N
PS: 30 días espárragos; NP outros cultivos.

Insecticida piretroide para tratamento da terra, contra: vermes de arame, vermes brancos, vermes grises, roscas, pulguiñas e moscas. Cultivos de cenorias, nabos, tomate, pemento, melón, xudías, chicharos, espárragos, patacas, millo, repolos e remolacha.

DOSE: 3-5 kg/ha.

KARATE ZEON+

1,5 % Lambda cihalotrin SC microencapsulado. 100 ml, 250 ml, 1 l, 5 l e 20 l. N° 25143 Xi - N
PS: 3 días hortas e pataca; 10 días brócoli, 30 días cereais, leguminosas de gran e millo; 7 días outros cultivos; NP na oliveira (7 días na xeración carpófaga do prays e mosca) e ornamentais herbáceas.

Insecticida piretroide de amplo espectro en forma microencapsulada que actúa por inxestión, contacto e acción repelente, contra vermes, pulgóns, mosca, pulguiñas e escaravellos, nos cultivos de: patacas, cereais, millo, froiteiras, hortalizas varias, vide, ornamentais e outros.

DOSE: 65-130 ml/hl.

MATCH 5 EC

5% lufenurón - EC. 1 e 5 l. N° 19623 Xi - N
PS: 7 días.

Inhibidor do crecemento dos insectos, con acción sobre a quitina contra vermes e trips nos cultivos de tomate, leituga, melón, cogombro, pemento e sandía. Indicado nos protocolos de loita integrada.

DOSE: Trips 200 ml/hl, *Heliothis* 60-100 ml/hl e *Spodoptera* 40 ml/hl.

NOVO

PLENUM

50% Pimetrocina WG. N° 25047 Xn - _
1 kg. (En sobres de 200 g). PS: 3 días hortícolas; 7 días en pataca e leituga;
14 días melocotoeiro; 21 días cítricos.

Insecticida que actúa por inxestión e contacto, contra pulgóns e mosca branca nos invernadoiros. Cultivos de: hortícolas, melocotoeiro e cítricos.

DOSE: Pulgóns 40 g/hl, mosca branca 50 g/hl. Aplicar ao principio de infestación.

TRIGARD

75% Círomazina WP. N° 17832 Xi - _
100 g e 200 g. PS: 7 días no apio, alcachofa, acelga e leituga; 14 días en
cenoria; 15 días para champiñón; 21 días na pataca, e 3
días nos restantes cultivos. Compatible con abellas.

Insecticida sistémico contra larvas de dípteros (*Liriomyza* spp.). Nos cultivos de: champiñón, hortalizas varias, pataca, ornamentais e florais.

DOSE: 20-40 g/hl. En champiñón, aplicar pulverización grossa sobre o compost: 0,5-1 g/m² cunha cantidade de caldo de 0,5 l/m². Reservar as doses máis altas para fortes infestacións ou larvas moi desenvolvidas, 120-240 g/ha en pataca.

VERTIMEC

1,8% de Abamectina EC. N° 16784 Xn - N
250 ml, 1 l e 5 l. PS: 3 días en tomate, pemento, corcubitáceas, berenxe-
na e amorodo; 7 días en tomate e berenxena de inver-
nadoiro; 10 días en cítricos e pereira; 14 días en meloco-
toeiro; 28 días en maceira e vide; NP en leituga.

Insecticida-acaricida con acción traslaminar, contra ácaros, eriófidos e minadores de follas, nos cultivos de apio, berenxena, leituga, melón, sandía, pemento, tomate, amorodo, maceira, pereira, melocotoeiro, cítricos, ornamentais non leñosas, florais e vide.

DOSE: 50-100 ml/hl. Contra psila da pereira e ácaros, 80 ml/hl máis 250 ml/hl de aceite de verán. Aplicar á caída de pétalos. En vide tratar ao inicio do ataque dos ácaros a razón de 75 ml/hl, mollando moi ben toda a follaxe. Nos cítricos para *Phyllocnistis* 30 ml/hl.

ZELDOX

10% Hexitiazox WP. N° 16997 _ - N
500 g (en bolsiñas de 100 g). PS: 7 días para corcubitáceas e amorodos;
14 días para outros cultivos.

Acaricida contra araña vermella e amarela, con acción ovicida, larvicida e ninfecida. Axeitado para loita integrada por respectar os ácaros depredadores. Cultivos de: cítricos, amorodos, corcubitáceas, froiteiras, vide e millo.

DOSE: 10-15 g/hl en cítricos. 50-75 g/hl nos outros cultivos. Nos cítricos para *Phyllocnistis* 20 g/hl.

FUNXICIDAS

AMISTAR XTRA

20% Azoxistrobin 8%. N° 24371 Xn - N
Ciproconazol SC, 5 l. PS: 35 días.

Funxicida de amplo espectro de acción preventiva e curativa para o control de enfermidades foliares do trigo e da cebada. Controla fundamentalmente septoria, oidio, roia, hemiltosporium e rincosporium. Comezar as aplicacións desde final dos gromos, cando as condicións para o desenvolvemento da enfermidade sexan apropiadas, ata o espigado.

DOSE: 0,75-1 L/ha.

ATEMI 10 WG

10% Ciproconazol.
300 g e 1 kg.

Nº 24900 Xn - N

PS: 3 días melón, sandía, cabaciña, cogombro, amorodo, pemento e tomate; 14 días froiteiras de óso e pebida; 28 días en cereais, remolacha azucreira e vide; NP en ornamentais herbáceas e leñosas.

Funxicida antioídio sistémico de acción preventiva e que ademais detén a infección durante o período de incubación. Para cultivos de viña, froiteiras, amorodos, hortícolas e outros cultivos.

DOSE: 10-20 g/hl conforme os cultivos. Remolacha azucreira 0,4-0,8 kg/ha e na vide para yesca 125-250 g/hl.

BRAVO 720 SC

72% Clortalonil SC.
1 l e 5 l.

Nº 24121 T - N

PS: 3 días en corcubitáceas de pel non comestible, cogombro, pirixel, esolanáceas; 10 días en hortícolas, amorodos, porro e repolo; 15 días en froiteiras, pataca, cenoria, cereal, garavanzo, ervellas e feixóns verdes, gran; NP nas ornamentais.

Funxicida de amplo espectro para o control de alternariose, antracnose, botrite, chancros, helmintosporiose, mera, momificados, moteados e outras enfermidades producidas por fungos endoparasitos.

DOSE: 160-210 ml/hl.

COBRE SÚPER PLUS

15% Oxiclóruo de cobre.
10% Mancoceb. 3% Címozanilo. WP.
300 g, 1 kg e 4 kg.

Nº 14503 Xn - N

PS: 3 días en tomate de invernoiro; 10 días en tomate ao aire libre; 15 días na pataca e uva de mesa; 21 días na vide de viño.

Funxicida antimera de acción preventiva e curativa que mellora o estado xeral das plantas e a calidade das colleitas; especialmente axeitado para Galicia pola forte presión dos ataques da enfermidade e as carencias de Magnesio. Indicado para control da mera da vide, e mera e alternariose nas patacas e tomates. Non se coñecen resistencias a esta formulación.

DOSE: 400 g/hl. No caso de ataques iniciados, aplicar a máxima dose e repetir o tratamento aos poucos días.

ZZ-CUPROCOL

70% Cobre. Solución coloidal en auga.
1 l e 5 l.

Nº 14534 Xn - N

PS: 3 días en tomate de invernoiro, allo, cebola, chalota, corcubitáceas de pel comestible, chícharo, habas e xudía verde. 10 días en tomate ao aire libre e berenxena; 7 días en corcubitáceas de pel non comestible, 15 días en oliveira e outros cultivos; NP en froiteiros de óso e pebida e ornamentais.

Funxicida a base de cobre en formulación coloidal con 90% das súas partículas inferiores a unha micra, polo que a súa actividade funxicida está máis potenciada. Cultivos da vide, contra mildeu, bacteriose, axeitado para últimos tratamentos antes da colleita, e tamén en tratamentos do inverno. Cultivos da tomate e outras hortícolas, contra mildeu, antracnose, bacteriose e alternariose.

DOSE: 150-250 ml/hl.

OHAYO

50% Fluazinam SC.
1l.

Nº 23139 Xn - N
PS: 7 días en pataca.

Funxicida preventivo de aplicación foliar, contra a mera da pataca. Moi indicado para a protección contra a mera no tubérculo.

DOSE: 300-400 ml/hl.

ORTIVA

25% Azoxystrobin SC.
1 l e 5 l

Nº 22000 _ - N
PS: 1 día corcubitáceas de pel comestible e amorodos; 3 días corcubitáceas pel non comestible, berenxenas, tomates e pementos; 7 días alcachofa, leituga, apio, berros, canonigos, endivia, escarola e cenoria e xudía; 14 días allo, cebola e chícharos; 28 días feixón (faba); 35 días trigo e cebada.

Funxicida para o control de esclerotinia en leituga, fungos en allos, mera da alcachofa, berenxena, cebola, corcubitáceas, amorodo, leituga, pemento e tomate, oídio, fungos e outras enfermidades en trigo e cebada.

DOSE: 80-100 ml/hl. Trigo e cebada 0,8-1 l/ha.

PERGADO F

5% Mandipropamida WG. 40% Folpet. Nº 25316 Xn-N
1 kg e 5 kg.

PS: 28 días.

Funxicida indicado para o control preventivo da mera (mildeu) da vide. Pergado é un funxicida cun novo modo de acción cunha alta eficacia no control dos oomicetos que atacan a vide. Posúe unha alta resistencia ao lavado pola choiva tras 2 horas da aplicación.

DOSE: 200-250 g/hl.

NOVO

PERGADO MZ

5% Mandipropamida WG.
60% Mancozeb
1 kg e 5 kg.

Nº 25274 Xn-N

PS: 3 en tomate, 7 días na pataca e 28 na vide.

Funxicida indicado para o control preventivo da mera (mildeu) e alternaria na pataca e o tomate; e black-rot e mera (mildeu) na vide. Pergado Mz é un funxicida cun novo modo de acción cunha alta eficacia no control dos oomicetos que atacan a vide, pataca e tomate. Posúe unha alta resistencia ao lavado pola choiva tras 2 horas da aplicación.

DOSE: 200-250 g/hl (tomate e pataca) e 2,2 kg/ha (vide).

NOVO

QUADRI MAX

9,35% Azoxystrobin. 50% Folpet SC. Nº 24025 Xn - N
1,5 l e 10 l.

PS: 28 días viña.

Funxicida con movemento por difusión que controla mera e oídio, no cultivo da vide.

DOSE: 250 cc/hl (800 litros de auga/ha). Para evitar resistencias, aplicar un máximo de 3 aplicacións. Moi indicado para tratamentos desde inicio de floración ata uva tamaño de ervella. Acción secundaria para outras enfermidades da vide.

REVUS

25% Mandipropamida SC.
250 ml e 5 l.

Nº 25186 _ - _

PS: 3 días en pataca e tomate, 7 días en leituga.

Funxicida de amplo espectro de acción preventiva e curativa para o control da mera da pataca, leituga e tomate. Revus é un funxicida cun novo modo de acción cunha alta eficacia no control dos oomicetos que atacan a algunhas horticolas. Posúe unha alta resistencia ao lavado pola choiva ou as regas tras 2 horas da aplicación.

DOSE: 0,4-0,6 l/ha.

NOVO

REVUS TOP

NOVO

Mandipropamid 25% (Revus). N° 25186 _- _
Difenoconazol 25% (Score) N° 18767 _- N
1x250+1x250 ml e 2x1l + 2x1l. PS: Revus: 3 días, Score 30 días.

Un fungicida para pataca que se presenta nun paquete formado por dous produtos:

Revus: é unha nova materia activa coa tecnoloxía Lock&Flow que lle permite fixarse rapidamente ás ceras da folla e ao mesmo tempo fluir cara ao interior, protexendo a folla tanto pola face coma polo envés evitando o desenvolvemento da mera.

Score: é un fungicida sistémico de contrastada eficacia no control de alternaria, mantendo o cultivo protexido durante longo tempo e detendo a enfermidade durante o período de incubación do fungo.

A asociación de ambos os dous fungicidas permítenos obter un extraordinario control tanto da alternaria coma da mera nunha presentación líquida de moito máis doado manexo para a súa aplicación e mesturas.

DOSE: 0,5 l/ha (Revus) e 0,5 l/ha (Score).

RIDOMIL GOLD COMBI PEPITE

5% Mefenoxam 40% Folpet WG. N° 24397 Xn - _
(Metalaxil-M 4,8%) PS: 28 días na vide do viño.
40x25 g, 250 g, 1 kg e 5 kg.

Nova formulación fungicida, sistémico e de contacto, que se absorbe en 30 minutos polas partes verdes da planta. Especialmente indicado para o tratamento da vide nas primeiras mans contra a mera.

DOSE: 200 g/hl. Facer un máximo de 4 tratamentos por ano.

RIDOMIL GOLD MZ PEPITE

4% Mefenoxam. N° 24294 Xn - N
64% Mancozeb WG. PS: 14 días tomate e cogombro; 21 días pataca; 28
(Metalaxil-M 3,9%) días leituga e cebola; 30 días brócoli; NP en vide.
40x25 g, 250 g, 1 kg e 5 kg.

Nova formulación fungicida sistémico e de contacto contra a mera nos cultivos de tomate, cogombro, pataca, leituga, cebola, brócoli e vide. Tamén contra alternaria de pataca e tomate e septoria en tomate.

DOSE: 200-250 g/hl.

RIDOMIL GOLD PLUS

2,5% Mefenoxam. 40% Cobre N° 22062 Xn - N
WP. (Metalaxil-M 2,4%) PS: 3 días para cogombro; 3 días para tomate de
1 kg e 5 kg. invernadoiro; 10 días no tomate ao aire libre;
21 días para leituga y pataca. NP na vide e cítricos.

Nova formulación fungicida sistémico e de contacto contra mildeu nos cultivos da vide, leituga, cogombro e tomate.

DOSE: 400 g/hl. Formulado en bolsa hidrosoluble 250-400 g/hl.

RIDOMIL GOLD GRANULADO

2,5% Mefenoxam (Metalaxil-M 2,4%) N° 22193 Xi - _
5 kg. PS: 15 días cítricos, amorodos, maceiras, pereiras e
pementos.

Nova formulación fungicida sistémica en forma de granulado para o control de Phytophthora nos cultivos de cítricos, amorodos, maceiras, pereiras e pementos.

DOSE: 10-30 Kg/ha. En maceira e pereira 20-40 g/árbore.

RIDOMIL GOLD SL

46,5% Mefenoxam (Metalaxil-M)
250 ml e 1l.

Nº 22151 Xn - _

PS: 15 días en cítricos, maceiras e pereiras. NP amorodos e pementos.

Nova formulación fungicida para o control de Phytophthora nos cultivos de cítricos, maceiras, pereiras, amorodos e pementos.

DOSE: Rego por goteo 1-1,2 l/ha. En inxección ao chan, 1 ml/m², máximo dúas aplicacións en outono e primavera. En inxección ao chan, máximo 2 ml/árbore.

SCORE

25% Difenconazol EC.
250 ml e 1 l.

Nº 18767 _ - N

PS: 3 días en tomate. 7 días en melocotón, albaricoque, cerdeira e ameixa. 14 días en apio, pereira, maceira, néspereira e leituga. 30 días noutros cultivos. NP en caraveis.

Fungicida de acción sistémica, preventivo e curativo, nos cultivos de allo, caravel e espárrago para fungos; apio contra septoria; leituga, pataca e tomate contra alternaria, pereira contra moteado, fungos e septoria; maceira e néspereira contra moteado; remolacha contra oídio e cercospora; abladura en melocotoeiro e oídio; cribado e monilia en melocotoeiro e albaricoqueiro; monilia e oídio en ameixa e monilia en cereixa.

DOSE: 10-20 ml/hl en froiteiras, 50-80 ml/hl en tomate; leituga e pataca. 30-50 ml/hl nos restantes cultivos, 20-30 ml/hl en melocotoeiro e albaricoqueiro.

SWITCH

37,5% Ciprodinil.

Nº 21714 _ - N

25% Fludioxonil WG.

25x20 g, 300 g, 1 kg e 5 kg.

PS: 2 días amorodos, 3 días berenxena, tomate, corcubitáceas de pel comestible e feixóns verdes. 7 días en viña, leituga e outros cultivos. 14 días en pereira. 28 días en feixóns (fabas).

Fungicida específico contra botrite nos cultivos de viña, amorodos, pemento, melocotoeiro, albaricoqueiro, cerdeira, ameixeira, feixóns verdes, leitugas, berenxena, tomate, corcubitáceas de pel comestible y feixóns (faba). Tamén controla monilia, sclerotinia e asperxilo.

DOSE: 60-100 g/hl en todos os cultivos excepto leituga (0,5-0,6 Kg/ha) e viña (0,6-1 kg/ha).

THIOVIT JET

80% Xofre en microgránulos
mollables.
1 Kg, 10 kg e 25 kg.

Nº 12901 Xi - _

PS: 3 días en hortícolas non de folla e 5 días demais cultivos. NP ornamentais leñosas.

Fungicida a base de xofre en microesferas, con acción por contacto e vapores, contra oídio, ácaros, eriofidos e negrilla, nos cultivos da vide, hortícolas, froiteiras e outros cultivos.

DOSE: 250-750 g/hl segundo cultivos.

TOPAS 200 EW

20% Penconazol.
50 ml, 100 ml, 500 ml e 1 l.

Nº 21291 Xn - N

PS: 3 días en melón, sandía, cocurbitáceas de pel comestible, cogombro, amorodo, pemento e tomate. 14 días en vide e outros cultivos.

Fungicida antioídio, sistémico de acción preventiva que ademais detén a infección durante o período de incubación. Para cultivos de viña, froiteiras, amorodos e outros cultivos.

DOSE: 15 - 25 ml/hl conforme os cultivos.

HERBICIDAS

ALLY 20 SX

20% Metsulfuron-Metil - SG
100 g.

Nº 24151 Xi - N
PS: NP.

Herbicida de contacto e residual, eficaz contra malas herbas de folla ancha en tratamentos de postemerxencia en cultivos de trigo e cebada. Aplicar a partir de 2 follas e ata o final do fillado do cultivo.

DOSE: 20-30 g/ha.

ARIZONA

40% Clortoluron SC.
2,5% Diflufenican
5 l.

Nº 23912 Xn - N
PS: NP.

Herbicida de pre e postemerxencia contra herbas anuais de folla estreita e ancha. Para utilizar nos cultivos de trigo e cebadas de ciclo longo.

DOSE: Para trigo, aplicar despois da sementeira ou cando o trigo teña tres follas a dose de 1,75 a 3 l/ha. En cebada, antes de nacer ou despois de nacer cando teña tres follas a dose de 1,75-2,5 l/ha.

AUROS PLUS

80% Prosulfocarb EC.
20% Triasulfurón WG.
3x3 l + 6x15 g.

Nº 18087 Xn - _
Nº 17925 _ - N

Combinado herbicida de pre e postemerxencia contra herbas anuais de folla estreita e ancha. Para utilizar nos cultivos de trigo e cebada.

DOSE: Para trigo aplicar pouco despois da sementeira e antes de que as herbas teñan dúas follas. En cebada aplicar en postemerxencia do cultivo e antes de que as herbas teñan dúas follas. 4-6 l/ha do AUROS (Prosulfocarb 80%) máis 20-37,5 g/ha do LOGRAN (Triasulfurón 20%).

AXIAL

10% Pinoxaden EC.
1 e 5 l.

Nº 24679 Xi - N
PS: NP

Novo herbicida de postemerxencia de alta eficacia, contra avea, ballico e outras gramíneas nos cultivos de trigo e cebada. Aplicar a partir de 3 follas do cereal e cando as malas herbas nazan. A eficacia do produto non se ve alterada polas baixas temperaturas.

DOSE: 0,5-0,6 l/ha + 500 ml/hl do mollante ADIGOR.

BANVEL D

48% Dicamba SL.
1 l.

Nº 11533 _ - N
PS: 2 meses para a colleita da forraxe ou a entrada do gando. NP no millo.

Herbicida de postemerxencia contra herbas anuais de folla ancha. Traslócase a través das follas, brotes e raíces.

Para utilizar nos cultivos de trigo, cebada, avea, millo, pradeiras de gramíneas e céspedes.

DOSE: No millo aplicarase cando teña entre 4-8 follas a dose de 600-750 ml/ha (140 ml/hl). En cereais dende 3 follas ata o final do afillado a dose de 300 ml/ha (100 ml/hl). En pradeiras e céspedes 600 ml/ha (150 ml/hl).

BANVEL TRIPLE

29,6% 2,4-D amina. 26,5% MCPA amina.
10% Dicamba amina SL.
1 l e 5 l.

Nº 13537 Xn - N

PS: 21 días dende a aplicación ata o consumo do pasto polo gando.

Herbicida de postemerxencia contra todo tipo de malas herbas de folia ancha nas pradeiras e céspedes de gramíneas xa establecidos. Tamén para os cultivos de: trigo, cebada, avea e centeo.

DOSE: 0,8-1,5 l/ha (200-375 ml/hl). En pradeiras aplicarase preferentemente ó inicio da brotación ou 1-2 semanas despois dun corte. En cereais o mellor momento é o afillado antes de encanar. A temperatura debe ser entre 12-24°C.

BROMOTRIL 24 EC

24% Bromoxinil EC.
5 l.

Nº 20094 Xn - N

PS: 15 días.

Herbicida para o control de folia ancha en tratamentos herbicidas de postemerxencia en cultivos de avea, cebada, centeo, millo e trigo. Aplicar dende o estado de 2-4 follas ata 6-8 follas en millo, e a partir de 3 follas no resto dos cultivos.

DOSE: 1-2 l/ha para o millo; 1-1,65 l/ha no resto dos cultivos.

CALLISTO

10% Mesotrione SC.
250 ml, 1 l e 5 l.

Nº 22313 Xn - N

PS: NP.

Herbicida para o cultivo do millo, contra a xuncia e outras herbas cando estas son noviñas.

DOSE: 0,75-1,5 l/ha. Bótase co millo nacido e cando a xuncia é noviña, entre 2-4 follas. Pódese repetir o tratamento entre o millo se xorde ata o estado de oito follas do cultivo.

CAMIX

40% S-Metolaclo. 4% Mesiotrione, SE.
1 l, 5 l e 20 l.

Nº 24063 Xi - N

PS: NP.

Novo herbicida de pre e postemerxencia precoz contra herbas de folia estreita e ancha no cultivo de millo. CAMIX leva na súa composición unha substancia protectora que impide producir fitotoxicidade ao cultivo (Benoxacor).

DOSE: 3,75 l/ha

DUAL GOLD

96% S-Metolaclo EC.
1 l e 5 l.

Nº 22126 Xn - N

PS: NP.

Herbicida activo contra gramíneas anuais: Echinocloa, dixitaria, setaria, lolium, e outras.

A Xuncia é moderadamente sensible a DUAL GOLD. Indicado para os cultivos de: millo, pataca, remolacha e xirasol. As aplicacións en postemerxencia deben ser só con herbas moi noviñas.

DOSE: En pataca e remolacha 0,5-1,5 l/ha e en millo e xirasol 0,5-2 l/ha.

ELITE PLUS

6% Nicosulfuron OD.
1 l e 5 l.

Nº 24765 Xn - N

PS: NP. Non poñer colza como cultivo a seguir.

Herbicida de postemerxencia contra herbas gramíneas e dicotiledóneas no cultivo do millo. Activo contra equinocloa e outras gramíneas resistentes. Complementario contra a xunca. Pode empregarse en combinación con outros herbicidas de postemerxencia.

DOSE: 0,5-0,75 l/ha. Aplicar cando o millo teña entre 3 e 4 follas. Non aplicar en parcelas onde se usaron insecticidas organofosforados en aplicación ao chan.

NOVO

FUSILADE MAX

12,5% Fluazifop-p-butil EC.
1 l e 5 l.

Nº 15814 Xn - N

PS: 21 días para colleitas e entrada do gando;
3 meses para sementar cereais.

Herbicida selectivo nos cultivos de folla ancha, sistémico de postemerxencia para o control de gramíneas anuais e perennes. Pode botarse nos cultivos de: pataca, leguminosas, hortas, cultivos industriais, ornamentais, herbáceas e leñosas. Tamén en froiteiras e vide.

DOSE: 1,25-2 l/ha para gramíneas anuais, en perennes duplicar a dose e facer dúas aplicacións. Vide, froiteiras de folla caduca e cítricos 4 l/ha.

PRIMEXTRA LIQUIDO GOLD

31,25% S-Metolaclo. 18,75% Terbutilazina.
5 l e 20 l.

Nº 22199 Xi - N

PS: NP.

Herbicida a base dunha adecuada combinación de dúas substancias activas que permiten combater as gramíneas e dicotiledóneas anuais que invaden normalmente o cultivo do millo de consumo ou de forraxe. En condicións normais poden sementarse ou plantarse calquera dos cultivos que poden seguir ao millo nunha rotación normal.

DOSE: 4 l/ha.

REGLONE

20% Dicuat SL.
1 l.

Nº 12346 T+ - N

PS: 15 días.

Herbicida de contacto de acción rápida e eficaz contra as malas herbas. Axeitado para desecante de diversos cultivos facilitando as colleitas. Autorizado en patacas, millo, xirasol e algodón como desecante. Noutros cultivos, como herbicida de pre-laboreo ou para botar entre liñas sen mollar as follas do cultivo.

DOSE: 1,5-4 l/ha.

TERRAPACK

25% Flazasulfuron WG.
36% Glifosato SL.
1x50 g + 2x1 l.

Nº 91990 _ - N

Nº 22957 _ - _

PS: NP.

Pack comercial de herbicidas de pre e postemerxencia contra herbas anuais de folla estreita e ancha. Para utilizar no cultivo de viña.

DOSE: Aplicar á liña de plantación a razón de 100-200 g/ha de Terafit (flazasulfuron 25%) máis 6 l/ha Touchdown Premium (Glifosato 36%), cando as malas herbas comecen a emerxer e coa viña sen brotación. En caso de que o cultivo brotase, facer a aplicación localizada sen mollar a vexetación. Recoméndase o uso de campás protectoras.

TORDON 22 K

24% Picloran (sal potásica) SL.
250 cc e 1 l.

Nº 11760 Xi - _

PS: 21 días

Herbicida de translocación, moi persistente para o control de leñosas en terreos sen cultivo (silveiras, toxos, xestas, etc), rumex e outras especies de folla ancha en praderías de gramíneas. É absorbido por vía radicular e foliar.

DOSE: 1 l/ha en prados de gramíneas e 1-1,5 l/hl zonas non cultivadas.

TOUCHDOWN PREMIUM

36% Glisofato (sal amónica) SL.
1 l, 5 l, 10 l e 20 l.

Nº 22957 _ - _
PS: 7 días cereais e terreos agrícolas.
NP demais cultivos.

Herbicida sistémico, non selectivo de post-emerxencia, contra todo tipo de herbas, incluídas as perennes e malezas leñosas, cun gran ámbito de aplicación. Plantacións de aguacate, cereais, froiteiras de folla caduca, limoeiro, laranxeira, oliveira, plataneiro, terreos agrícolas, terreos forestais e vide. Grazas á tecnoloxía Sistem 4, Touchdown Premium actúa máis rápido, e en condicións difíciles obtéñense mellores eficacias ca con outros herbicidas sistémicos.

DOSE: 3-7 l/ha segun do o cultivo e tipo de herba ou maleza a controlar. Recoméndase aplicacións con baixo volume de auga, de 100-200 l de auga por ha, polo que a dose equivale a: 1,5-3,5 l/hl. As doses máis baixas para as herbas noviñas, e as máis altas para perennes e malezas leñosas.

PRODUCTOS VARIOS

ABOFOL-L

24% Nitróxeno (N) total baixo varias formas.
16% Fósforo (P_2O_5) soluble. 12% Potasio (K_2O)
soluble. 0,02% Boro (B) e 0,04% Zinc (Zn)
quelados por EDTA- Na_2 . Sólido cristalino.
5 kg.

Rexistro de fertilizantes e afíns
PS: NP.

Fertilizante foliar que estimula e regula a vexetación das plantas, diminúe os problemas de carencias e mellora a calidade das colleitas. Axuda a recuperar os cultivos nos accidentes climáticos. Autorizado para todos os cultivos.

DOSE: 100 g/hl. Tamén pode aplicarse á terra para ser tomado polas raíces dos cultivos.

ALIMET

5% Metaldehído.
1 Kg e 5 Kg.

Nº 11744 _ - _
PS: 15 días. Ornamentais NP.

Cebo en forma de gránulos contra lesmas e caracois nos cultivos de cítricos, amorodos, froiteiras de folla caduca, subtropicais, hortícolas, ornamentais herbáceas, ornamentais leñosas, industriais e pataca. Alimet posúe unha elevada resistencia ao lavado, sen que o seu poder atraente se vexa reducido.

DOSE: 5-8 Kg/ha.

CULTAR

25% Paclobutrazol SC.
1 l.

Nº 17270 Xi - N
PS: 60 días para as colleitas.

Regulador do crecemento para fruticultura e viticultura. Reduce a lonxitude das brotacións, mellora a calidade dos froitos, e na vide ademais evita o corremto da floración. Aplicar en cultivos con certa vitalidade.

DOSE: Varía segundo os cultivos e momento de aplicación. Na vide para mellorar o callado da flor aplicar unha soa vez, 50 ml/hl entre dúas ou tres semanas antes da floración.

ISABIÓN

Complexo de aminoácidos LS.

Rexistro de fertilizantes e afíns.

1 l, 5 l, 20 l, 120 l e 640 l.

Nutriente orgánico bioestimulante da vexetación das plantas en todo tipo de cultivos. Aplicar na fase de crecemento das plantas, especialmente indicado en cultivos cativos ou afectados por accidentes climatolóxicos, fitotóxicidades, etc.

DOSE: En aplicación foliar 200-500 ml/hl (4-5 l/ha). En aplicacións a terra, pode incorporarse coa rega (3-4 l/ha) e 4 aplicacións. Un máximo de 15 l/ha.

KLERAT BLOCK

0,005% Brodifacoum. Bloques parafina. BB.

Nº RPDGSP: 08-10-00838

500 g, 5 kg e 10 kg.

y 08-10-00838 HA.

Raticida moi activo por inxestión contra todo tipo de roedores, tamén para os resistentes a outros anticoagulantes. Controla ratas, ratos e toupas de campo. Formulación axeitada para almacéns, recintos, exteriores, colectores.

DOSE: colocar os bloques en portacebos en bastantes puntos por toda a superficie infestada, cerca de onde os roedores teñen os seus niños, tobos ou galerías, principalmente onde estiveron alimentándose ou causando danos. Apto para uso zosanitario.

SUPER KLERAT

0,005% Brodifacoum.

Nº RPDGSP: 08-10-00837

Cebo granulado coloreado. GB.

y 10-10-00837 HA.

250 g.

Raticida moi activo por inxestión contra todo tipo de roedores, tamén para os resistentes a outros anticoagulantes. De utilización en almacéns e recintos agrícolas exteriores ou interiores. **Ratas:** adoitan alimentarse en lugares ocultos cos que estean familiarizadas. Colocarase en cada punto o contido dunha bolsiña nun portacebo e a intervalos de 5-10 metros. Debido a que as ratas son moi desconfiadas, recoméndase non facer limpeza nin mover os obxectos nos lugares tratados, ata a finalización da desratización.

Ratos: con dos bolsiñas de 25 g pódense facer de 2 a 4 puntos de cebo, situando os portacebos a intervalos de 2-5 metros. Como os ratos son comedores esporádicos e tenden a explorar novos lugares, recoméndase cambiar os cebos de sitio periodicamente. Ao abrir as bolsiñas, colocar os gránulos nun portacebo no punto elixido, e revisalos cada 7-8 días; repoñer aqueles puntos de cebo onde este tivese sido comido. Apto para uso zosanitario.

Valor dos ferrados galegos en metros cadrados

PROVINCIA DA CORUÑA

A Baña	528	Cerceda	639	Mugardos	548
A Coruña	444	Cerdido	509	Muros	335
Abegondo	436	Cesuras	436	Muxía	424
Ames	639	Coiros	436	Narón	509
Aranga	436	Corcubión	424	Neda	509
Ares	548	Coristanco	524	Negreira	528
Arzúa	536	Culleredo	444	Noia	420
As Pontes	548	Dodro	420	Oleiros	444
Ateixo	444	Dumbria	424	Ordes	639
Bergondo	436	Enfesta	639	Oroso	639
Betanzos	436	Ferrol	509	Ortigueira	444
Boimorto	536	Fisterra	424	Outes	396
Boiro	484	Frades	636	Oza dos Ríos	436
Boqueixón	639	Irixoa	436	Paderne	436
Brión	500	Laracha	524	Padrón	420
Cabana	524	Laxe	524	Pino	536
Camariñas	424	Lousame	420	Pobra do Caramiñal	484
Cambre	444	Malpica	524	Ponteceso	524
Capela	548	Mañón	548	Pontedeume	548
Carballo	524	Mazaricos	424	Porto do Son	480
Cariño	444	Melide	536	Rianxo	484
Carnota	400	Mesía	603	Ribeira	484
Carral	444	Miño	548	Roís	424
Cedeira	509	Moeche	509	Sada	436
Cee	436	Monfero	548		

PROVINCIA DA CORUÑA

Sadurniño	509	Teo	639	Vedra	639
Santiago	639	Toques	536	Vilamaior	548
Santiso	536	Tordoia	639	Vilasantar	536
Sobrado	536	Touro	536	Vimianzo	424
Somoza	509	Trazo	640	Zas	424
Sta. Comba	528	Val do Dubra	640		
Teixeiro	536	Valdoviño	509		

Outras Medidas:

En Rianxo úsase a **Cunca** que son 35 m². O ferrado ten 12 Cuncas.

En Boiro úsase **Cuartillo** que son 22,33 m².

En Rois úsase **Cuartillo** que son 17,50 m².

Na Pobra do Caramiñal úsase a **Cunca** que son 40 m².

PROVINCIA DA LUGO

A Fonsagrada	507	Friol	436	Pantón	489
A Pastoriza	504	Guntín	436	Paradela	559
A Pobra de Brollón	465	Láncara	629	Páramo	559
A Pontenova	504	Lourenzá	638	Pedrafita	578
Abadín	504	Lugo	436	Pol	496
Alfoz	714	Meira	514	Portomarín	671
Antas de Ulla	604	Mondoñedo	612	Quiroga	465
As Nogais	621	Monforte	489	Rábade	436
Baleira	714	Monterroso	604	Ribadeo	612
Barreiros	714	Muras	548	Ribas do Sil	465
Becerreá	578	Navia de Suarna	650	Ribeira de Piquín	514
Begonte	525	Negueira de		Riotorto	504
Bóveda	489	Muñiz	507	Samos	559
Carballedo	629	Neira de Xusa	610	Sarria	629
Castro de Rei	629	O Corgo	436	Sober	484
Castroverde	496	O Incio	559	Taboada	604
Cervantes	553	O Saviñao	559	Trabada	638
Cervo	725	O Valadouro	714	Triacastela	430
Chantada	629	O Vicedo	548	Vilalba	546
Cospeito	525	Ourol	548	Viveiro	548
Courel (Folgoos)	436	Outeiro de Rei	436	Xermade	525
Foz	714	Palas de Rei	604	Xove	725

Outras Medidas:

En Riotorto: **Fanega** igual a 4 Ferrados, **Ferrado** igual a 2 Tegos, **Tego** igual a 4 Cuartillos.

PROVINCIA DE PONTEVEDRA

A Caniza	437	Gondomar	541	Pontevedra	629
A Estrada	629	Lalin	536	Portas	629
A Lama	217	Marín	472 ou 504	Redondela	69
Agolada	536	Meaño	629	Ribadumia	629
Arbo	437	Meis	629	Rodeiro	536
As Neves	629	Moaña	472	Salvaterra	437
Baiona	539	Mondariz	432	Sanxenxo	629
Bueu	472	Moraña	648	Silleda	536
Caldas de Reis	672	Mos	497	Soutomaior	64
Cambados	629	Nigrán	541	Tomiño	629
Campolameiro	629	O Covelo	264	Tui	497
Cangas	472	O Grove	629	Valga	629
Catoira	629	O Porriño	497	Vigo	541
Cerdedo	528	Oia	402	Vila de Cruces	536
Crecente	437	Pazos de Borbén	74	Vilaboa	629
Cuntis	629	Poio	629	Vilagarcía	545
Dozón	536	Pontearreas	437	Vilanova	
Forcarei	500	Pontecaldeas	629	de Arousa	672
Fornelos de Montes	74	Pontecesures	420	Vilaxoán	603
		Pontesampaio	629		

Outras Medidas:

No Morrazo e ría de Vigo úsase moito a **Vara**, que vale no Morrazo 7,37 m², e en Vigo 4,57 m².

En Pontevedra, Caldas e Cambados úsase a **Cunca**, a doceava parte do **Ferrado** que vale 52,40 m². En Godos e Saíar 56 m². O **Ferrado** 12 veces a **Cunca**.

Na Estrada e Lalin úsase o **Cuartillo**, que vale na Estrada 26 m² e en Lalin 22,34 m².

En Pontecesures a **Cunca** ten 35 m².

Estadal: 12 pés = 336 cm.

PROVINCIA DE OURENSE

O **ferrado** vale: 629 m²

Outras Medidas:

Nas terras adicadas a viñedo, a **Cavadura** vale 437 m² ou 435 m², segundo as zonas.

O **Xornal** son 124 m². En lugares con pendente da Ribeira Sacra, unha "**cavadura**" ou "**home de cava**", equivale a 100 cepas ben desenvolvidas.

- Nas terras adicadas a outros cultivos, a **Tega** vale 388 m², a **Fanega** 4.141 m².
 - Na Porquelra, a **Tega** son 906 m² o **Copelo**, 21 m².
 - Para medidas do cereal, unha **Tega** equivale a 14 quilos de centeo, e unha **Fanega** son cinco **Tegas**.
 - O **Copelo**, en Celanova e A Bola, son 20 m².
 - En Valdeorras a **Maquía** son 120 m²; en Verín son 22,22 m².
- Para medir capacidades en distintas zonas de Ourense, empréganse as seguintes medidas:
- **Ola**: equivale a 16 litros ou 16,5 litros, segundo as zonas.
 - **Moio**: equivale a 8 olas (128 ou 132 litros).
 - **Cabazo**: son 20 litros.
 - **Cuartá e Media Cuarta**: son 20 e 101 litros respectivamente.
 - **Cántara**: son 16 litros. O **Canado** son dúas Cántaras (32 litros).

CONTOS

QUE NON SON CONTOS

AS LONGAS NOITES DE INVERNO

A “casa da Farrapa” é unha casaña soa e apartada, na bisbarra de Verín, no medio de viñedos e cerca do monte con paisaxe fermosa da contorna, rodeada doutras aldeas e á metade do camiño entre España e Portugal; dise que protagonizaron de sempre os seus moradores tantas anécdotas curiosas e divertidas coma a Factoría americana das películas.

Adoitaban durmir moitas veces na mesma cama o matrimonio e os dous cativos

varóns máis pequerrechos, nun camastro amplo, feito polo avó -un carpinteiro de carros coñecido na zona-, porque as noites de inverno quedaban especialmente frías naqueles lares do oriente ourensán.

Unha vez, sendo preto da unha da madrugada, contan que aos pais se lles antollou unha leria “en el calor de la noche”. Cando estaban metidos no fregado, dálle que che pego, guindaron violentamente os nenos da cama, con senllos empurróns, de xeito que foron caer nas frías táboas de castiñeiro do cuarto. Buuuumba e baamba !!!

Pasou a tronada, volveu a calma, recuperáronse os nenos para o cocho e seguiu a noite...

Pero, para Simón, que era o maior, aquilo xa non foi o mesmo. Durmía velando e, deste xeito, cando ao cabo dun tempo lle pareceu sentir xemer os pais e coma unha especie de sospeitosos movementos convulsivos na cama, xa lle berrou ao irmán coa gorxa aberta:

- Nicolás, agárrate Nicolás, que estes carallos volven ela !!!!!!!

Pepe da Corga e Estevo de Castro encontráronse despois de moito tempo, entre a multitude, no San Froilán de Lugo.

Abrazos e alegrón polo encontro, pero só un intre porque Estevo tiña moita prása. Perdera a súa dona e andaba buscando nela coma un desesperado por toda a festa.

– Vaia home, que casualidade –dixo o Pepe–. Pois eu tamén perdín a miña esta mañá e co xentío que hai este ano tampouco a dou topado. Se che parece, dime como é a túa dona e así avisote se a vexo.

– Pois si. A miña Raqueliña éche unha xoia. Única herdeira do pazo do Regato. Cose, tece, pasa o ferro e borda que é un primor. De cociñeira non quero que a haxa. Alta coma nós pero “moi bien formada”, pernas longas e bonitas. Cara fermosa de ollos azuis coma nubes, talle estreito, busto perfecto... (meu Deus, como falou aquel home). E dime tamén como é a túa...

– A miña? A miña? –dixo de novo o da Corga–. Esquece a miña e imos os dous agora mesmo buscar a túa!!!!!!

Disposicións Legais

DE INTERESE PARA GALICIA

O Real Decreto de Uso Sostible de Produtos Fitosanitarios

O pasado 14 de setembro publicouse o Real Decreto 1311/2012, polo que se establece o marco de actuación para conseguir un uso sostible dos produtos fitosanitarios (en diante RDUS). Coa súa publicación, xunto á do Real Decreto 1702/2011, de 18 de novembro, de inspeccións periódicas dos equipos de aplicación de produtos fitosanitarios, queda traspuesta a Directiva Europea de Uso Seguro de Produtos á lexislación Nacional Española.

O próximo paso no seu desenvolvemento será a publicación do Plan de Acción Nacional (PAN) antes do 28 de novembro de 2012, no que se especificarán con detalle as **medidas** concretas para conseguir os obxectivos específicos desexados, os **indicadores** cos que se avaliará o seu nivel de cumprimento e os prazos para levalas a cabo.

Establécense unha serie de obxectivos que, tendo en conta os beneficios económicos, sociais e ambientais que proporcionan os produtos fitosanitarios, permitan prestar atención aos riscos que supón e establecer as medidas necesarias para evitalos:

Obxectivos xerais:

- Fomentar a **Xestión Integrada de Pragas (XIP)**, para preservar un sector agrícola, forestal e alimentario próspero, que asegure unha contribución positiva ao medio ambiente, mediante un **modelo sostible de produción compatible co consumo racional de produtos fitosanitarios**.
- **Reducir os riscos e efectos derivados da utilización de produtos fitosanitarios**, especialmente no ámbito da saúde humana e do medio ambiente.

Obxectivos específicos:

- 1 Mellorar a formación e información sobre o uso sostible e seguro de produtos fitosanitarios.
- 2 Fomentar a investigación, innovación e a transferencia tecnolóxica na xestión integrada de pragas e no uso sostible de produtos fitosanitarios.
- 3 Fomentar a Xestión Integrada de Pragas para conseguir un uso racional dos produtos fitosanitarios.
- 4 Promover a dispoñibilidade de produtos fitosanitarios eficaces no control de pragas, enfermidades e malas herbas, á vez que respectuosos coa saúde e o medio ambiente.
- 5 Fomentar técnicas que minimicen o risco da utilización de produtos fitosanitarios.
- 6 Intensificar os programas de vixilancia sobre a comercialización e uso dos produtos fitosanitarios.
- 7 Reducir o risco derivado da utilización de produtos fitosanitarios en áreas sensibles e espazos naturais.

Podemos dicir que a DUS se apoia en tres alicerces para a consecución dos seus obxectivos: a difusión das boas prácticas agrícolas entre todos os implicados no uso de produtos fitosanitarios promovendo unha maior profesionalización do sector, a introdución

de métodos de traballo e melloras tecnolóxicas e a protección do medio acuático e outras zonas de especial atención. Todo iso primando a información e sensibilización ao público en xeral e establecendo medidas eficaces de seguimento e control.

Novos requisitos para o uso e comercialización de praguicidas

En España xa está en vigor desde hai algúns anos a obrigatoriedade de que todos os usuarios profesionais de praguicidas dispoñan da debida formación e estean en posesión do correspondente carné que o acredite. O RDUS non fai senón reforzar estas esixencias, actualizar os requisitos para conseguir a cualificación e pór ao día os contidos dos cursos.

Defínese “usuario profesional” como “calquera persoa que use produtos fitosanitarios non exercicio da súa actividade profesional, incluídos os operadores, técnicos, empresarios ou traballadores autónomos, tanto no sector agrario coma noutros sectores”, e establécense as seguintes normas:

- A partir do 26 de novembro do 2015 só se poderán vender produtos fitosanitarios para uso profesional a titulares de carné.
- Establécense catro niveis de capacitación: básico, cualificado, fumigador e piloto aplicador.
- Estarán eximidas dos cursos de capacitación aquelas persoas en poder de titulación universitaria ou cualificación profesional habilitante.
- A xestión estará como ata agora a cargo das CC.AA., e poderase realizar a través de Internet.
- Os cursos serán de 25 horas para o nivel básico e de 60 horas para o nivel cualificado.

As maiores novidades neste apartado céntranse nos requisitos legais para o sector da distribución e na nova figura do asesor.

A Distribución, é dicir “calquera persoa física ou xurídica que comercialice produtos fitosanitarios, incluídos almacénistas, comerciantes polo miúdo, vendedores e provedores”, deberá cumprir os seguintes requisitos a partir do 26 de Novembro de 2015:

- No momento da venda deberá estar dispoñible un vendedor para proporcionar a información adecuada.
- Os vendedores deberán estar en posesión do carné cualificado.
- Os distribuidores deberán contar cun técnico con titulación universitaria habilitante.
- Estarán eximidas as empresas que non vendan produtos para uso profesional.

Ademais durante o proceso de venda haberá que ter en conta que:

- Créase un rexistro das operacións de venda de produtos fitosanitarios mediante un **Libro Oficial de Movementos (LOM)** para calquera categoría toxicolóxica (o cal se deberá conservar polo menos durante cinco anos).
- Só poderán venderse a partir do 26 de novembro de 2015 produtos fitosanitarios para uso profesional aos **titulares dun carné**.
- Quedan eximidos os almacéns de venda a non profesionais da agricultura, que deberán facilitar información sobre os riscos para a saúde e o medio ambiente.

E establécese a nova figura do asesor, que deberá estar en posesión dun carné que acredite a formación necesaria para o asesoramento en Xestión Integrada de Pragas, que, como establece a directiva, será o modelo obrigatorio para toda a agricultura europea a partir de 2014.

O asesor defínese como “calquera persoa que adquira uns coñecementos adecuados e asesore sobre a xestión de pragas e o uso seguro dos produtos fitosanitarios a título profesional ou como parte dun servizo comercial, incluídos os servizos autónomos privados, e os de asesoramento públicos, operadores comerciais, produtores de alimentos e comerciantes polo miúdo no seu caso”.

Os asesores deberán estar acreditados e inscritos no novo rexistro (ROPO) a partir do 1 de xaneiro 2014 e a inscrición, aínda que emitida polas Comunidades Autónomas, será válida para todo o territorio nacional.

A titulación habilitante para poder solicitar ás CCAA a inscrición como asesor no rexistro é a seguinte:

- Enxeñeiro Agrónomo ou Enxeñeiro Técnico Agrícola.
- Enxeñeiro de Montes ou Enxeñeiro Técnico Forestal.
- Técnico Superior en Paisaxismo e Medio Rural.
- Técnico Superior en Xestión Forestal e do Medio Natural.
- 40 ECTS (European Credit Transfer System) en materias relacionadas coa **producción vexetal**, das cales **12** polo menos relacionadas coa **protección vexetal**.
- Antes de 2015: titulados e FP con experiencia de polo menos 4 anos en estacións de avisos, empresas de tratamentos, etc.

Créase tamén un rexistro oficial de produtores e operadores de medios de defensa fitosanitarios (ROPO) que entrará en vigor co Plan Nacional de Acción, terá unha validez de 10 anos e nel estarán inscritos todos os implicados no uso de praguicidas:

- Usuarios profesionais de produtos fitosanitarios.
- Sector de Subministración (fabricación, produción, loxística, almacenamento, distribución e venda).
- Asesores fitosanitarios (independentes, dentro do sector subministrador ou de tratamentos, dentro da propia explotación ou pertencendo a entidades de asesoramento recoñecidas).

En canto á utilización de produtos, establécense unhas normas de uso obrigatorias, desde o transporte e almacenamento, a preparación da mestura e aplicación, ata a limpeza de equipos e eliminación dos envases baleiros. Tamén se establece un período de re-entrada mínimo ata que se seque a aplicación nas parcelas tratadas se a etiqueta do produto non especifica outra cousa, e a obrigabilidade en invernadoiros e lindeiros, camiños e outros puntos públicos de acceso, de sinalizar este período nos puntos de acceso.

Xestión Integrada de pragas obrigatoria en todos os cultivos

A partir de 2014 toda a produción agrícola europea débese realizar seguindo criterios de produción integrada. Iso suporá o seguimento dunha serie de directrices:

- Aplicación de prácticas con baixo consumo de praguicidas, dando prioridade aos métodos non químicos.
- Sempre apoiándose na intervención dun asesor.
- Cumpren os principios de GIP os agricultores que estean realizando:
 - Agricultura ecolóxica.
 - Produción Integrada.
 - Sistemas de produción certificados (validación).
 - ATRIAS ou asociacións similares.
 - Os agricultores que dispoñan dun asesoramento que garanta os principios da GIP.
- Para as producións ou tipos de explotacións con baixo risco no uso dos praguicidas, non se esixirá a existencia dun asesor e deberanse seguir unhas guías en GIP.
- Estableceranse incentivos para animar a aplicar voluntariamente as orientacións específicas por cultivos ou sectores.

A administración porá a disposición de todos os agricultores unha serie de “Guías para a Xestión Integrada de Pragas” elaboradas e aprobadas polo Comité de Coordinación sobre produtos fitosanitarios, que servirán de orientación para os asesores e para os usuarios profesionais e que se publicarán na páxina web do Ministerio de Medio Ambiente, Rural e Mariño e as das Comunidades Autónomas. O mantemento dun caderno de explotación debidamente actualizado é outro dos requisitos que se esixirán ás explotacións e usuarios profesionais. Será similar ao existente, aínda que se engadirán algúns novos requirimentos. Deberá conservarse durante polo menos 3 anos, xunto coas prescricións facultativas, facturas e outros documentos xustificativos das anotacións.

Todos os praguicidas utilizados deberán ser prescritos por un asesor (receita), e o seu asesoramento estará documentado, asinado e en poder da explotación durante polo menos tres anos. Loxicamente o asesor deberá ter en conta para as súas recomendacións as guías en GIP elaboradas por cultivo ou grupos de cultivo. Non obstante o anterior, non será necesario o asesoramento para aqueles cultivos ou explotacións que sexan definidos como de “baixo risco”.

Outras consecuencias do Real Decreto de Uso Sostible de Produtos

Aplicacións aéreas: prohibíbense pero con posibilidade de aprobación en casos especiais. Poderán ser autorizadas polas CC.AA. dentro do seu ámbito territorial cando non exista unha alternativa viable ou cando as existentes presenten desvantaxes en relación co impacto sobre a saúde humana e o medio ambiente.

Os tratamentos realizaranse con produtos autorizados para o cultivo ou praga de que se trate e aprobados especificamente para aplicación aérea.

Protección do medio acuático: establécense unhas normas xerais de obrigado cumprimento:

- Dar preferencia a produtos non clasificados como perigosos para o medio acuático nin que conteñan substancias perigosas prioritarias.
- Dar preferencia ás técnicas de aplicación de baixa deriva.
- Establecemento de bandas de seguridade: segundo instrucións da etiqueta pero como mínimo por defecto 5 metros.
- Operacións de calibración: mínimo 25 m das masas de auga.
- Evitar tratamentos con vento superior a 3 Km/h.
- Redución ao máximo posible das aplicacións en redes viarias, superficies moi permeables, etc.

O seguimento das Boas Prácticas Agrícolas durante todas as operacións con produtos fitosanitarios pasa a ser de obrigado cumprimento: transporte do produto, almacenamento, preparación da mestura, aplicación, limpeza do equipo eliminación dos envases. Publicaranse normas especificando estas boas normas en detalle.

Protección das fontes de auga potable:

- Identifícanse os pozos e masas de auga superficiais utilizadas para a captación de auga potable existentes na explotación e anótanse no caderno de campo.
- Deixarase unha banda de seguridade sen tratar de 50 metros ás masas de auga superficiais destinadas para consumo humano.

Redución do risco en zonas específicas:

Zonas de extracción de auga para consumo humano, Uso recreativo, Zonas de protección de hábitats e especies e Zonas de especial protección (ZEPA, LICs, etc.). Seguiranse as seguintes normas:

- Elaboraranse guías específicas.
- Indicarase no caderno de explotación a pertenza a unha zona protexida.
- As autoridades velarán por que se minimize ou prohiba o uso de fitosanitarios nalgunhas zonas concretas.
- O asesoramento seguirá as normas establecidas nos plans xestión da zona protexida.

E para rematar, poranse en marcha os mecanismos necesarios para informar ao **público en xeral** con información precisa e equilibrada sobre os produtos fitosanitarios e estableceranse sistemas de **recollida de información**.

NOVO

TOUCHDOWN

PREMIUM

System 4
TECHNOLOGY

Herbicida non selectivo
de postemerxencia,
de potente efecto sistémico
que controla todas
as malas herbas
anuais e perennes,
mesmo as máis difíciles.

O herbicida cheo de tecnoloxía

Roedores e Rodenticidas

A orde Rodentia é ampla en número de individuos e tipos, incluíndo una terceira parte de todas as especies de mamíferos existentes.

Só 41 dos 124 xéneros se catalogan como pragas, sendo dous os máis estendidos e abundantes: xénero *Rattus* e xénero *Mus*.

As especies máis importantes destes dous xéneros son:

- **Rato doméstico (*Mus musculus L.*)**, estendido basicamente en zonas rurais e granxas.
- **Rata común (*Rattus norvegicus L.*)**, que vive externa ou interiormente en calquera lugar onde atope alimentos. É a rata de sumidoiros. Non sendo autóctona da península, conta a crónica histórica que penetrou polo Pirineo acompañando as tropas francesas durante a invasión napoleónica e alimentándose cos residuos da campaña.
- **Rata negra (*Rattus rattus L.*)**. Vive xeralmente baixo cuberto e con poboación en franco retroceso a favor da anterior, que chegou a impoñerse e fagocitala.

Rato doméstico

Rata común

Rata negra

NECESIDADES DE CONTROL

Causan os roedores moitos e variados problemas en todo mundo por compartir co ser humano o mesmo medio. Das razóns que xustifican o seu control, as tres principais son:

1. **Comen e destrúen alimentos:** Estima a F.A.O. que os roedores causan perdas dun 5% nas colleitas de todo o mundo, cantidade suficiente para alimentar a 130 millóns de persoas. A estes produtos consumidos hai que engadir máis do dobre de alimentos que contaminan polos prexuízos directos e as nocividades colaterais de ouriños, feces, pelos ou secrecións sebáceas que os fan inservibles.
2. **Propagadores de enfermidades:** Son vehículos e vectores de numerosas enfermidades que afectan ó ser humano: a peste bubónica, leptospirose, triquinose, ou as infeccións de salmonella, todas elas de consecuencias graves ou fatais.
3. **Outros tipos de danos:** Causan ademais a destrución de distintos materiais: roeduras na madeira, tuberías de auga, mercancías almacenadas etc. Nas instalacións eléctricas, os cables roídos orixinan cortocircuitos, incendios e importantes avarías.

MEDIOS DE LOITA

O exterminio absoluto das ratas como especie é practicamente imposible; porén, a aplicación de medidas adecuadas logrará un eficiente control capaz incluso de erradicalas nas zonas asiduamente tratadas.

MÉTODOS FÍSICOS: Empregan técnicas mecánicas para eliminalas: rateiras, trampas ou barreiras contundentes para excluír os animais de certos lugares. Os resultados reais destas accións en redución das poboacións de roedores son francamente inoperantes.

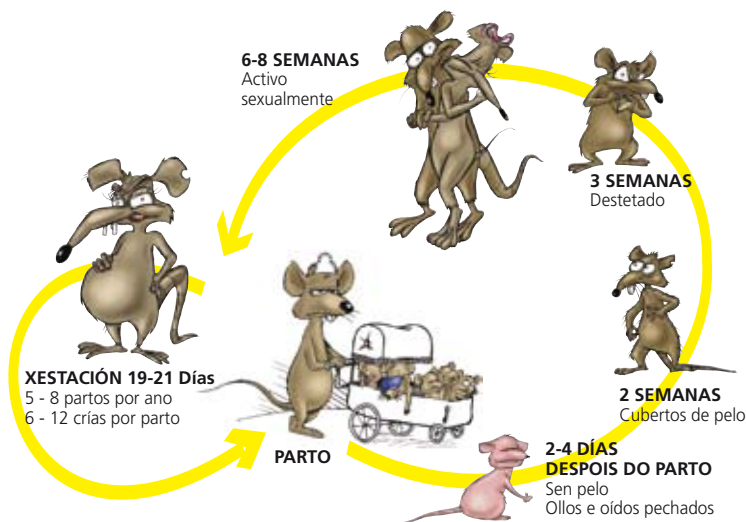
MÉTODOS BIOLÓXICOS: Inclúen a introdución dos seus predadores naturais, enfermidades e parasitos, modificación do hábitat, manipulación xenética ou cultivo de variedades resistentes de cereais e especies hortícolas.

A maioría destas solucións teñen fallos de teoría ou posta en práctica.

MÉTODOS QUÍMICOS: Tense comprobado que o método máis efectivo para control de roedores é o uso de rodenticidas clasificándose estes en:

- Agudos ou de acción rápida:** Envenenamento inmediato, facendo necesarias medidas extremadas de manipulación e risco manifesto para outras especies incluído o ser humano. O máis importante desta categoría é o fosfuro de zinc.
- Crónicos:** Actúan lentamente despois de varias doses. Funcionan como anticoagulantes xerando hemorragias internas. Non supoñen risco para animais domésticos polo pequeno nivel de dose letal a que funcionan co roedor.

Destacan como materias activas a warfarina, difenacoum ou bromadiolona, sendo a máis avanzada e moderna o brodifacoum, principio activo de **Súper Klerat**.

Super KLERAT

RATICIDA PARA
ROEDORES COMENSAIS

PELLETS

¡Un só bocado basta!

UNHA SOLUÇÃO DE FÁBULA
PARA O CONTROL
DE RATAS E RATOS

syngenta.

Enderezos dos nosos distribuidores

PARA GALICIA - ASTURIAS

AGRO-REZA, S.L.

(Ourense - Oeste)
agro-reza@mundo-r.com

R/ Reza nº 12 (Galerías Roma)
32003 - **OURENSE**
Telf. e Fax: 988 222834 - 988 227553
Móbil: 692 642118 / 119

AGROVAL S.L.

(Pontevedra - Centro/Sur)
agroval.po@terra.es

As Gándaras de Prado s/n
(Fronte Campo de Fútbol de Budiño)
36475 - **O PORRIÑO** - Budiño
Telf. e Fax: 986 346765 - 986 346766

ALMACENES ROYAL S.L.

(A Coruña - Norte)
agricultura@almacenesroyal.com

R/ Fraga Iribarne nº 48
15300 - **BETANZOS**
Telf.: 981 772714 Fax: 981 772600
Móbil: 689 248630

ASAGRO, SERVICIOS AGRÍCOLAS, S.L.

(Asturias - Leste. Cantabria)
asagro@fade.es

Polígono Silvota, parcela R 45
33192 - **LLANERA** (Asturias)
Telf.: 985 265898 Fax: 985 250764
Móbil: 608 473131

CAMPONOVO PROTECCIÓN DE CULTIVOS S.L.

(Pontevedra - Norte, Coruña - Sur)
p.cultivos@camponovo.es

Polígono industrial Novo Milladoiro
Rúa das Palmeiras, 57 - A2 15895 - **AMES** (A Coruña)
Telf.: 981 535420 Fax: 981 535422
Móbil: 606 990537

FITOAGRARIA S.L.

(Ourense - A Limia, Monterrei)
fitoagrarials@gmail.com

R/ Dous de Maio nº 57
32630 - **XINZO DE LIMIA**
Telf. e Fax: 988 462560 y 639 815999

HORTA LEMOS

(Lugo - Centro/Sur)
correos@hortagalega.es

Ctra. N-540 - Km 4,6
27210 - **SANTA EULALIA DE ESPERANTE**
Telf. e Fax: 982 24 60 19 Móbil: 696 902575

XARDINAGRO S.L.

(Lugo - Norte. Asturias - Oeste)
xardinagro@ctv.es

R/ Linares Rivas nº 4
27760 - **VILANOVA DE LOURENZÁ**
Telf. e Fax: 982 121002
Almacén Telf. 982 121613

Enderezos de SYNGENTA AGRO:

No **PORRIÑO**: A Relva s/n 36400 - O **PORRIÑO** (Pontevedra) Telf.: 986 330300 - 986 331004 Fax: 986 335855
En **MADRID**: C/ Ribera del Loira nº 8-10, 3ª Planta; 28042 MADRID Telf.: 91 3876410 (Centralíña); Fax: 91 7210081

Os contidos desta publicación son propiedade de Syngenta Agro. Prohíbese a súa reprodución total ou parcial, por calquera medio, sen a autorización previa e por escrito de Syngenta Agro.

 Camix[®]

protexe a túa
colleita
coida o seu futuro

 syngenta

2013

Calendario do Ano

Xaneiro							Febreiro							Marzo						
L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D
	1	2	3	4	5	6					1	2	3					1	2	3
7	8	9	10	11	12	13	4	5	6	7	8	9	10	4	5	6	7	8	9	10
14	15	16	17	18	19	20	11	12	13	14	15	16	17	11	12	13	14	15	16	17
21	22	23	24	25	26	27	18	19	20	21	22	23	24	18	19	20	21	22	23	24
28	29	30	31				25	26	27	28				25	26	27	28	29	30	31

Abril							Maio							San Xoán						
L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7			1	2	3	4	5						1	2
8	9	10	11	12	13	14	6	7	8	9	10	11	12	3	4	5	6	7	8	9
15	16	17	18	19	20	21	13	14	15	16	17	18	19	10	11	12	13	14	15	16
22	23	24	25	26	27	28	20	21	22	23	24	25	26	17	18	19	20	21	22	23
29	30						27	28	29	30	31			24	25	26	27	28	29	30

Santiago							Agosto							Setembro						
L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7				1	2	3	4							1
8	9	10	11	12	13	14	5	6	7	8	9	10	11	2	3	4	5	6	7	8
15	16	17	18	19	20	21	12	13	14	15	16	17	18	9	10	11	12	13	14	15
22	23	24	25	26	27	28	19	20	21	22	23	24	25	16	17	18	19	20	21	22
29	30	31					26	27	28	29	30	31		23/30	24	25	26	27	28	29

Outubro							Novembro							Decembro						
L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D
	1	2	3	4	5	6					1	2	3							1
7	8	9	10	11	12	13	4	5	6	7	8	9	10	2	3	4	5	6	7	8
14	15	16	17	18	19	20	11	12	13	14	15	16	17	9	10	11	12	13	14	15
21	22	23	24	25	26	27	18	19	20	21	22	23	24	16	17	18	19	20	21	22
28	29	30	31				25	26	27	28	29	30		23/30	24/31	25	26	27	28	29

Subvencionado pola

■ Festa Nacional ■ Festa Autonómica

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Secretaría Xeral de Política Lingüística

syngenta